

Uradni list

Evropske unije

C 324

Zvezek 49

Slovenska izdaja

Informacije in objave

30. december 2006

<u>Obvestilo št.</u>	Vsebina	Stran
	I <i>Informacije</i>	
	
	II <i>Pripravljalni akti</i>	
	Evropski Ekonomsko-socialni odbor	
	430. plenarno zasedanje 26. oktobra 2006	
2006/C 324/01	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o zeleni knjigi — odškodninske tožbe zaradi kršitve protimonopolnih pravil ES COM(2005) 672 konč.	1
2006/C 324/02	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (kodificirana različica) COM(2006) 226 konč. — 2006/0073(COD)	7
2006/C 324/03	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (kodificirana različica) COM(2006) 219 konč. — 2006/0071 (COD)	8
2006/C 324/04	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o zavajajočem in primerjalnem oglaševanju COM (2006) 222 konč. — 2006/0070 (COD)	10
2006/C 324/05	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o prostoru za pritrnitev zadnje registrske tablice pri dvo- oziroma trikolesnih motornih vozilih COM(2006) 478 konč. — 2006/0161 (COD)	11

SL

Cena:
18 EUR

(Nadaljevanje na naslednji strani)

<u>Obvestilo št.</u>	Vsebina (nadaljevanje)	Stran
2006/C 324/06	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o opredelitvi, opisu, predstavitvi in označevanju žganih pijač COM(2005) 125 konč. — 2005/0028 (COD)	12
2006/C 324/07	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Sveta o uporabi tujih in lokalno neprisotnih vrst v ribogojstvu COM(2006) 154 konč. — 2006/0056(CNS)	15
2006/C 324/08	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o akcijskem načrtu Skupnosti za zaščito in dobro počutje živali 2006-2010 COM(2006) 13 konč.	18
2006/C 324/09	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu odločbe Sveta o spremembi Odločbe 90/424/EGS o odhodkih na področju veterine COM(2006) 273 konč. — 2006/0098(CNS)	22
2006/C 324/10	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o zahtevah glede kakovosti voda, primernih za lupinarje (kodificirana različica) COM(2006) 205 konč. — 2006/0067 (COD)	25
2006/C 324/11	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu Direktive Sveta o določitvi minimalnih pogojev za zaščito telet (kodificirana različica) COM(2006) 258 konč. — 2006/0097 (CNS)	26
2006/C 324/12	Mnenje strokovne skupine za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o uporabi gensko spremenjenih mikroorganizmov v zaprtih sistemih (kodificirana različica) COM (2006) 286 konč. — 2006/0100 (COD)	27
2006/C 324/13	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu odločbe Sveta o določitvi meril Skupnosti za izkoreninjenje in spremljanje nekaterih živalskih boleznih (kodificirana različica) COM(2006) 315 konč. — 2006/0104 (CNS)	28
2006/C 324/14	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o Akcijskem načrtu EU za gozdove COM(2006) 302 konč.	29
2006/C 324/15	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu odločbe Evropskega parlamenta in Sveta o popravku Direktive 2002/2/ES o spremembi Direktive Sveta 79/373/EGS o trženju krmnih mešanic COM(2006) 340 konč. — 2006/0117 (COD)	34
2006/C 324/16	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu odločbe Evropskega parlamenta in Sveta glede postopka za predhodni pregled in posvetovanje v zvezi z nekaterimi zakoni in drugimi predpisi držav članic na področju prometa COM(2006) 284 konč. — 2006/0099 (COD)	36
2006/C 324/17	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Sveta o spremembi statuta skupnega podjetja Galileo iz priloge k Uredbi Sveta (ES) št. 876/2002 COM(2006) 351 konč. — 2006/0115 (CNS)	37
2006/C 324/18	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Sveta o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1321/2004 o vzpostavitvi upravljaljskih struktur Evropskega satelitskega radio-navigacijskega sistema COM(2006) 261 konč. — 2006/0090 CNS	41

2006/C 324/19	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o gostovanju v tujih javnih mobilnih omrežjih v Skupnosti in o spremembi Direktive 2002/21/ES o skupnem zakonodajnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve COM(2006) 382 konč. — 2006/0133 (COD)	42
2006/C 324/20	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o odpravi kontrol na mejah držav članic na področju cestnega prometa in prometa po celinskih vodnih poteh (kodificirana različica) COM(2006) 432 konč. — 2006/0146 (COD)	47
2006/C 324/21	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o širših smernicah ekonomskih politik in gospodarskem upravljanju ter pogojih za boljše usklajevanje ekonomskih politik v Evropi	49
2006/C 324/22	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski centralni banki — Tretje poročilo o praktičnih pripravah na prihodnjo širitev območja eura COM(2006) 322 konč	57
2006/C 324/23	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti COM(2006) 16 konč. — 2006/0006 (COD)	59
2006/C 324/24	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Nova okvirna strategija za večjezičnost COM(2005) 596 konč.	68
2006/C 324/25	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o zeleni knjigi Evropska pobuda za preglednost COM(2006) 194 konč.	74
2006/C 324/26	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu odločbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi akcijskega programa za carino v Skupnosti (Carina 2013) COM(2006) 201 konč. — 2006/0075 (COD)	78

II

(Pripravljalni akti)

EVROPSKI EKONOMSKO-SOCIALNI ODBOR

430. PLENARNO ZASEDANJE 26. OKTOBRA 2006

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o zeleni knjigi — odškodninske tožbe zaradi kršitve protimonopolnih pravil ES

COM(2005) 672 konč.

(2006/C 324/01)

Komisija je 19. decembra 2005 sklenila, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu: *Zelena knjiga — Odškodninske tožbe zaradi kršitve protimonopolnih pravil*

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 20. septembra 2006. Poročevalka je bila ga. SÁNCHEZ MIGUEL.

Zaradi obnove mandata je plenarna skupščina sklenila, da o tem mnenju razpravlja na oktobrskem plenarnem zasedanju, in v skladu s členom 20 pravilnika za glavno poročevalko imenovala go. SÁNCHEZ MIGUEL.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 s 99 glasovi za, 28 glasovi proti in 22 vzdržanimi glasovi.

1. Povzetek

1.1 Zelena knjiga o odškodninskih tožbah zaradi kršitve protimonopolnih pravil Evropske skupnosti odpira široko razpravo o potrebi po smernicah Skupnosti, da se podjetjem, potrošnikom in delavcem olajša vložitev tožbe zaradi odgovornosti proti tistim, ki pri svoji podjetniški dejavnosti kršijo člena 81 in 82 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (PES).

1.2 EESO želi predvsem poudariti, da gre za iskanje načina, kako zagotoviti učinkovito varstvo vseh udeležencev na evropskem notranjem trgu. Zaradi prostega pretoka blaga je v vseh državah potrebna določena stopnja poenotenja pravic in obveznosti, ki izhajajo iz pogodb in storitev, in tudi pri čezmejnih poslih je treba do določene mere uskladiti vse nacionalne zakonodaje.

1.3 Poleg tega moramo upoštevati evropske in nacionalne javne organe, pristojne za konkurenco (NOK), ki so zadolženi za opredelitev nedovoljenih ravnanj in določitev ekonomskih sankcij, s katerimi se lahko kaznuje podjetja, ki kršijo protimonopolno pravo. Zelena knjiga obravnava nadomestila za škodo v zasebnem sektorju, ki se torej urejajo na sodiščih, kar pomeni,

da je treba te tožbe uskladiti s tistimi, ki že obstajajo v okviru NOK.

1.4 Opozoriti je treba, da EESO nima enotnega stališča glede najbolj pomembnih vprašanj, zastavljenih v zeleni knjigi, temveč ponuja za vsako od njih argumente, ki bodo Komisiji v pomoč pri sprejemanju sklepov, namenjenih opredelitvi smernic za prihodnje zakonodajne ukrepe. Odgovori in argumenti na vprašanja so povzeti v točki 5 tega mnenja.

2. Uvod

2.1 Na evropskem notranjem trgu je prišlo do precejšnje reorganizacije na področju pravil o konkurenci, ki je omogočila oblikovanje natančnih pravil, na podlagi katerih lahko podjetja delujejo v okviru proste konkurence, ter prilagoditev nacionalnih pravil o konkurenci, da lahko države izvajajo pravico do svobode ustanavljanja podjetij pod enakimi pogoji.

2.2 Eno od vprašanj v zvezi z notranjim trgom je, kako učinkovito zaščititi drugi del trga, torej potrošnike v najširšem pomenu besede, ki imajo v primeru čezmejnih pogodb in storitev omejene pravice. Kadar ima podjetje sedež v drugi

državi članici, lahko namreč potrošniki izvajajo le tiste pravice, ki jih imajo v svoji državi, medtem ko pravila o konkurenci veljajo za celoten notranji trg.

2.3 Zakonodaja Skupnosti na področju konkurence ne zagotavlja učinkovitega sistema odškodninskih tožb v zvezi s kršitvami členov 81 in 82 PES na notranjem trgu. Komisija je kot temelj za zeleno knjigo uporabila svoj novi pristop v zvezi s politiko konkurence in varstva potrošnikov. Dokument obravnava najpomembnejše vidike tega vprašanja, na podlagi katerih bi se lahko oblikovali zakonodajni ukrepi za varstvo pravic oseb, oškodovanih zaradi pomanjkanja svobodne konkurence na notranjem trgu.

2.4 Pomemben člen, ki ga je treba upoštevati, je člen 153(3) PES (¹), ki omogoča izvajanje horizontalne politike varstva potrošnikov v okviru vseh politik.

2.5 V tem okviru zelena knjiga obravnava najpomembnejše vidike uvedbe ukrepov za varstvo in odškodninskih tožb zaradi kršitve protimonopolnih pravil, predvsem v zvezi s členoma 81 in 82 PES in pravili za njuno izvajanje. Vendar se je treba zavdati, da se dokument nanaša na zapleteno zakonodajno področje, ki lahko vodi do reforme pravil nacionalnih postopkov — to pa je vprašanje, ki sproža dvome, predvsem v zvezi z načelom subsidiarnosti, pa tudi glede drugih vidikov civilnega prava.

2.6 Izhodiščna točka zelene knjige je dvojno izvajanje konkurenčnega prava. Javne oblasti — ne le Komisija, temveč tudi NOK — namreč izvajajo predpise posamezno, v okviru svojih pristojnosti. Organi, pristojni za konkurenco, so pooblašteni za ugotavljanje kršitve pravil, razveljavljanje sporazumov, ki ovirajo konkurenco, in odrejanje ekonomskih sankcij na podlagi predpisov o izvajanju pravil o konkurenci.

2.7 Poleg tega se lahko konkurenčno pravo na zasebni zahtevek izvršuje tudi na rednih sodiščih, ker so sodišča pristojna za neposredno izvrševanje tega prava. V zvezi z zasebnim uveljavljanjem je treba poudariti pomen zahtevka za začasno odredbo za prekinitev in preprečevanje izvajanja nedovoljenih dejanj, da bi zmanjšali njihove negativne učinke tako za podjetja kot za potrošnike.

2.8 Cilj učinkovitega varstva pravic, ki jih zagotavlja pogodba, pa je kljub temu zagotovitev, da se lahko nadomestilo za povzročeno škodo zahteva na sodišču, kar je tudi glavni cilj odškodninskih tožb zaradi kršitve protimonopolnih pravil. Omejevanje proste konkurence se nanaša tako na podjetja kot na potrošnike na koncu verige tržne dejavnosti.

(¹) Glej UL C 185 z dne 8.8.2006.

2.9 Sodišče ES je izdalo pomembno sodbo, ki posameznikom, ki so utrpeli škodo zaradi kršitve členov 81 in 82 Pogodbe ES, priznava pravico do vložitve zahtevka za nadomestilo škode. V primeru, da je nacionalna zakonodaja v nasprotju s to pravico (²), prevlada neposredno izvajanje členov Pogodbe nad nacionalno zakonodajo.

2.10 Zelena knjiga ponuja različna izhodišča za razpravo, na podlagi katerih je mogoče opredeliti različne vrste odškodninskih tožb, ki temeljijo na javnih tožbah organov, pristojnih za konkurenco, ali zasebnih tožbah oškodovanih posameznikov. Komisija v dokumentu zato postavlja vrsto vprašanj, za katera meni, da so ključnega pomena, in ki podajajo različne možnosti ter smernice za razpravo, da bi dosegli najboljše možne rezultate pri kasnejšem izvajanju teh možnosti in pri prilagajanju nacionalnih pravnih sistemov, ki niso vedno usklajeni.

3. Povzetek vsebine zelene knjige

3.1 Jedro zelene knjige sestavljajo vprašanja, ki naj bi spodbudila razpravo o pravni naravi odškodninskih tožb. Različni možni odgovori na vprašanja uokvirjajo in oblikujejo prihodnjo zakonodajno dejavnost Komisije. Dokument skuša ugotoviti, v kakšnih okoliščinah bi se lahko vložila odškodninska tožba in kateri dejavniki bi lahko ta proces olajšali, pri čemer je treba upoštevati, da zakonodaja na tem področju v nekaterih državah članicah že obstaja.

3.2 Komisija postavlja tri vprašanja in predlaga več možnosti:

Vprašanje A: Ali so potrebna posebna pravila o razkritju dokumentarnih dokazov v civilnih postopkih za odškodnine iz členov 81 in 82 Pogodbe ES? Če da, kakšne oblike naj bo to razkritje?

Vprašanje B: Ali bi bila pri odškodninskih zahtevkih v zadevah zaradi kršitev protimonopolnega prava v pomoč posebna pravila glede dostopa do dokumentov, ki so v lasti organa, pristojnega za konkurenco? Kako naj bo organiziran tak dostop?

Vprašanje C: Ali bi morale biti dokazno breme glede protimonopolne kršitve tožnika v odškodninskih tožbah zmanjšano, in če da, kako?

Druga točka zelene knjige obravnava potrebo po obstoju krivde, saj je v številnih državah članicah treba krivdo dokazati. Vprašanje je naslednje:

Vprašanje D: Ali bi morala obstajati zahteva po dokazovanju krivde za odškodninske tožbe v zvezi s protimonopolnim pravom?

V zvezi s tretjo točko, ki obravnava odškodnine, sta zastavljena dve vprašanji:

(²) Glej sodbo *Courage Ltd proti Bernard CREHAN*, C-453/99, z dne 20. septembra 2001. Zahtevo za predhodno odločanje je vložilo drugostopenjsko sodišče (Court of Appeal — England and Wales — Civil Division), Združeno kraljestvo.

Vprašanje E: Kako naj se opredelijo odškodnine?

Vprašanje F: Katera metoda naj se uporabi za izračun količinskega zneska odškodnine?

Obravnavano je tudi vprašanje „ugovora prenašanja naprej“ in procesne legitimacije posrednega kupca:

Vprašanje G: Ali bi morala obstajati pravila o sprejemljivosti in delovanju „ugovora prenašanja naprej“? Če da, kakšne oblike naj bodo ta pravila? Ali mora posredni kupec izkazati procesno legitimacijo?

Dobro bi bilo vedeti, ali lahko ta vrsta tožb zagotavlja varstvo interesov potrošnika, glede na to, da se težko izvajajo v obliki zasebnih tožb. Zato bi bile bolj smiselne skupinske tožbe, ki se v nekaterih državah Evropske unije že uporabljajo.

Vprašanje H: Ali naj bodo na voljo posebni postopki za vložitev skupinskih tožb in zaščito potrošniških interesov? Če da, kako naj bodo takšni postopki urejeni?

Stroški so izjemno pomemben dejavnik za učinkovitost predlaganih tožb, saj lahko višina stroškov stranke odvrne od vložitve tožbe. Na to točko se nanaša naslednje vprašanje:

Vprašanje I: Ali bi bilo treba uvesti posebna pravila za zmanjšanje tveganja, povezanega s stroški, za tožnika? Če da, kakšne vrste pravil?

Usklajevanje zasebnega uveljavljanja in javnega izvrševanja prava je lahko eden od vodilnih pogojev za učinkovitost predlaganih sodb. Na to točko se nanaša naslednje vprašanje:

Vprašanje J: Kako se lahko doseže optimalno usklajevanje zasebnega uveljavljanja in javnega izvrševanja konkurenčnega prava?

Naslednje vprašanje se nanaša na pristojnost sodišč in pravo, ki se uporablja pri obravnavi številnih čezmejnih nedovoljenih protimonopolnih ravnanj.

Vprašanje K: Katero materialno pravo naj se uporablja za odškodninske zahtevke v primerih kršitve protimonopolnega prava?

V zvezi z drugimi točkami, ki jih obravnava predlog Komisije, naj omenimo naslednja vprašanja:

Vprašanje L: Ali naj strokovnjaka, kadar je ta potreben, imenuje sodišče?

Vprašanje M: Ali naj se zastaralni roki prekinejo? Če da, od kdaj dalje?

Vprašanje N: Ali je potrebna pojasnitev pravne zahteve po vzročni zvezi, da se olajšajo odškodninske tožbe?

4. Splošne ugotovitve

4.1 Uredba 1/2003 ⁽³⁾ določa, da so za nadzorovanje pravnega izvajanja protimonopolnih pravil ES s strani organov Skupnosti in držav članic odgovorni tako Komisija kot NOK in da lahko v okviru svojih pristojnosti prepovejo določeno ravnanje ali razglasijo zlorabo prevladujočega položaja na trgu ter glede na povzročeno škodo določijo ustrezne sankcije.

4.2 Težava se pojavlja pri zasebnem uveljavljanju konkurenčnega prava na civilnih sodiščih, ko želijo posamezniki, ki so bili oškodovani zaradi nedovoljenih protikonkurenčnih ravnanj – predvsem potrošniki — vložiti tožbo na sodišču za nadomestilo škode zaradi izkrivljanja konkurence. To vprašanje bi bilo treba razrešiti na ravni Evropske unije, saj morajo prosti pretok blaga in storitev na notranjem trgu urejati ukrepi Skupnosti, še posebej ob upoštevanju dejstva, da se stanje v državah članicah zelo razlikuje in da so v primeru, da na tem področju ni evropske zakonodaje, pristojna nacionalna sodišča.

4.2.1 Načina za olajšanje vložitve odškodninskih tožb potrošnikov morda ni primerno uporabiti za spore med podjetji, ki so pogosto vpletena v spore glede omejevanja konkurence. Komisija bi morala v svojem predlogu za te spore oblikovati akcijski načrt. Predvideti bi bilo treba tudi varstvo delavcev v podjetjih, ki izvajajo nedovoljena protikonkurenčna ravnanja.

4.3 Sodišče ES ⁽⁴⁾ je kljub odsotnosti zakonodaje Skupnosti v zvezi z nadomestilom škode zaradi kršitve členov 81 in 82 Pogodbe na zahtevo po predhodnem odločanju o izvajanju teh predpisov v eni od držav članic razsodilo, da se členi Pogodbe izvajajo neposredno. Za odškodninske zahtevke za škodo, povzročeno zaradi omejevanja konkurence, so pristojna nacionalna sodišča. Sodišče ES je tako ponovilo načelo iz številnih drugih sodb ⁽⁵⁾, in sicer, da je Pogodba ustvarila lasten pravni red, ki je vključen v pravne sisteme držav članic in je zavezujoč tako za države članice kot za posameznike.

4.4 Sodišče je potrdilo tudi ⁽⁶⁾, da imata člena 81(1) in 82 neposredni učinek na odnose med posamezniki in ustvarjata pravice, za katere morajo nacionalna sodišča zagotavljati varstvo, ter dodalo ⁽⁷⁾, da mora zaradi odsotnosti zakonodaje Skupnosti na tem področju pravni sistem vsake države članice določiti pristojna sodišča in postopke za varstvo pravic posameznikov, ki želijo uveljavljati neposredni učinek pravnega reda Skupnosti.

⁽³⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil o konkurenci, določenih v členih 81 in 82 Pogodbe ES (UL L 1 z dne 4. januarja 2003; mnenje EESO: UL C 155 z dne 29.5.2001, str. 73).

⁽⁴⁾ Glej sodbo, navedeno v opombi št. 3, zlasti uvodne izjave od 17 do 19. ⁽⁵⁾ Glej uvodno izjavo prej omenjene sodbe, ki našteva veliko število sodb, ki ohranjajo enako sodno prakso glede izvajanja predpisov Pogodbe.

⁽⁶⁾ Glej uvodno izjavo 23 zgoraj omenjene sodbe in obsežno sodno prakso s tega področja.

⁽⁷⁾ Glej uvodno izjavo 29 zgoraj omenjene sodbe.

4.5 EESO meni, da bi lahko pričeli oblikovati smernice Skupnosti za opredelitev pogojev za izvajanje odškodninskih tožb zaradi kršitve Pogodbe. Ta tožba mora oškodovanim osebam zagotoviti nadomestilo, v okviru sprejemljivih meja, za ekonomsko škodo ali izgubo dobička zaradi nedovoljenih protikonkurenčnih ravnanj, predvsem pa mora potrošnikom v najširšem pomenu besede omogočati izvajanje gospodarskih pravic, določenih z zakoni, ki zagotavljajo njihovo varstvo. Odbor zato pozdravlja pripravo zelene knjige Komisije o tem vprašanju, čeprav meni, da bi morali biti roki postopkov krajši, če želimo čimprej dobiti najboljše rezultate.

5. Posebne ugotovitve

5.1 EESO meni, da bi bilo treba najprej, torej takoj na začetku zasebnega uveljavljanja prek civilnih sodišč, opredeliti prihodnje odškodninske tožbe zaradi nedovoljenih protikonkurenčnih ravnanj.

5.2 Instrument, ki ga imajo za izvajanje zakonodaje Skupnosti na voljo javni organi, pristojni za konkurencu (tako na ravni Skupnosti kot na nacionalni ravni), je Uredba (ES) 1/2003⁽⁸⁾, ki jim podeljuje široka pooblastila za ukrepanje s tožbenimi zahtevki proti podjetjem, ki domnevno kršijo pravila o konkurenci. Kljub tem širokim pooblastilom pa lahko javne oblasti ukrepajo samo tako, da razglasijo, da določeno podjetje krši protimonopolno pravo, in mu naložijo denarno kazen.

5.3 Težave se pojavijo, ker na ravni Skupnosti organi, pristojni za konkurencu, nimajo potrebnih pristojnosti za vložitev odškodninskih tožb. Sodišče ES lahko ukrepa le v primeru predhodnega odločanja, saj so za odločanje na tem področju pristojna le nacionalna sodišča. Sodišče je zato razsodilo, da morajo države članice same določiti pravila o postopku vložitve odškodninskih tožb⁽⁹⁾.

5.4 Zasebno uveljavljanje členov 81 in 82 Pogodbe ES pomeni, da se lahko določbe teh členov na nacionalnih sodiščih uporabljajo v civilnih postopkih za odškodninske tožbe v primeru oškodovanja posameznikov. Težava je v določitvi najprimernejše vrste tožbe, vprašanje pa je predvsem, ali bi bilo treba v ta namen uvesti posebno tožbo. Številna vprašanja, ki jih Komisija obravnava v svoji zeleni knjigi, pričajo o precejšnjih težavah, in EESO želi s svojimi ugotovitvami glede teh vprašanj pomagati usmerjati razpravo.

5.4.1 **Dostop do dokazov.** V zvezi s pravili glede dokazov v civilnih sodnih postopkih se zastavljata dve ključni vprašanji: a) glede dokaznega bremena in b) glede presoje dokazov. Ti

⁽⁸⁾ Poudariti je treba, da obstaja Evropska mreža za konkurencu (REC) (UL C 101 z dne 27. aprila 2004), ki je zadolžena za spodbujanje sodelovanja na področju izvajanja pravil o konkurenci med Komisijo in NOK.
⁽⁹⁾ Glej omenjeno sodbo *Courage*.

točki je treba upoštevati v sodnih postopkih, za katere obstaja verjetnost, da bodo sproženi: i) po sklepu organa, pristojnega za konkurencu, ii) pred sklepom organa, pristojnega za konkurencu, ali celo iii) medtem ko pristojni organ izvaja analizo določenega ravnanja.

5.4.1.1 Uredba (ES) 1/2003 določa seznam vseh situacij, v katerih lahko organi, pristojni za konkurencu na nacionalni ravni in na ravni Skupnosti, zahtevajo dokaze za potrditev obstoja nedovoljenih dejanj⁽¹⁰⁾. Možnost uporabe teh dokumentov organov, pristojnih za konkurencu, bi bila tako lahko rešitev za težave, ki jo imajo posamezniki pri pridobivanju dokazov. Vprašanje je, ali bi imela dostop do dosjejev sodišča, ki obravnavajo zahtevek, ali pa bi imeli do tega pravico tudi posamezniki kot vlagatelji zahtevka. Sodišče ES je razvilo obširno sodno prakso o vprašanju glede zavezanosti Komisije, da ne razkrije spornih dokumentov tretjim osebam do zaključka glavne obravnave⁽¹¹⁾.

5.4.1.2 Zato bi lahko z upoštevanjem t. i. spremljanja izvajanja („*follow-up actions*“) ukrepali tako: potem ko organi, pristojni za konkurencu, razglasijo, da je določeno podjetje kršilo protimonopolno pravo, in ko so oškodovani posamezniki vložili odškodninsko tožbo, bi ti organi sodišču predali dokaze. Tako bi se ustvarila vez med javnim in zasebnim uveljavljanjem konkurenčnega prava⁽¹²⁾.

5.4.1.3 EESO meni, da bi morali vlagatelji zahtevkov tudi v primerih, ko odškodninske tožbe niso vložene na podlagi sklepa pristojnih organov, za vložitev tožbe podati dovolj dokazov, da se lahko izvede predhodna presoja možne rešitve tožbe (ugotavljanje dejstev). To ne zahteva le obstoja posebnih pravil za predstavitev dokumentarnih dokazov, temveč bi bilo treba tudi sodiščem priznati dejavno vlogo in jim dati široka pooblastila, vključno s pravico do nalaganja sankcij, glede ključnih vidikov tožbe in zlasti glede iskanja, zbiranja in razkritja dokazov.

5.4.1.4 Nacionalna sodišča, ki razsojajo o odškodninskih tožbah zaradi kršitve protimonopolnih pravil, so prav tako pristojna na področju kršenja protimonopolnih pravil (Uredba 1/2003), zato njihov dostop do teh dokumentov — s spoštovanjem omenjene zahteve po varovanju zaupnosti — ne bi smel biti nepremostljiva ovira. Pravila za dostop morajo namreč najprej temeljiti na pravu pristojnega sodišča, vendar morajo biti organi, pristojni za konkurencu, prav tako obvezani, da sodišču na zahtevo predložijo vso potrebno dokazno gradivo.

⁽¹⁰⁾ Njihove pristojnosti na tem področju so bile razširjene, čeprav je v nekaterih primerih potrebno dovoljenje nacionalnih sodnih organov, kot na primer v primeru vpisa v trgovski register.

⁽¹¹⁾ Sodba z dne 18. maja 1982, zadeva 155/79, AM&S proti Komisiji [1982], str. 417.

⁽¹²⁾ Sporočilo Komisije o sodelovanju med Komisijo in nacionalnimi sodišči v zvezi z izvajanjem členov 81 in 82 Pogodbe ES (UL C 101 z dne 27. aprila 2004).

5.4.1.5 Poudariti je treba, da je dostop do dokumentov, že zbranih v okviru postopka za ugotavljanje kršitev, posebno pomemben za odškodninske tožbe zaradi kršitve protimonopolnih pravil, ne glede na vrsto preiskovalnega organa (upravni ali sodni) in ne glede na izid postopka ⁽¹³⁾.

5.4.1.6 Dejstvo, da lahko tudi upravni organ, vključen v postopek za ugotavljanje kršitev, izbira dokaze, ki so lahko dostopni tudi v primeru odškodninskih tožb, lahko sproža dvome in odgovornost glede meril za njihov izbor.

5.4.1.7 V primeru, da se sodiščem dodelijo posebna in široka pooblastila za te primere, bi lahko odklonitev predložitve dokazov ene od strani negativno vplivala na presojo teh dokazov, sodišče pa bi lahko odklonitev upoštevalo pri opredelitvi, ali je dejstvo dokazano ali ne.

5.4.1.8 V primerih, v katere so vključeni potrošniki, bi lahko uporabili tudi možnost, da se dokazno breme obrne in prenese na obtoženca, kar pomeni, da je po tem, ko organi, pristojni za konkurenco, razglasijo obravnavano ravnanje za protikonkurenčno, obtoženec oproščen nadomestila škode le, če dokaže, da škoda ni prizadela tožnika. Na to možnost opozarjamo zato, ker gre za enega pomembnih načel varstva potrošnikov; čeprav se v večini držav uporablja pravilo, v skladu s katerim nosi dokazno breme tožnik, pa se izjemoma dopušča tudi obrnitev dokaznega bremena ⁽¹⁴⁾, kot je razvidno iz nekaterih sklepov sodišč ⁽¹⁵⁾ ⁽¹⁶⁾. Če že obstaja sklep, ki potrjuje, da je bila storjena kršitev, bi bila ohranitev dokaznega bremena na strani tožene stranke v odškodninskih tožbah, vloženi na podlagi te kršitve, nesprejemljivo podvajanje dokazov, ki bi jih morala v tem primeru predložiti oškodovana oseba, ne pa organ, ki ima na voljo posebne preiskovalne pristojnosti. To bi v tej vrsti tožbe še povečalo neravnotežje med nasprotnima strankama.

5.4.1.9 S predložitvijo dokazov je povezano tudi vprašanje mnenja strokovnjakov, ki je pogosto potrebno zaradi zapletenosti odškodninskih tožb. Izogibati se je treba večjemu številu strokovnjakov in s tem morebitnim nasprotujočim si mnenjem, ki bi ovirala želeno učinkovitost postopka. V skladu z načelom širokih pooblastil sodišč, ki smo jih že zagovarjali v tem okviru, bi moralo v primeru, da stranki ne dosežeta dogovora, sodišče imenovati strokovnjaka v sodelovanju z upravnimi organi, pristojnimi za konkurenco.

5.4.2 **Povračilo škode.** Ključna točka pri povračilu škode je analiza škode, povzročene posameznikom, in njena količinska

opredelitev. GD SANCO je opravil raziskavo ⁽¹⁷⁾ za opredelitev koncepta škode, storjene potrošnikom, in definicije, ki bi se lahko uporabljala na različnih področjih, vključno s področjem konkurence. Vprašanje analize ima močan učinek, saj presoja škode temelji na tržnem deležu, na katerega se nanaša nedovoljeno ravnanje. V vsakem primeru je škoda, ki jo utrpri posameznik, izjemno težko oceniti, saj je potrjeno, da je pogosto lažje oceniti dobiček, ki ga podjetju prinese protimonopolni sporazum, kot škodo, ki jo ta sporazum povzroči.

5.4.2.1 Kljub temu, da morajo pri sodni obravnavi te vrste tožb sodišča imeti široka pooblastila, bi bilo primerno uporabiti pravičen pristop, čeprav je zaradi skladnosti sistema in ob upoštevanju razvoja sodne prakse treba podati smernice glede meril (za konkretno opredelitev pravičnosti), ki jih je treba upoštevati pri določanju vsote nadomestila škode.

5.4.2.2 Drugo vprašanje, povezano s to temo, je zastaralni rok ⁽¹⁸⁾ za uveljavljanje pravice do nadomestila škode, nastale zaradi protimonopolnih dejanj, ki ne more biti določeno — zlasti v primerih tožb na podlagi sklepa organa, pristojnega za konkurenco — dokler ni razglašen dokončni sklep glede kršitve, saj bi to lahko povzročilo dodatne težave pri dostopu do dokazov.

5.4.2.3 Obravnavati je treba tudi vprašanje glede pravne narave odškodninskega zahtevka, saj v večini primerov med podjetjem, ki krši protimonopolna pravila, in potrošnikom ne obstaja pogodbeno razmerje, kar pomeni, da je težje najti pravno podlago za vložitev tožbe na sodišču. Zato bi lahko v teh primerih izvajali pravila o nepogodbenih obligacijskih razmerjih ⁽¹⁹⁾ in s tem uporabili obliko odškodninskih tožb, ki ima v nacionalnih zakonodajah dolgo tradicijo.

5.4.3 **Skupinske odškodninske tožbe v primerjavi z zasebnimi odškodninskimi tožbami** ⁽²⁰⁾. V okviru povračila škode zaradi kršitve protimonopolnih pravil skupinske tožbe odlično izpolnjujejo nekatere ključne cilje: 1) učinkovito povračilo škode, ker organizacije lažje vložijo odškodninski zahtevek

⁽¹³⁾ Glej člen 5 Uredbe 1/2003, ki določa prevzemanje odgovornosti organov, pristojnih za konkurenco.

⁽¹⁴⁾ Glej na primer študijo *Study on the conditions of claims for damages in cases of infringement of EC competition rules — comparative report*, ki so jo pripravili Denis WAELBROECK, Donald SLATER in Gil EVEN SHOSMAN, z dne 31. avgusta 2004 (od strani 50 naprej).

⁽¹⁵⁾ V skladu z uredbo Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 12 z dne 16.1.2001, str. 1). Mnenje EESO: UL C 117 z dne 26.4.2000, str. 6.

⁽¹⁶⁾ Pravila o dokaznem bremenu in obrnitvi dokaznega bremena so že navedena v členu 2 Uredbe 1/2003: „V vseh nacionalnih postopkih ali postopkih Skupnosti, v katerih se uporabljata člena 81 in 82 Pogodbe, nosi dokazno breme za kršitev člena 81(1) ali člena 82 Pogodbe tožena stranka ali organ. Podjetje ali združenje podjetij, ki uveljavlja določbe iz člena 81(3) Pogodbe, pa mora dokazati, da so pogoji iz tega člena izpolnjeni“.

⁽¹⁷⁾ Analiza škode, povzročene potrošniku, in najustreznejša metodologija za presojo škode (2005/S 60-057291).

⁽¹⁸⁾ Točka 4 sklepov sodbe Sodišča Evropskih skupnosti z dne 13. julija 2006 v združenih primerih C-295/04 do 298/04 glede ukinitve zastaralnega roka (zahteva za predhodno odločanje Giudice di pace di Bitonto (Italija) — Vincenzo Manfredi proti Lloyd Adriatico Assicurazioni SpA (C-295/04), Antonio Cannito proti Fondiaria Sai SpA (C-296/04), Nicolò Tricarico (C-297/04) in Pasqualina Murgolo (C-298/04) proti Assitalia SpA.

Odbor poudarja pomen te nedavne odločitve Sodišča ES za potrditev omenjene sodne prakse.

⁽¹⁹⁾ Predlog uredbe o uporabi prava v nepogodbenih obligacijskih razmerjih („Rim II“) — COM(2003) 427 konč.

⁽²⁰⁾ Izvajanja tako imenovanih skupinskih tožb (*class actions*) po ameriškem vzorcu ne določajo niti evropski pravni sistemi niti evropski sodni model, vsaj ne v večini evropskih držav, ki imajo svoje lastne tradicionalne sisteme za zahtevke za nadomestilo škode.

v imenu oškodovanih potrošnikov, s čimer je zagotovljen dejanski dostop do sodišč, in 2) preprečevanje in odvracanje od protimonopolnih ravnanj zaradi večjega učinka tožb te vrste v družbi. Poleg tega pomeni z vidika kršitelja pravil možnost združene obrambe precej manj stroškov in večjo učinkovitost.

5.4.3.1 Ključna točka pri odškodninskih tožbah je, da priznavajo legitimnost ukrepanja organizacij, kot določa direktiva 98/27/ES ⁽²¹⁾, na področju opustitvenih tožb zaradi ravnanj, ki kršijo posebne interese potrošnikov. Ta direktiva o potrošnikih, ki temelji na načelu vzajemnega priznavanja legitimnosti ukrepanja organizacij in njihovega obveščanja Komisije ⁽²²⁾, sicer ne predvideva nadomestil za škodo oziroma odškodnin, a je kljub temu na evropski ravni omogočila priznavanje legitimnosti organov in organizacij za vlaganje tožb v kolektivnem interesu ⁽²³⁾.

5.4.4 **Financiranje odškodninskih tožb.** Izvajanje odškodninskih tožb v praksi kaže, da lahko stroški postopka prizadete odvrnejo od vložitve tožbe. Stroški so visoki že na začetku postopka — kar lahko prepreči samo vložitev tožbe —, nato pa se zaradi dolgotrajnosti civilnega postopka še povečujejo. Zato bi lahko razmislili o možnosti ustanovitve sklada za financiranje skupinskih tožb potrošniških organizacij.

5.4.4.1 V nasprotnem primeru lahko pride do razpršenosti prizadetih strani, posamezni zneski pa so lahko včasih smešno nizki, zaradi česar je to vrsto tožb izjemno težko financirati. Tožene stranke imajo v nasprotju s tem na razpolago več sredstev za obrambo.

5.4.4.2 Iz prakse je razvidno, da se zaradi razlike med stroški prizadete strani in stroški podjetja/združenja podjetij, ki je kršilo protimonopolno pravo, na le-ta izvaja pritisk. Menimo, da bi bila oprostitev plačila ali znižanje pravnih stroškov za tožnike v odškodninskih tožbah zaradi kršenja protimonopolnega prava — kar ne bi oviralo kaznovanja v primeru, da katera od strani

ravna v slabi veri, ali izplačila stroškov, če dobi pravdo — način, s katerim bi odpravili neravnotežje med strankama v tej vrsti tožbe.

5.4.5 **Ugovor prenašanja naprej in procesna legitimacija posrednega kupca** zahtevata zapleten postopek, ker se škoda, ki jo je povzročilo nedovoljeno ravnanje podjetja, lahko prenese po dobavni verigi navzdol in vpliva celo na končnega potrošnika. V tem primeru je nadomestilo škode še težje zagotoviti, predvsem zato, ker je zelo težko dokazati povezavo med storjeno škodo in nedovoljenim ravnanjem. Zaradi težavne predložitve dokazov je ugovor prenašanja naprej izključen iz odškodninskih tožb.

5.4.6 **Pristojnost in pravo, ki se uporablja.** Bruseljska konvencija ureja pristojnost sodišč za obravnavo primerov in izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah. Kasnejša Uredba 44/2001 določa pravila za izvajanje v Evropski uniji za primere čezmejnih sporov. Večino težav z izvajanjem, ki se pojavljajo v odškodninskih tožbah zaradi nedovoljenih protimonopolnih ravnanj, bi torej lahko rešili. Skupinska tožba na področju odškodninskih tožb zaradi protimonopolnih ravnanj se redno uporablja le v peščici držav članic; preden se odločimo zanjo, je zato treba upoštevati določene posebnosti te vrste tožbe, zlasti glede pristojnega organa in veljavne zakonodaje. Ta vrsta tožbe bo z vidika pravnih stroškov in učinkovitosti ugodna tako za tožnike kot za tožene stranke le v primeru, če se bodo pravila skladno izvajala, za kar je treba dati prednost pravu pristojnega sodišča. Pomemben korak naprej pri oblikovanju resničnega zasebnega uveljavljanja politike konkurence bi lahko bil tudi dostop do informacij ne le glede pristojnih organov za vložitev teh tožb, temveč tudi glede tožb, ki potekajo, in sklepov sodišča, ki jim sledijo. Dostop do informacij o pristojnih organih za vložitev tožb in tožb, ki potekajo, ter sklepov sodišča bi lahko pomenil precejšen napredek pri oblikovanju resničnega zasebnega uveljavljanja politike konkurence.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

⁽²¹⁾ Direktiva 98/27/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 1998 o opustitvenih tožbah zaradi varstva interesov potrošnikov (UL L 166 z dne 11. junija 1998, str. 51). Mnenje EESO: UL C 30 z dne 30. januarja 1997, str. 112.

⁽²²⁾ Glej sporočilo Komisije o opustitvenih tožbah zaradi varstva interesov potrošnikov v zvezi s kvalificiranimi subjekti, ki so upravičeni za vložitev tožb po členu 2 Direktive 98/27/ES Evropskega parlamenta in Sveta (skupaj 276 kvalificiranih subjektov) (UL C 39, 16.2.2006, str. 2).

⁽²³⁾ „[...] ker kolektivni interesi pomenijo interese, ki ne vključujejo preprostega kopičenja interesov posameznikov, oškodovanih zaradi kršitve; ker to ne posega v individualne tožbe posameznikov, oškodovanih zaradi kršitve“, glej uvodno izjavo 2 Direktive 98/27/ES Evropskega parlamenta in Sveta.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (kodificirana različica)

COM(2006) 226 konč. — 2006/0073(COD)

(2006/C 324/02)

Svet je 6. junija 2006 sklenil, da v skladu s členom 95 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, zadolžena za delo Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 20. septembra 2006. Poročevalec je bil g. RETUREAU.

Zaradi obnove mandata Odbora je plenarna skupščina sklenila, da bo mnenje obravnavala na oktobrskem plenarnem zasedanju in v skladu s členom 20 poslovnika za splošnega poročevalca imenovala g. RETUREAUJA.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 s 95 glasovi za, 4 vzdržanimi glasovi in nobenim glasom proti.

1. Predlogi Komisije

1.1 Dokument Komisije je kodificirana različica. Kodificirana besedila razen določenih formalnih popravkov ne spreminjajo veljavne zakonodaje.

1.2 V okviru „Evrope državljanov“ je preprosta in jasna zakonodaja Skupnosti izjemno pomembna. Evropski parlament, Svet in Komisija so torej poudarili potrebo po kodifikaciji zakonodajnih aktov, ki so bili večkrat spremenjeni, in na podlagi medinstitucionalnega sporazuma sklenili, da se lahko uporabi pospešeni postopek. Kodificirani zakonodajni akti ne smejo vsebovati nobene bistvene spremembe.

2. Splošne ugotovitve

2.1 EESO ugotavlja, da so predlogi Komisije popolnoma v skladu s ciljem pospešenega postopka na področju kodifikacije.

2.2 Kljub temu se lahko vprašamo glede potrebe po stabilizaciji zakonodaje v zvezi z avtorskimi in sorodnimi pravicami; kodifikacija je namreč koristna le, če se pričakuje, da se zakonodaja na tem področju ne bo več bistveno spreminjala.

2.3 V primeru prava Skupnosti, ki se ves čas spreminja (pričakujejo se predvsem predlogi za „kazenske ukrepe“), in različnih oblik prenosov prava Skupnosti v nacionalne zakonodaje, pa ugotavljamo, da se ravnotežje med pravicami nosilcev

avtorskih pravic in predvsem sorodnih pravic ter pravicami prejemnikov del (javnost, znanstvena in univerzitetna skupnost itd., na primer „uporabniki kulturnih storitev“) ne upošteva, saj so pravice prejemnikov zaščitenih del v veliko državah članicah vedno bolj omejene. V številnih primerih je na primer pravica do zasebne kopije vprašljiva zaradi materialnega varstva ali varstva programske opreme (DRM — *digital rights management*), kar velja tudi za obratno inženirstvo za zagotavljanje interoperabilnosti programske opreme.

2.4 Ta neugoden razvoj za „potrošnike“ še povečujejo vedno večje kazenske sankcije v primeru nespoštovanja DRM zaradi izdelave zasebne ali rezervne kopije.

2.5 EESO zato meni, da so ukrepi za kodifikacijo na področju avtorskih in sorodnih pravic prezgodnji, saj bi bilo treba zakonodajo Skupnosti ponovno uravnotežiti in upoštevati zlasti lizbonsko strategijo. Poleg tega je veliko pomembnih vprašanj prepuščenih načelu subsidiarnosti, razlike med prenosi v nacionalne zakonodaje pa bi lahko omejevale prosti pretok kulturnih proizvodov in del in storitev na področju kulture.

2.6 Na sedanji stopnji bi lahko opredelili stanje veljavne zakonodaje v času konsolidacije s tehnično konsolidacijo Urada za publikacije. To tehniko bi lahko nato uporabili pri vsaki večji spremembi veljavne zakonodaje, da ne bi bilo videti, kot da bo ovirala nadaljnji razvoj (kakor daje slutiti kodifikacija).

3. Posebne ugotovitve

3.1 Odbor poleg tega želi, da se v zakonodajo Skupnosti vključita primerno priznanje in zaščita licenc, kot je GPL (splošna javna licenca) ali licenca „Creative Commons“ za področje knjig in umetniških del. Te licence nudijo uporabnikom precej svobode. GPL se na primer uporablja za veliko število programske opreme v informacijskih strežnikih (internetni usmerjevalniki, uprave, podjetja).

3.2 S temi manj omejujimi uporabniškimi licencami se izdelki lahko širijo ter postanejo last uporabnikov in naslov-

nikov. Tako v celoti izpolnjujejo cilje hitrega razširjanja znanj in tehnologij, kar bi moral biti ključni element lizbonske strategije.

3.3 Zato EESO prosi Evropsko komisijo, da ponovno obravnava kodifikacijo, za katero se zdi, da zaustavlja proces, in da predvidi pobude za priznanje prostih licenc in uravnoteženje pravic med imetniki in uporabniki v okviru informacijske družbe, da so dela na voljo večjemu številu uporabnikov in da se krepi konkurenčnost in inovativnost v Skupnosti.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (kodificirana različica)

COM(2006) 219 konč. — 2006/0071 (COD)

(2006/C 324/03)

Svet je 6. junija 2006 sklenil, da v skladu s členom 95 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 20. septembra 2006. Poročevalec je bil g. RETOUREAU.

Zaradi obnove mandata Odbora je plenarna skupščina sklenila, da bo mnenje obravnavala na oktobrskem plenarnem zasedanju in v skladu s členom 20 poslovnika za splošnega poročevalca imenovala g. RETUREAUJA.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 s 104 glasovi za, 1 vzdržanim glasom in nobenim glasom proti.

1. Predlogi Komisije

1.1 Dokument Komisije je kodificirana različica. Kodificirana besedila razen določenih formalnih popravkov ne spreminjajo veljavne zakonodaje.

1.2 V okviru „Evrope državljanov“ je izjemno pomembno, da je zakonodaja Skupnosti preprosta in jasna, zato so Evropski parlament, Svet in Komisija poudarili potrebo po kodifikaciji zakonodajnih aktov, ki so bili večkrat spremenjeni, in na podlagi medinstitucionalnega sporazuma sklenili, da se lahko uporabi pospešeni postopek. Kodificirani zakonodajni akti ne smejo vsebovati nobene bistvene spremembe.

2. Splošne ugotovitve

2.1 EESO ugotavlja, da so predlogi Komisije popolnoma v skladu s ciljem pospešenega postopka na področju kodifikacije.

2.2 Kljub temu se lahko vprašamo o potrebi po stabilizaciji zakonodaje v zvezi z avtorskimi in sorodnimi pravicami; kodifikacija je namreč koristna le, če se pričakuje, da se zakonodaja na tem področju ne bo več bistveno razvijala.

2.3 Varstvo avtorske pravice, ki je na začetku obstoja v 19. stoletju trajalo deset let, danes traja sedemdeset let po smrti avtorja. Obstaja možnost, da bodo skušali nosilci pravic in imetniki sorodnih pravic trajanje varstva v prihodnosti še podaljšati.

2.4 Danes je stanje izjemno neuravnoteženo in se nagiba v prid dedičev avtorja (približno 3 generacije) in nosilcev sorodnih pravic, zato bi bilo treba določbe glede trajanja varstva ponovno pregledati, saj niso več v skladu s potrebami javnosti in ustvarjalcev. Kaj se bo zgodilo v Evropi v primeru, da eden od članov STO, na primer Združene države — ki to tudi načrtujejo — podaljša začetno varstvo na devetdeset ali celo na sto let („amandma Disney“)? Bo treba posodobiti trgovinske sporazume v zvezi z intelektualno lastnino?

2.5 Veliko število del — literarnih, filozofskih in drugih — je v izvornem jeziku izdanih le enkrat in ne bodo ponatisnjena v času življenja avtorja ali celo njegovih dedičev. Tudi če ta dela v času avtorjevega življenja niso bile uspešnice, imajo mnoga kljub vsemu določeno vrednost, vendar pa postanejo potencialnim bralcem zelo hitro nedostopna. Neskončno podaljševanje pravic dejansko koristi le majhnemu številu ustvarjalcev, zaradi določil glede trajanja sistema varstva pa je onemogočena izdaja velikega števila del, ki jih po prvi razprodani izdaji bralci in študentje ne bodo mogli več najti.

2.6 Zato si je treba postaviti vprašanje o stabilizaciji zakonodaje v zvezi z avtorskimi in sorodnimi pravicami; kodifikacija je namreč koristna le, če se pričakuje, da se zakonodaja na tem področju ne bo več občutno razvijala.

2.7 V dobi digitalnih medijev bi lahko natančneje razmislili o širjenju del in pravici dostopa javnosti do ustvarjalnih del in kulture na svetovni ravni. Zato EESO meni, da je kodifikacija prezigodnja in da bi bilo bolje uporabiti postopek konsolidacije ter ponovno proučiti pogoje in trajanje varstva na področju avtorskih in sorodnih pravic, ki bili v skladu z lizbonsko strategijo.

3. Posebne ugotovitve

3.1 Odbor poleg tega želi, da se v zakonodajo Skupnosti vključita primerno priznanje in zaščita licenc, kot so LGPL (Lesser General Public Licence for technical documentation, splošna javna licenca) ali licenca „Creative Commons“ za področje knjig in umetniških del. Te licence nudijo uporabnikom precej svobode; GPL se na primer uporablja za veliko število programske opreme v informacijskih strežnikih (internetni usmerjevalniki, uprave, podjetja).

3.2 S temi manj omejujimi uporabniškimi licencami se izdelki lahko širijo ter postanejo last uporabnikov in naslovnikov. Tako v celoti izpolnjujejo cilje lizbonske strategije glede hitrega širjenja znanja in tehnologij.

3.3 Zato EESO prosi Evropsko komisijo, da ponovno obravnava kodifikacijo, za katero se zdi, da zaustavlja proces, in da predvidi pobude za priznanje prostih licenc in uravnoteženje pravic med imetniki in uporabniki v okviru informacijske družbe, da bi bila dela na voljo večjemu številu uporabnikov.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Dimitris DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o zavajajočem in primerjalnem oglaševanju

COM (2006) 222 konč. — 2006/0070 (COD)

(2006/C 324/04)

Svet 6. junija 2006 sklenil, da v skladu s členom 95 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 20. septembra 2006. Poročevalec je bil g. WESTENDORP.

Zaradi obnove mandata Odbora je plenarna skupščina sklenila, da bo mnenje obravnavala na oktobrskem plenarnem zasedanju in v skladu s členom 20 poslovnika za splošnega poročevalca imenovala g. WESTENDORPA. V odsotnosti g. WESTENDORPA je mnenje predstavil g. PEGADO LIZ.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 s 86 glasovi za, 1 vzdržanim glasom in nobenim glasom proti.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Za uresničitev Evrope državljanov je pomembno, da je zakonodaja Skupnosti razumljiva in pregledna. Evropski parlament, Svet in Komisija so zato poudarili potrebo po tem, da se kodificirajo zakonodajni akti, ki so bili večkrat spremenjeni, in se v okviru medinstitucionalnega sporazuma dogovorili o

pospešenem postopku. V zakonodajna besedila, predložena za kodifikacijo, ni mogoče vnašati nobenih vsebinskih sprememb.

1.2 Obravnavani predlog Komisije popolnoma ustreza cilju kodifikacije in izpolnjuje predpise, ki jo urejajo. Z njim se strinja tudi EESO.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Dimitris DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o prostoru za pritrnitev zadnje registrske tablice pri dvo- oziroma trikolesnih motornih vozilih

COM(2006) 478 konč. — 2006/0161 (COD)

(2006/C 324/05)

Svet je 27. septembra 2006 sklenil, da v skladu s členom 95 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Predsedstvo Evropskega ekonomsko-socialnega odbora je strokovno skupino za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo zadolžilo za pripravo dela na tem področju.

Zaradi nujnosti zadeve je Evropski ekonomsko-socialni odbor na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 imenoval g. JANSONA za glavnega poročevalca ter mnenje sprejel s 104 glasovi za, nobenim glasom proti in enim vzdržanim glasom.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Jasnost in transparentnost evropskega prava sta odvisni tudi od kodifikacije predpisov, ki so bili pogosto spremenjeni.

1.2 Pri kodifikaciji je treba v celoti upoštevati običajni zakonodajni postopek Skupnosti.

1.3 Namen tega predloga je začeti s kodifikacijo Direktive Sveta 93/94/EGS z dne 29. oktobra 1993 o prostoru za pritr-

ditev zadnje registrske tablice pri dvo- oziroma trikolesnih motornih vozilih. Nova direktiva bo nadomestila različne akte, ki bodo vanjo vključeni. Predlog v celoti ohranja vsebino aktov, ki se kodificirajo, in jih zgolj združuje s tistimi oblikovnimi spremembami, ki so potrebne za samo izvedbo kodifikacije.

1.4 Obravnavani predlog Komisije je popolnoma v skladu s ciljem kodifikacije in izpolnjuje predpise, ki jo urejajo. Zato se z njim strinja tudi EESO.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitrios DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o opredelitvi, opisu, predstavitvi in označevanju žganih pijač

COM(2005) 125 konč. — 2005/0028 (COD)

(2006/C 324/06)

Svet je 25. januarja 2006 sklenil, da v skladu s členoma 95 in 251 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 8. septembra 2006. Poročevalec je bil **Clive WILKINSON**.

Zaradi obnove mandata Odbora je plenarna skupščina sklenila, da bo mnenje obravnavala na oktobrskem plenarnem zasedanju, in imenovala g. Dordo za glavnega poročevalca v skladu s členom 20 poslovnika.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 s 76 glasovi za, 3 glasovi proti in 11 vzdržanimi glasovi.

1. Povzetek in priporočila

1.1 Odbor pozdravlja pobudo Komisije za posodobitev veljavnih predpisov o opredelitvi, opisu, predstavitvi in označevanju žganih pijač, zlasti predlagane spremembe sistema geografskih označb z možnostjo, da zahteve vložijo pristojni nacionalni organi, ter predlagani postopek za spreminjanje nove uredbe.

1.2 Odbor ne podpira razvrstitve v kategorije, ki jo uvaja osnutek predloga, ker bi lahko povzročila zmedo.

1.3 Navedbo sestavin žganih pijač odobrava le, če se bo izvajala na isti način za vse alkoholne pijače.

1.4 Indikatorji pristnosti so pomembni v boju proti golju-fijam in ponaredbam, zato je treba v predlog uredbe vključiti določbe za njihovo uporabo.

1.5 Posebno sporna je opredelitev vodke, zlasti glede surovin, iz katerih se lahko proizvaja. Odbor predlaga, da se uporaba surovin omeji na žitarice, krompir in pesno melaso, tako ne bi bilo več potrebe po navajanju uporabljenih surovin na etiketi.

2. Uvod

2.1 Sedanje predpise o opredelitvi, opisu, predstavitvi in označevanju žganih pijač določata Uredba Sveta (EGS) 1576/89 ⁽¹⁾ in Uredba Komisije 1014/90 ⁽²⁾. Ti predpisi so

⁽¹⁾ UL L 160, 12.6.1989. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Aktom o pristopu iz leta 2003.

⁽²⁾ UL L 105, 25.4.1990. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 2140/98.

doslej uspešno urejali področje žganih pijač. Vendar je sedaj treba pojasniti nekatere točke in upoštevati spremembe, do katerih je prišlo od začetka veljave teh predpisov. Zato je Komisija pripravila predlog nove uredbe.

2.2 Cilj tega predloga je pojasniti nekatere točke veljavnih uredb (glej opombi pod črto 1 in 2), ju prilagoditi novim tehničnim zahtevam in upoštevati dodatne dejavnike kot na primer zahteve STO. Namen predloga je tudi ohraniti dober ugled žganih pijač iz EU in potrošnikom nuditi potrebne informacije.

3. Splošne ugotovitve

3.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) pozdravlja predlog, ki spreminja in posodablja veljavni uredbi, ter ugotavlja, da so potekala obširna posvetovanja z evropskim združenjem proizvajalcev žganih pijač ⁽³⁾, ki prav tako podpira to pobudo.

3.2 Odbor še posebej pozdravlja spremembe sistema geografskih označb, da se uskladi z zahtevami STO, in predlog, da se omogoči preprost in pregleden postopek za spreminjanje predlagane uredbe.

3.3 V prvi uvodni izjavi bi moralo biti jasno navedeno, da bo nova uredba nadomestila dve veljavni uredbi, zato bi bilo pri omembi razveljavitve in zamenjave veljavne Uredbe 1576/89 treba omeniti tudi Uredbo 1014/90.

⁽³⁾ CEPS, evropsko združenje proizvajalcev žganih pijač, v katerem so zastopane panožne organizacije iz 27 držav.

3.4 Industrija žganih pijač je za gospodarstvo EU izredno pomembna, saj na leto izvozi za okrog 5 milijonov EUR ⁽⁴⁾ in neposredno zaposluje kakšnih 50.000 ljudi (posredno okrog petkrat več), njene kapitalske naložbe pa znašajo več kot 1 milijardo EUR letno. Je tudi ena glavnih strank kmetijskih proizvajalcev v EU. Pred zadnjo širitvijo je letno porabila okrog 2 toni žitaric, 2,5 milijona ton sladkorne pese, 300.000 ton sadja in 16 milijonov hektolitrov vina. Te podatke je treba ažurirati za EU-25 in vključiti tudi krompir; letna poraba krompirja kot surovine za žgane pijače je okrog 100.000 ton.

3.5 Industrija žganih pijač EU je trenutno najbolj konkurenčna na svetu in te prednosti predvidene spremembe nikakor ne smejo izničiti. Posebej pomembno je, da se ohranita njen odličen ugled in sposobnost za inovacije.

3.6 Treba je paziti na to, da se pri usklajevanju in posodabljanju veljavnih uredb ne izgubijo njuna temeljna načela. Pri tem so zlasti pomembne sedanje določbe o označevanju. Podrobne opombe k tem določbam so v Prilogi 1.

3.7 Posebne opredelitve žganih pijač so kompleksne, zato jih Odbor obravnava le, če je to nujno potrebno.

Posebne ugotovitve

4. Kategorije

4.1 Predlog uvaja razvrstitev žganih pijač v „kategorije“: v kategorijo A uvršča „žganja“, v kategorijo B „posebne žgane pijače“ in v kategorijo C „druge žgane pijače“. Ni popolnoma jasno, zakaj naj bi bila ta razvrstitev v kategorije potrebna. Odbor meni, da bi lahko pripeljala do zmede, saj je možno nekatere pijače uvrstiti v več kategorij, odvisno od uporabljene proizvodne metode. Odbor tudi ugotavlja, da je v obrazloženem memorandumu kategorija A opisana kot „posebna skupina žganih pijač, ki vključuje samo najčistejšo obliko proizvodov“. To bi lahko namigovalo na to, da druge kategorije niso čiste, medtem ko je cilj uredbe vendar zagotoviti odličen ugled vseh v EU proizvedenih žganih pijač.

4.2 EESO se zaveda, da predlagana razvrstitev v kategorije sicer ne bi imela nobenega pravnega učinka, vendar kljub temu meni, da ne bi koristila nikomur, niti potrošnikom. Tudi za strukturno povezanost dokumenta ni potrebna. Če se bodo

⁽⁴⁾ Industrija žganih pijač prispeva k evropski trgovinski bilanci okrog 4,2 milijona EUR letno.

kategorije zares uvedle, jih je po mnenju Odbora treba ustrezno utemeljiti. Vendar bi EESO v tem primeru imel pomisleke glede predvidene opredelitve posameznih kategorij.

4.3 Poleg tega meni, da bi razvrstitev v kategorije lahko vodila do neenakega obravnavanja različnih žganih pijač, na primer pri označevanju ali obdavčenju. Odbor neenakemu obravnavanju nasprotuje.

4.4 Dosedanji potek razprave ⁽⁵⁾ je pokazal, da je predlagana kategorizacija sporna, zato bo po vsej verjetnosti spremenjena. V tem primeru bi bilo treba razmisliti o preoblikovanju predloga, da bi se na splošno odobrile različne tradicionalne prakse, spremeniti pa bi bilo treba tudi Prilogo II predloga in natančneje opredeliti prakse, ki so dovoljene za različne vrste izdelkov.

5. Interesi potrošnikov

5.1 EESO ni seznanjen z nobenimi zahtevami potrošniških organizacij glede žganih pijač. Verjetno se njihov interes ni spremenil: obdržati visoko kakovost in zagotoviti varno uživanje žganih pijač (pri zmerni porabi).

5.2 Predlog Komisije ne omenja vprašanja navajanja sestavin, kar EESO podpira, saj meni, da je navajanje trenutno nepotrebno in nerealistično. Vendar bi ga EESO podprl, če bi se izvajalo za vse alkoholne pijače na enak način in tako, da bi bilo smiselno za potrošnike.

6. Geografske označbe

6.1 EESO pozdravlja pojasnitev določb o „geografskih označbah“ za žgane pijače. Koristno bi bilo jasno navesti, da lahko zahtevke Komisiji predložijo le države članice ali po potrebi organi oblasti tretjih držav.

6.2 Treba je preprečiti, da bi te določbe veljale za preveč izdelkov, če želimo, da geografske označbe ohranijo svoj pomen.

6.3 EESO predpostavlja, da bodo določbe člena 5, ki državam članicam dovoljujejo določiti in uporabljati strožja pravila od tistih, ki so predvidena v novi uredbi, v prvi vrsti veljale za izdelke z že odobreno geografsko označbo, vendar bi bilo koristno pojasniti, če se lahko ta člen uporablja tudi za druge izdelke (ne glede na to, ali imajo geografsko označbo).

⁽⁵⁾ Glej na primer poročilo delovne skupine za vino in alkohol (žgane pijače) Sveta EU o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o opredelitvi, opisu, predstavitvi in označevanju žganih pijač, 9871/06, 8. junij 2006.

7. Arome/aromatiziranje/sladkanje

7.1 Zelo natančno je treba opredeliti pojma „arome“ in „aromatične“ snovi ⁽⁶⁾ ter določiti, kateri postopki se lahko uporabljajo za katere izdelke. V predlogu to vprašanje trenutno še ni dovolj pojasnjeno.

7.2 Možno je, da bo treba opredeliti še nekatere druge aromatizirane žgane pijače. To je treba upoštevati.

7.3 Glede sladkanja bi morala Komisija pojasniti svoje stališče do „zaokroževanja“. Pri tem gre za dodajanje določene količine sladil, da se zaokroži okus končnega izdelka.

8. Prihodnje spreminjanje uredbe

8.1 Odbor podpira predlog Komisije, da se posebne opredelitve žganih pijač navedejo v prilogi in da se dopustijo spremembe po dogovoru upravljalnega odbora za žgane pijače, ne da bi bilo zato treba v razpravo predložiti celotno besedilo. Tako se lahko v uredbah v večji meri upoštevajo inovacije.

8.2 Vendar bi bilo treba razmisliti tudi o prepovedi spreminjanja posebnih opredelitev žganih pijač v Prilogi II predloga Komisije za obdobje, na primer, petih let po začetku veljave nove uredbe, da se zagotovi določena stabilnost.

9. Indikatorji pristnosti

9.1 Predlog ne obravnava vprašanja indikatorjev pristnosti, čeprav bi moral. Evropsko združenje proizvajalcev žganih pijač (CEPS) meni, da bi indikatorji pristnosti morali biti iz živil, da

mora biti njihova koncentracija manjša od 0,1 % mase na volumen v izdelku in da ne smejo na izdelek prenesti nobene posebne lastnosti. EESO podpira ta predlog.

9.2 Indikatorji pristnosti so vedno pomembnejši v boju proti goljufijam in ponaredbam. Uporabljajo se ne le za žgane pijače, temveč tudi za druge izdelke, pomembno pa je, da se proizvajalci žganih pijač v okviru tega predloga dogovorijo o njihovi uporabi.

10. Vodka

10.1 Čeprav se EESO noče preveč vmešavati v podrobnosti opredelitev izdelkov, opozarja na poseben položaj vodke, kar je bilo potrjeno tudi na zasedanju Sveta za kmetijstvo in ribištvo 20. februarja 2006 ⁽⁷⁾. Odbor je zato posebej proučil ta primer, da bi s svojim stališčem prispeval k dosegu sporazuma.

10.2 Odbor obravnava poseben položaj vodke v Prilogi 2 tega mnenja in zaključuje, da je treba omejiti surovine, ki se lahko uporabljajo v proizvodnji vodke (omejitev na žitarice, krompir in pesno melaso). Glavni razlog za omejitev surovin je, da bo s tem ta pomembna kategorija bolje zaščiten, trgovci pa se bodo lahko zanesli na njen ugled in sloves. Treba pa je sprejeti določbe za izdelke, ki v tem primeru ne bi bili več upravičeni do poimenovanja „vodka“. Za takšne izdelke bi se morale odobriti prehodno obdobje treh let po sprejetju sporazuma o novi uredbi, da se lahko spremeni njihova kategorija in prilagodi trženje.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁶⁾ „Naravne arome“ so arome surovin, ki se uporabljajo v proizvodnem postopku in ki so prisotne v destilatu; „naravne aromatične snovi“ so dodatek naravnih arom destilatu.

⁽⁷⁾ Sporočilo za javnost 6083/06 (Tisk 39), 2708. zasedanje Sveta za kmetijstvo in ribištvo, Bruselj, 20. februar 2006.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Sveta o uporabi tujih in lokalno neprisotnih vrst v ribogojstvu

COM(2006) 154 konč. — 2006/0056(CNS)

(2006/C 324/07)

Svet je 2. maja 2006 sklenil, da v skladu s členom 37 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 8. septembra 2006. Poročevalec je bil g. TORNBERG.

Plenarna skupščina je zaradi obnove mandata Odbora sklenila, da bo o mnenju glasovala na oktobrskem plenarnem zasedanju in v skladu s členom 20 poslovnika za glavnega poročevalca določila g. ESPUNY MOYANA.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 s 94 glasovi za, nobenim glasom proti in 2 vzdržanima glasovoma.

1. Uvod

1.1 Svet je EESO zaprosil za mnenje o predlogu uredbe Sveta o uporabi tujih ⁽¹⁾ in lokalno neprisotnih ⁽²⁾ vrst v ribogojstvu.

1.2 Predlog Komisije je namenjen varovanju vodnega okolja in njegove biotske raznovrstnosti pred tveganji, ki nastanejo ob pojavu tujih vrst. Komisija meni, da je sedanjí okvir, ki vključuje direktivo o habitatih ⁽³⁾, pomanjkljiv.

1.3 Komisija predlaga uvedbo uredbe na podlagi že obstoječe prakse in kodeksov ravnanja, ki ne bo škodovala prihodnjim strategijam.

1.4 Predlagana uredba ne obravnava problemov, povezanih na primer z ribarjenjem na trnek, okrasnimi ribami in drugimi eksotičnimi živalmi; njen cilj je namreč napovedovanje, preprečevanje in obvladovanje prihodnjih problemov, ki jih povzročajo tuje vrste zunaj svojih naravnih habitatov.

1.5 Odbor meni, da obstaja težnja po preveliki regulaciji znotraj Evropske unije. To ne sme veljati za predlagano uredbó.

1.6 EESO priporoča, da se sestavi seznam ustaljenih vrst (tj. „naturaliziranih“ tujih vrst) ter s tem zmanjša birokracija in upravni postopki zanje.

⁽¹⁾ Tuje vrste, kot jih določa predlog uredbe Sveta COM(2006) 154 konč. (člen 3).

⁽²⁾ Lokalno neprisotne vrste, kot jih določa predlog uredbe Sveta COM(2006) 154 konč. (člen 3).

⁽³⁾ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst.

1.7 Odbor priporoča ustrezno opredelitev termina „lokalno neprisotne vrste“. Tudi termina „območje“ in „ekološke regije“ je treba določiti v kontekstu predlagane uredbe.

1.8 EESO meni, da je EU enoten trg in da bi bilo treba razlikovati med tujimi in lokalno neprisotnimi vrstami v EU in zunaj nje.

1.9 EESO opozarja na predvidljive težave, ki bi jih imeli mali proizvajalci zaradi uvedbe te uredbe. Še posebej opozarja na predolge prošnje iz priloge I v uredbi.

2. Splošne ugotovitve

2.1 EESO načeloma toplo pozdravlja predlog, da se na ravni EU uredi uvoz tujih vrst na območje Skupnosti za uporabo v kmetijstvu, s čimer bodo zaščitene raznolike avtohtone živalske in rastlinske vrste ⁽⁴⁾, hkrati pa bo spodbujen razvoj ribogojstva.

2.2 Odbor priznava izreden pomen in potrebo po uredbi o uporabi tujih vrst v ribogojstvu, zato da se zavaruje vodno okolje in njegovo biotsko raznovrstnost.

2.3 Če bo predlagana uredba sprejeta, Odbor poziva Komisijo, da organizira ustrezno informativno kampanjo o uredbi in s tem prepreči, da bi jo zlorabili mediji, ki želijo prestrašiti potrošnike in prodati več časopisov.

⁽⁴⁾ Študijska skupina je razpravljala o primeru ameriške volovske žabe, ki je ušla v regijo Akvitanijo na jugu Francije in v druge dele Evrope, kar je imelo negativne posledice. Čeprav volovska žaba ni ribogojni proizvod, lahko sklepamo, da je prišla iz sektorja okrasnih vrst, ki ga ta uredba ne zajema.

2.4 EESO meni, da je bistvenega pomena, da uredba podpira razvoj ribogojstva v Evropi ⁽⁵⁾, saj gre za rastoč sektor, ki bo v prihodnosti ustvaril veliko priložnosti, če ga ne bo oviral ta predlog v svoji trenutni obliki.

2.5 EESO opaža hiter napredek in razvoj tega sektorja zunaj EU ter poleg tega ugotavlja, da je sektor zasičen in da potrebuje razvoj novih vrst. EESO tudi opozarja, da ima ribogojstvo znotraj ribiškega sektorja možnost za uspeh v okvirih skupne ribiške politike (SRP).

2.6 EESO meni, da je treba trgovino znotraj EU poenostaviti, zmanjšati njene upravne postopke in dokumentacijo ter poskrbeti, da ne bo podvržena preveliki regulaciji.

2.7 Odbor poudarja, da je treba zagotoviti uredbo, ki ne sme biti tako toga, da bi ovirala nadaljnji razvoj sektorja, in ki skrbi za enotnost ekoloških, gospodarskih in socialnih vidikov. Odbor tudi meni, da je prenos vrst znotraj EU zadostno nadzorovan.

2.8 Resnične težave za vodno okolje naših regij povzročajo vnašanje eksotičnih ali tujih vrst v ribogojstvo. Da bo predlog čim bolj enostaven in kratek, Odbor predlaga, da se prizadevanja osredotočijo na ta problem in da se lokalno neprisetne vrste obravnavajo posebej. Zdi se, da uporaba lokalno neprisetnih vrst ni velikega pomena za ribogojstvo. Obstaja še ena s tem povezana težava in sicer, da Komisija ni opredelila regij, v katerih je neka vrsta odsotna.

2.9 Dodatna poenostavitve bi bilo razlikovanje med vrstami znotraj EU ter tujimi in lokalno odsotnimi vrstami, ki prihajajo z območij zunaj EU. EESO priporoča, da je treba to upoštevati, saj se EU vse bolj približuje bolj celostnemu skupnemu trgu.

2.10 Odbor opaža, da zaradi spremenljivosti sektorja za proizvajalce morda ni vedno smiselno in izvedljivo načrtovati tako daleč vnaprej, kot je po mnenju Komisije nujno, da lahko proizvajalec prejme dovoljenje za uvoz premike.

2.11 Če proizvajalec na primer goji določen stalež iz Izraela in ribe poginejo, mora hitro poseči in na primer uvoziti iz ZDA, da se izogne izgubi dragocenega časa. Trenutni predlog bi proizvajalcu onemogočil opravljanje dejavnosti, dokler ne bi prejel novega dovoljenja. Prenos in premike ter še posebej tržno gibanje bi bilo treba izvzeti iz predlaganih predpisov, saj je splošno znanstveno dokazano, da je „tveganje“ gojenja tuje ali lokalno odsotne vrste v ribogojstvu majhno.

2.12 EESO opaža, da so strokovnjaki v sektorju nezadovoljni s pristopom, ki ga pogosto izbira Komisija. Zato se je treba osredotočiti na poenostavitev in praktično usmerjenost uredbe ter zmanjšanje stroškov za vpletene strani.

2.13 Odbor opaža, da ta predlog ne obravnava okrasnih rib in lososa, hkrati pa opozarja, da prav te ribe prispevajo potencialno velik del k celotnemu problemu.

2.14 EESO poudarja, da je treba zagotoviti uredbo z jasnimi cilji, obsegom in mejami. Ker za sektor ni obsežnih in natančnih pravil, EESO predlaga, da Komisija predloži splošno ureditev ali vsaj izvede akcijski načrt za prihodnje upravljanje sektorja.

2.15 EESO se zaveda, da je predlog nastal pred pobudo EU za poenostavitev iz leta 2005, vendar meni, da je treba pri trenutnem predlogu to upoštevati in ga poenostaviti.

3. Posebne ugotovitve

3.1 Predlog sega daleč prek nujnih in upravičenih mej ter ne upošteva sedanjega stanja nekaterih vrst, ki se v evropskem ribogojstvu uporabljajo že več stoletij (npr. krap, šarenka, zlatovčica in druge). Gojenje teh vrst do zdaj ni povzročilo škode v ekosistemih. Ocene tveganja za premike teh vrst na vseh ravneh razvoja in dolgotrajni postopki za odobritev so daleč od resničnosti in niso izvedljivi. Za ribogojna podjetja na območju Skupnosti je običajna praksa, da sodelujejo prek meja v skladu z veterinarskimi zahtevami ter da krapa, postrv in druge uveljavljene vrste rib premikajo kratkoročno.

3.2 Odbor poziva posamezne države članice, da uveljavljene ribje vrste ⁽⁶⁾ izvzamejo iz določb osnutka te uredbe s pomočjo pozitivnega seznama ali seznama izjem. Lokalno neprisetne vrste bi bilo treba izvzeti na enak način. Povezovanje nadzorovanega ribogojstva s širitvijo ali prenosom avtohtonih, vendar lokalno neprisetnih rib ali drugih vrst, ni razumljivo.

3.3 Vprašanje lokalno neprisetnih vrst že urejajo specifične uredbe držav članic. Predlagana uredba bi se morala osredotočiti na varovanje vodne biotske raznovrstnosti v EU pred tveganji, ki spremljajo uvoz tujih vrst. Predlagano uredbo bi bilo v primeru lokalno odsotnih vrst pravzaprav zelo težko izvajati, ker v povezavi s tem ni splošno sprejete opredelitve lokalnih regij. Če bi izpustili predpise za lokalno odsotne vrste, bi bila predlagana uredba Sveta lažje razumljiva, njeno izvajanje pa bi bilo veliko preprostejše in cenejše.

⁽⁵⁾ V skladu z mnenjem EESO o trajnostnem razvoju ribogojstva, CESE 595/2003, UL C 208, 3.9.2003.

⁽⁶⁾ Na primer krap (*cyprinus carpio*) in šarenka (*oncorhynchus mykiss*) na Poljskem.

3.4 Odbor opozarja, da bi zaradi roka do enega leta za odločitve o prošnji za premikanje (člen 10) prišlo do nesprejemljivih zamud proizvodnih odločitev in nesprejemljivih gospodarskih motenj, zato priporoča skrajšanje roka.

3.5 EESO poleg tega poudarja, da je treba v členu 10 raziskati možnosti delovanja v primerih, kadar na prošnjo za dovoljenje ni odziva. V skladu s španskim zakonom na primer pomeni, da je prošnja odobrena, če v dogovorjenem enoletnem roku ni odgovora. EESO meni, da bi se moral ta člen predloga zgledovati po španskem primeru, če je to pravno mogoče.

3.6 Prošnje za več premikov v obdobju petih let (člen 6) niso izvedljive, ker so zelo pogosto potrebne kratkoročne nenačrtovane odločitve o nabavi, prodaji in izmenjavi rib na različnih razvojnih stopnjah. Predlagana uredba bi neposredno nasprotovala načrtovanim predpisom o ciljih za spodbujanje ribogojstva in diverzifikacije vrst v ribogojstvu.

3.7 Odločitve o prošnjah za uvoz in premike vodnih organizmov so za ribogojstvo pomembne, zato morajo biti podprte z znanstvenimi razlogi in izdane čim hitreje.

3.8 Obsežna pravila bi za pristojne urade, načrtovani posvetovalni odbor in ribogojna podjetja predstavljala izredno kadrovska in finančno breme, ki ga razpoložljivi človeški viri ne morejo prevzeti. To bi bilo v nasprotju s splošnim prizadevanjem za zmanjšanje birokracije tako v državah članicah kot na ravni EU.

3.9 EESO meni, da je treba pretirano število pravil zmanjšati na nujno potrebno. Zlasti priloga I predlagane uredbe bi morala vsebovati manj meril.

3.10 Uvoz in premiki tujih ribjih vrst so lahko precej tvegani. Za oceno tega tveganja so potrebna temeljita znanstvena dognanja. Nemogoče je, da bi potrebne znanstvene podatke zbirali prosilci na podlagi svojega dela, kot je predvideno v prilogi I; prosilci bi potrebovali strokovno svetovanje.

3.11 Odbor meni, da je treba v pomoč proizvajalcem sestaviti seznam znanstvenikov iz EU s potrebnim znanjem. Poleg tega je treba proizvajalcem nuditi informacije ali usposabljanje o postopku za izdajo dovoljenja.

3.12 Odbor predlaga, da se namesto načrtovanih posameznih ocenjevanj zagotovi samo eno vzorčno ocenjevanje tveganja na posamezno ekološko regijo ali državo članico, ki ga bo opravila kvalificirana znanstvena ustanova. Če je tveganje v takšem vzorčnem ocenjevanju opredeljeno kot „neznatno“, se lahko prihodnje prošnje za rutinske premike v tej ekološki regiji omejijo na posredovanje podatkov o kraju, osebu in času. Če bo ta predlog izveden, bi lahko pripomogel k bolj kakovostnemu ocenjevanju tveganja ter bi ribogojnim podjetjem in oblastem obenem prihranil velikanske stroške birokracije. Stroške vzorčnega ocenjevanja, ki bi ga izvedla znanstvena ustanova, naj krije Evropski sklad za ribištvo (ESR).

3.13 Odbor poudarja tudi potrebo po opredelitvi ekoloških regij v uredbi Sveta, da bodo države članice med sabo usklajene.

3.14 EESO meni, da bi bilo primerno uvesti vsaj eno leto trajajoče obdobje med objavo in začetkom veljavnosti uredbe, da bi lahko uskladili nacionalno zakonodajo ter obvestili sektor in ljudi, za katere veljajo uvedene spremembe.

3.15 Odbor opozarja na svoja prejšnja mnenja o skupni ribiški politiki (SRP) ⁽⁷⁾, ribogojstvu ⁽⁸⁾ in biotski raznovrstnosti ⁽⁹⁾ ter vztraja pri njih v povezavi s tem mnenjem.

3.16 Odbor opozarja Komisijo na gensko spremenjene organizme in poliploidne vrste, katerih potencialne nevarnosti, ki jo predstavljajo za vodno okolje, ne smemo podcenjevati. Za gensko spremenjene organizme in lososa v ribogojstvu ter za vnos in prenos okrasnih vrst so potrebni strožji predpisi.

3.17 Odbor poziva Komisijo, da upošteva tako to mnenje kot prej omenjeni mnenji, da bo lahko ustvarila boljše delovno okolje za ribogojni sektor v povezavi z uporabo tujih in lokalno odsotnih ribogojnih vrst.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁷⁾ Poenostavitev SRP, CESE 961/06, poročevalec: Sarró Iparraquirre (sprejeto 5. julija 2006).

⁽⁸⁾ Prav tam, opomba št.4.

⁽⁹⁾ Ohranjanje biotske raznovrstnosti, CESE 752/2006, poročevalec: g. Ribbe (sprejeto 18. maja 2006).

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o akcijskem načrtu Skupnosti za zaščito in dobro počutje živali 2006-2010

COM(2006) 13 konč.

(2006/C 324/08)

Evropska komisija je 5. aprila 2006 sklenila, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 8. septembra 2006. Poročevalec je bil g. NIELSEN.

Plenarna skupščina je zaradi obnove mandata Odbora sklenila, da bo o mnenju glasovala na oktobrskem plenarnem zasedanju in v skladu s členom 20 poslovnika za glavnega poročevalca določila g. NIELSENA.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 z 92 glasovi za in 1 vzdržanim glasom.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Zanimanje za zaščito in dobro počutje živali se v velikem delu Evrope in tudi zunaj EU povečuje. Zato je smotno podpirati prizadevanja tržnih sil in v potrebnem obsegu prilagoditi minimalne predpise EU. To ne pomeni nujno bolj omejevalnih zahtev, temveč gre za boljšo in ustrežnejšo zakonodajo, ki temelji na znanstvenih in socioekonomskih spoznanjih. Poleg tega je pomembno uvesti neko obliko skupne oznake kakovosti za izdelke, ki izpolnjuje posebne zahteve glede dobrega počutja živali. Tudi za živali, ki se uporabljajo pri raziskavah in za poskuse ter za zakonsko predpisane kontrolne preizkuse, so potrebne bistvene izboljšave.

1.2 Akcijski načrt Komisije te zahteve v glavnem izpolnjuje in je lahko osnova za nadaljnje prednostne naloge na tem področju. Evropski ekonomsko-socialni odbor s predlogom za strategijo resda načelno soglaša, vendar v nadaljevanju preverja, ali so v posebnih predlogih Komisije interesi zaščite živali in socioekonomski vidiki uravnoteženi. Odločilno pa je, da z uvozom iz tretjih držav, kjer so predpisi manj strogi, ne prihaja do izpodrivanja izdelkov EU. To bi imelo za posledico, da bi se reja živali selila na območja z nezadostnimi razmerami, medtem ko bi proizvajalci v EU morali proizvodnjo ustaviti. V tej zvezi EESO dvomi, da bi akcijski načrt Komisije lahko jamčil trajne rešitve.

1.3 EESO močno obžaluje, da tega vprašanja ni bilo mogoče obravnavati v sedanjem krogu pogajanj v Svetovni trgovinski organizaciji (WTO). Kljub temu je treba dobro počutje živali pri trgovanju s kmetijskimi pridelki dolgoročno priznati kot netrgovinski dejavnik. V nasprotnem bi se Evropska unija lahko čutila prisiljena, da enostransko sprejme ukrepe za doseg potrebnega razumevanja za prilagoditev pravnega položaja. Kratkoročno morata tako Komisija kot tudi civilna družba izvajati pritisk na

trgovino na drobno in na živilsko industrijo v EU, da se pri uvozu iz tretjih držav zagotovi upoštevanje ustreznih predpisov z mehanizmi certificiranja in podobnimi jamstvi.

1.4 Na področju raziskav je treba delo usklajevati in razvijati, da bi bilo mogoče sredstva v kar največji meri uporabljati skupno. Predpise je treba poleg tega v rednih razmakih preverjati, med drugim v luči tehničnega razvoja in najnovejšega znanja.

1.5 Odbor med drugim izraža zadovoljstvo s predlagano vzpostavitev evropskega središča ali laboratorija za zaščito živali. Vendar pa bi bilo treba preudariti, ali si ne bi morali prizadevati za daljnosežnejšo rešitev v smislu svetovnega središča, ki bi lahko prispevalo k reševanju problemov v zvezi z zaščito in dobrim počutjem živali ter bi bilo torej lahko koristno za delo v okviru OIE ⁽¹⁾ in Sveta Evrope ter glede dvostranskih sporazumov EU.

1.6 Poleg tega bi morala Komisija v sodelovanju z OIE in s Svetom Evrope dati pobudo za mednarodno konferenco z ozirom na to, da se ustvari trajna mreža z raziskovalci v tretjih državah in da na tem področju pride do večjega obsega neformalnega mednarodnega sodelovanja.

1.7 Kar zadeva uporabo živali za poskuse in toksikološke teste, je po mnenju Odbora treba strategijo razširiti in sprejeti merilo glede potrebnosti, tako da mora za zadevni izdelek obstajati nekakšna dokazana družbena potreba.

2. Povzetek akcijskega načrta

2.1 Akcijski načrt sledi predvsem cilju, da se zagotovi dobro počutje živali v EU in v vsem svetu, da se ugotovi potrebe po ukrepanju v prihodnosti in zagotovi učinkovitejšo usklajevanje

⁽¹⁾ Svetovna organizacija za zdravje živali (*Office International des Epizooties, World Organisation for Animal Health*) (prej Mednarodni urad za živalske kužne bolezni).

obstojećih virov. Za obdobje 2006-2010 bi bilo treba po tem načrtu nadzorovati in ocenjevati naslednjih pet glavnih področij ukrepanja za zaščito živali, med drugim z ozirom na nadaljnje spremljanje po letu 2010:

- prilagoditev obstoječih minimalnih predpisov, da se uskladijo z novimi znanstvenimi spoznanji in socioekonomskimi ocenami;
- pospeševanje raziskovanja prihodnosti;
- uvedba enotnih kazalcev zaščite živali;
- izvajanje pobud z ozirom na obveščanje o veljavnih predpisih;
- sprožitev mednarodnih pobud za ozaveščanje za zaščito živali in ustreznega ustvarjanja konsenza.

2.2 Nadalje vsebuje načrt 28 pobud, ki naj bi jih po načrtu Komisije uresničili do leta 2010. Od teh namer jih 21 sestavlja katalog ukrepov, ki so že uresničene ali pa je njihova uresničitev napovedana oziroma že predvidena v posebnih predpisih Skupnosti.

2.3 Vzporedno s tem je Komisija predložila delovne dokumente, ki tvorijo strateške osnove za pobude in opis osnove za predlagane ukrepe v akcijskem načrtu. Za Komisijo je bistven element v akcijskem načrtu upoštevanje leta 2005 sprejete izjave o poskusih na živalih ⁽²⁾.

2.4 Po oceni Komisije bi bila lahko njena naloga na področju zaščite živali olajšana z učinkovitejšim usklajevanjem pristojnih služb. To bi prispevalo tudi k zagotavljanju doslednejših in bolj usklajenih naporov na vseh področjih politike Komisije. Za zaščito živali pomembne ukrepe bi bilo treba ocenjevati tudi v skladu s *Protokolom k Pogodbi ES o zaščiti in dobrem počutju živali* ter glede na socioekonomske učinke.

3. Splošne pripombe

3.1 Kot zastopnik civilne družbe in na podlagi svoje reprezentativne sestave se EESO seveda zaveda svoje soodgovornosti za oblikovanje predpisov o zaščiti živali kot dela *evropskega družbenega modela* ⁽³⁾. Pomembno je, da se dosedanja smer in zagotavljanje dobrega počutja živali v Evropski uniji ohranjata na primerni in sprejemljivi ravni, pri čemer ne sme priti do nobe-

⁽²⁾ Izjava o poskusih na živalih je bila sprejeta 7. novembra 2005 v Bruslju. Nanaša se na uresničevanje akcijskega programa za uporabo **načela 3 R-jev**: reduction (zmanjšanje števila poskusnih živali), refinement (izboljšanje modelov poskusov na živalih z manjšim obremenjevanjem poskusnih živali) in replacement (nadomestitev — razvoj alternativnih metod za poskuse na živalih).

⁽³⁾ Zato je obžalovanja vredno, da je bil EESO za mnenje zaprosen šele več kot tri mesece po predložitvi akcijskega načrta.

nega nepotrebnega izkrivljanja konkurence in nobenega izigravanja zaščite živali z uvozom iz tretjih držav, kjer veljajo nižji standardi. Nadrejeni strateški načrt prinaša v to delo tudi več transparentnosti in izboljšuje možnosti za konstruktivno sodelovanje vseh udeleženih. To nenazadnje velja za kmetijske proizvajalce, ki bi jih bilo treba z ozirom na njihove dolgoročne naložbe, njihovo motiviranost in vodenje obrata vključevati v oblikovanje prihodnje strategije.

3.2 Kmetijstvo v EU je praviloma odprto do primernih in uravnoveženih predpisov o zaščiti živali, opozarja pa na tveganje izkrivljanja konkurence, ki se lahko pojavi delno zaradi možnosti dodatnih zahtev posameznih držav, delno pa z uvozom iz tretjih držav s pomanjkljivimi ali manj zahtevnimi standardi. Tveganje izkrivljanja konkurence zaradi dodatnih predpisov posameznih držav se poleg tega še povečuje z zahtevo po navzkrižni skladnosti (*cross compliance*), določeni v okviru Skupne kmetijske politike. To v državah članicah povzroča pravno negotovost in zaradi tega potrebo, da se zadeva razčisti.

3.3 Pri uvozu iz tretjih držav bi skupna pravila v EU, ki bi veljala na njenem notranjem trgu, ki šteje 30 držav in 500 milijonov prebivalcev ⁽⁴⁾, spodbujevalno učinkovala tudi v državah izven EU in na njihov izvoz v EU. Tako je, recimo, Mednarodna finančna korporacija, ki pripada Svetovni banki, pred kratkim opozorila na interes za dobro počutje živali, ki se v vsem svetu povečuje, in na potrebo po prilagoditvah temu razvoju, ki bi morale biti izvedene tako v primarni proizvodnji kot tudi v industrijski predelavi ⁽⁵⁾.

3.4 Kratkoročno pa bi bilo treba maloprodajnim verigam in predelovalni industriji v EU ponazoriti, da bi morale pri uvoženih kmetijskih pridelkih in predelanih živalskih izdelkih iz tretjih držav v lastnem interesu in zaradi podobe v javnosti paziti na to, da v državi proizvajalki upoštevajo primeren kodeks obnašanja, k čemur sodijo tudi predpisi za zaščito živali, ki ustrezajo zadevnim predpisom EU. To se lahko, recimo, uresničuje v obliki obvezujočega sodelovanja z dobavitelji ⁽⁶⁾. Komisija bi morala na vsak način delovati v tem smislu, in tudi civilna družba bi morala to stanje stvari osvetljevati s pomočjo medijev. Tako je treba maloprodajnim verigam in živilski industriji v EU ponazoriti, da bo produkcijskim razmeram pri uvoženih kmetijskih pridelkih in predelanih živalskih izdelkih

⁽⁴⁾ Med temi državami so tudi Norveška, Island in Liechtenstein, ki so prav tako del notranjega trga EU (Evropskega gospodarskega prostora), ter Romunija in Bolgarija.

⁽⁵⁾ *Creating Business Opportunity through Improved Animal Welfare* (Ustvarjanje poslovnih priložnosti z boljšim počutjem živali) — Mednarodna finančna korporacija (IFC) Svetovne banke, april 2006. IFC vključuje 178 držav članic; poziv se nanaša zlasti na naložbe v državah v razvoju z ozirom na izvoz v razvite države. Glede dobrega počutja živali v nekaterih državah poleg tega tradicionalno veljajo kodeksi obnašanja, medtem ko zakonskih ureditev v pravem pomenu besede ni. To npr. velja za Švico, Avstralijo, Novo Zelandijo, Argentino in Brazilijo.

⁽⁶⁾ Obvezujoče sodelovanje lahko npr. obstaja v skupnih prizadevanjih proizvajalčeve strani (v tretji državi) in uvoznika v EU na področju raziskav, razvoja in certificiranja za izpolnjevanje standardov za proizvodnjo in predelavo, kot se to v vse večji meri dogaja v EU.

v prihodnosti namenjeno več pozornosti. Potrošniška in kmečka združenja bi morala naloge te vrste prevzemati skupno na ravni posameznih držav. Ne glede na to je obenem zelo odločilno, da se dobro počutje živali v trgovini s kmetijskimi izdelki dolgo-ročno prizna kot netrgovinski dejavnik — glej nadaljevanje.

3.5 Kar zadeva tveganje notranjega izkrivljanja konkurence v EU, bi bila uskladitev (harmonizacija) predpisov, povezana s prepovedjo strožjih predpisov na nacionalni ravni, nelogična in za javnost v več državah članicah nesprejemljiva. Če pa bodo za osnovo prihodnjih minimalnih predpisov na ravni EU v večji meri vzeta merila, ki so stvarnejša in temeljijo na raziskavah in znanstvenih študijah, bo mogoče izhajati iz tega, da se bosta razumevanje in sprejemljivost povečala ter da bo povod za nadaljnje predpise posameznih držav odpadel. V smislu koristne ureditve morajo novi ukrepi nujno temeljiti na znanstvenih podatkih in primernih socioekonomskih presoajah. Obenem bi bilo treba zagotoviti, da se rezultati raziskav kot korak za določanje predlaganih kazalcev vrednotijo in uporabljajo strokovno. Državam članicam bi bilo treba obenem dopustiti nekaj prožnosti, da se odzivajo, na primer, na obravnavo okoljskih in podnebnih razmer.

3.6 Prilagajanje, upravljanje in posredovanje teh predpisov ter izvajanje ustreznih socio-ekonomskih raziskav in presoje posledic bi lahko po mnenju Komisije pospešili z ustanovitvijo evropskega središča ali laboratorija za zaščito in dobro počutje živali. EESO se zavzema za to, da se preudari daljnosežnejša rešitev, recimo svetovno središče, ki bi prispevalo k mednarodni obravnavi vprašanj zaščite živali in torej koristilo delu v okviru Svetovne organizacije za zdravje živali (OIE) ter morebitnim dvostranskim sporazumom.

3.7 Kar zadeva vprašanje poskusnih živali, tudi EESO meni, da bi bilo zaželeno partnerstvo Komisije in industrije za alternativne poskusom na živalih v industriji, recimo v zvezi z vzpostavitvijo središča in predložitvijo strategije za uporabo tako imenovanega načela treh R-jev, ki lahko služi kot vodilo za uporabo poskusnih živali v EU ⁽⁷⁾. Pobuda Komisije ima lahko pozitiven učinek na delo, namenjeno pospeševanju alternativnih metod, ki se že uporabljajo v drugih povezavah ⁽⁸⁾. Pri tem pa se Odbor zavzema za to, da se strategija razširi z vključitvijo merila glede potrebnosti, tako da bi bila izvedba poskusa na

⁽⁷⁾ Približno 90 % poskusnih živali uporabljajo v raziskavah in razvoju, 10 % pa za zakonsko predpisane toksikološke varnostne preizkuse novih zdravil in kemikalij. Vse večja pozornost, ki so je deležne poskusne živali, se odraža v kozmetični smernici EU, ki industriji nalaga, da mora najti alternativo za poskuse na živalih.

⁽⁸⁾ To velja zlasti za *Evropsko središče za preverjanje alternativnih metod* (ECVAM) in za *Evropsko platformo za alternativne metode* (European Concensus Platform for Alternatives to Animal Experimentation — ECOPA).

živali za vsak izdelek, za katerega naj bi uporabili kemično ali kakšno drugo snov, odvisna od njegove družbene potrebnosti.

Izkrivljanje konkurence pri uvozu iz tretjih držav

3.8 Zaradi močnega pritiska konkurence in odprtja trga EU je treba računati s precejšnjim tveganjem, da bi izdelki iz tretjih držav, v katerih so predpisi o zaščiti živali manj strogi ali pa jih sploh ni, proizvodnjo in prodajo v EU postopoma spravili v zelo težak položaj, in sicer tudi na trgih zunaj Evropske unije. Ker so dodatni stroški za varstvo živali v razmerju z zelo omejenimi dobički v kmetijstvu visoki, bi lahko odločali o tem, ali kmet lahko nadaljuje s svojo proizvodnjo. Poleg tega bi za kmete v večini primerov utegnulo biti preveč tvegano, da bi proizvodnjo usmerili k majhni skupini potrošnikov, ki je pripravljena plačati pribitek ⁽⁹⁾.

3.9 Uvoz iz tretjih držav z manj strogimi predpisi o zaščiti živali torej sproža torej kompleksne probleme in Odbor nikakor ni prepričan, da akcijski načrt Komisije zadošča za dolgoročno zagotovitev trajnostnih rešitev. Odbor močno obžaluje, da tega problema v sedanjem krogu pogajanj Svetovne trgovinske organizacije (WTO) ni mogoče obravnavati. Kljub temu se mora Evropska unija v okviru WTO še naprej sklicevati na to, da je treba zaščito živali v okviru trgovanja s kmetijskimi izdelki priznati kot netrgovinski dejavnik.

3.10 Če po tej poti ni mogoče najti v zadostni meri trajnostnih rešitev in če tudi v okviru WTO ni mogoče doseči zadostnega razumevanja, bi morala Evropska unija — navkljub temu, da v mednarodnem okviru ni pripravljenosti, da bi to sprejeli — pri uvozu iz tretjih držav zahtevati, da se upoštevajo ustrezna pravila. Provokacija se zatorej lahko izkaže za potrebno, da ustvari potrebno pozornost in vzbudi razumevanje za potrebo po prilagoditvi pravnega položaja.

4. Posebne pripombe

4.1 Upoštevanje ustreznih predpisov EU terja, da institucije EU in države članice upoštevajo roke, ki so si jih same postavile za predložitev, sprejetje in uresničitev konkretnih predpisov, kar se doslej ni dogajalo vedno. Rok za več pobud, vsebovanih v akcijskem načrtu, je torej zamujen tudi z ozirom na prejšnje sklepe.

4.2 Akcijski načrt ne zajema problemov, povezanih s prevozom živali na velike razdalje; ti problemi so posledica notranjega trga EU in tega, da veterinarskih mej ni več. Svet je leta 2004 sprejel sklep o spremembi predpisov o zaščiti živali med prevozom; sprememba začne veljati leta 2007 ⁽¹⁰⁾; Komisija je sporočila, da bo predlog predložila po letu 2010. Prav

⁽⁹⁾ Resda je javnost verjetno naklonjena višjim cenam zaradi ukrepov za zaščito živali, vendar se potrošniki v praksi pogosto odzivajo drugače.

⁽¹⁰⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1/2005 22. decembra 2004 o zaščiti živali med prevozom in postopkih, povezanih z njim, ter o spremembi Direktiv 64/432/EGS in 93/119/ES ter Uredbe (ES) 1255/97.

tako kot na drugih področjih je tudi na tem področju pomembno, da predpisi temeljijo na znanstvenih spoznanjih in da so odločilni predpisi o času prevoza ter o prostorskih zahtevah med prevozom podvrženi učinkovitejšemu nadzoru.

4.3 Vse izkušnje kažejo, da je za zaščito živali odločen dejavnik menedžment. Ta vidik bi moral biti v ospredju pri prihodnjih predpisih o zaščiti živali, in sicer bi morali med drugim postavljati zahteve po usposabljanju in svetovanju, kar je spet treba kombinirati s stalnim nadzorom dobrega počutja živali v produkcijskih sistemih. Obenem bi morali produkcijske sisteme urejati manj podrobno in pravne predpise oblikovati tako, da jih je lažje uporabljati.

4.4 Proizvodnjo, povezano z živalmi, strukturno oblikujejo vedno večje in močnejše specializirane proizvodne enote in uporaba novih tehnologij. Tako je mogoče dobro počutje živali nadzorovati bolje kot doslej, recimo z zajemanjem cele vrste kazalcev, pomembnih za zaščito živali. Poleg tega je mogoče snovati nova proizvodna poslopja na podlagi vedno natančnejšega znanja o objektivnih, merljivih kazalcih zaščite živali. Pri tem bi lahko razvoj pospeševala opredelitev znanstveno utemeljenih meril, ki bi jo izvršilo predlagano središče. Vendar pa bi morale izvajanje novih zahtev potekati ob upoštevanju dolgih amortizacijskih obdobjih za naložbe v kmetijstvu.

4.5 EESO se zavzema za vzpostavitev posebne „platforme za obveščanje“ glede zaščite živali, ki naj bi spodbujala dialog in posredovanje strokovnega znanja med potrošniki, proizvajalci, trgovci na drobno ter industrijo itd. ⁽¹⁾. Pri tem seveda obstajajo bistvene omejitve; tako bi bilo potrošnikom v praksi nemogoče dojemati razlike med različnimi produkcijskimi sistemi z njihovimi prednostmi in slabostmi vred. Potrošniške organizacije zato želijo, da EU in države članice prevzamejo odgovornost s tem, da določijo minimalne predpise.

4.6 EESO se zavzema tudi za uvedbo skupnega sistema trženja, ki bi lahko koristil uporabi predpisov o zaščiti živali, ki bi presegali minimalne predpise. Pri tem je bistveno, da ureditev temelji na skupnih objektivnih merilih in dokumentiranih spoznanjih. EU resda lahko pripravi takšno ureditev označevanja za proizvajalce in trgovino, vendar je odločilno, da so gonilo

razvoja izdelkov, ki izpolnjujejo zahteve strožjih predpisov o zaščiti živali, v kar največji meri tržne sile. Pogoj za uspeh pa je, da ureditev označevanja spremljajo nadzorni ukrepi in k cilju usmerjena kampanja obveščanja, tako da se zagotovi verodostojnost ureditve.

4.7 O uvedbi ureditve označevanja, ki predpisuje navedbo države izvora uvoženih izdelkov, se odloča na splošni ravni. Takšna ureditev je posebno pomembna za živalske izdelke in za izdelke, ki so iz tega izdelani z industrijsko predelavo. Označevanje naj bi obveščalo o tem, da kak izdelek v danem primeru ni bil izdelan v skladu s predpisi EU o zaščiti živali.

4.8 Po akcijskem načrtu Komisije se ekološka proizvodnja odlikuje po visokih standardih, h katerim stremi, zaradi česar bi morala biti po mnenju Komisije vodilo za najvišji standard pri zaščiti živali ⁽¹²⁾. Izkušnje kažejo, da je na nekaterih področjih z ekološko proizvodnjo mogoče doseči boljše zaščito živali, da pa obenem vladajo tudi neustrezne razmere in da obstaja potreba po dodatnih znanjih.

4.9 Vsekakor je treba vire v Evropski uniji uporabljati na najboljši možni način. To ne velja samo za raziskave in za znanstvene študije, kjer bi bilo treba vire držav članic usklajevati tako, da bi omogočali po možnosti čimbolj neomejeno vzajemno uporabo. Usklajevanje z vzpostavitvijo skupnega posvetovalnega odbora, sestavljenega iz strokovnjakov, bi tu lahko prispevala k boljši uporabi virov. Poleg tega bi morala Komisija v sodelovanju z OIE in s Svetom Evrope dati pobudo za mednarodno konferenco, ki naj vodi k vzpostavitvi stalne mreže med raziskovalci znotraj in zunaj EU ter h krepitvi neformalnega mednarodnega sodelovanja na teh področjih.

4.10 Veterinarski ukrepi EU in ukrepi za zatiranje bolezni EU vključujejo vrsto blaginjskih vidikov, čeprav ni vedno nesporne povezave. Poleg tega je javnost zaskrbljena, ko vidi, da med izbruhi nevarnih kužnih bolezni koljejo in odstranjujejo precejšnje število zdravih živali. Zato je pomembno, da se bolj osredotočimo na preprečevalne ukrepe in tesno sodelujemo z znanstveniki in veterinarji, da bi razvili uporabne alternativne metode zatiranja takšnih živalskih bolezni.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ Del informacijske platforme bi bila lahko npr. spletna stran z opisom predpisov in kazalcev ter njihovega pomena, zlasti v povezavi z ureditvijo označevanja.

⁽¹²⁾ Predlog Komisije glede opredelitve ekoloških izdelkov izhaja iz COM (2005) 671. Pri tem gre za predlog za uredbo Sveta o ekološki/biološki proizvodnji in označevanju ekoloških/bioloških izdelkov in za predlog za uredbo Sveta za spremembo uredbe Sveta (EGS) št. 2092/91 o ekološkem poljedelstvu/biološkem kmetijstvu in ustreznem označevanju kmetijskih pridelkov in živil.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu odločbe Sveta o spremembi Odločbe 90/424/EGS o odhodkih na področju veterine

COM(2006) 273 konč. — 2006/0098(CNS)

(2006/C 324/09)

Svet je 22. junija 2006 sklenil, da v skladu s členom 37 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 8. septembra 2006. Poročevalec je bil g. Leif E. NIELSEN.

Plenarna skupščina je zaradi obnove mandata Odbora sklenila, da bo o mnenju glasovala na oktobrskem plenarnem zasedanju in v skladu s členom 20 poslovnika za glavnega poročevalca določila g. NIELSENA.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje soglasno sprejel na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Mehanizem EU za sofinanciranje veterinarskih ukrepov preprečevanja in nadzora se je postopoma razvijal in bil usklajen z doslej pridobljenimi izkušnjami na tem področju. Sedaj bi bilo treba ta mehanizem temeljito preveriti, da bi upošteval v prihodnost usmerjen razvoj, pa tudi povečanje trgovine. EESO želi spremljati nadaljnji proces in igrati ustvarjalno vlogo, ki bo prispevala obliko in praktično vsebino.

1.2 EESO podpira predlog Komisije, ki zaenkrat vključuje le omejene spremembe in prilagoditve. To je v skladu s predlogi, pripravljenimi v predhodni oceni splošne politike na tem področju. Poleg tega med zelene cilje sodita poenostavljena upravná ureditev ter možnost večletnega načrtovanja. EESO prav tako podpira predlog za zagotavljanje finančne pomoči za informatizacijo trgovinskih in uvoznih postopkov ter za integrirane računalniške veterinarske sisteme. Primerna se zdita tudi predlagani seznam bolezni in zoonoz ter poenostavljeni postopek za spreminjanje seznama.

2. Ozadje

2.1 Komisija je začela postopek ocenjevanja splošne politike Skupnosti na področju zdravja živali. Postopek vključuje oceno stroškovne učinkovitosti sedanjih finančnih instrumentov, oblikovanih za spremljanje, nadzor in izkoreninjenje živalskih bolezni in zoonoz. Obravnava tudi načine, kako bi proizvajalce

najučinkoviteje spodbudili k sprejemanju potrebnih ukrepov preprečevanja. Na podlagi rezultatov ocenjevanja bodo morda predlagani drugi načini dodeljevanja finančne pomoči Skupnosti državam članicam ⁽¹⁾. Tokrat je Komisija sklenila, da predlaga le nekaj omejenih prilagoditev, ki ne vključujejo spreminjanja politike o izkoreninjenju, nadzoru in spremljanju živalskih bolezni in zoonoz. Predlog skuša uveljaviti le tiste spremembe, ki so neposredno primerne in očitno nujno potrebne ter so se v okviru ocenjevanja, ki trenutno poteka, izkazale za koristne.

2.2 Predlog Komisije poenostavlja postopek odobritve in financiranja nacionalnih programov za izkoreninjenje, nadzor in spremljanje živalskih bolezni in zoonoz. V skladu s predlogom se programi lahko odobrijo in financirajo za največ šest let hkrati. Čeprav so imele države članice možnost, da predložijo večletne programe, Komisija doslej ni mogla odobriti financiranja tovrstnih programov za več kot eno leto hkrati. Poleg tega predlaga tudi razširitev področja uporabe finančne pomoči za izboljšanje politike informiranja o zdravju živali in varnosti proizvodov živalskega izvora ter uporabe integriranih računalniških veterinarskih sistemov ⁽²⁾.

2.3 V okviru obstoječih pravil se finančna pomoč lahko odobri za kritje stroškov, ki jih imajo države članice za financiranje nacionalnih programov izkoreninjenja, nadzora in spremljanja 23 endemičnih živalskih bolezni in 8 zoonoz ali

⁽¹⁾ Kot podlago za to oceno so zunanji strokovnjaki pripravili obsežno poročilo: *Evaluation of the Community Animal Health Policy(CAHP) 1995 — 2004 and alternatives for the future (Ocena politike Skupnosti na področju zdravja živali 1995–2004 in druge možnosti za prihodnost)*, 25. julij 2006.
http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/final_report_en.htm.

⁽²⁾ Finančno pomoč Skupnosti za informatizacijo veterinarskih uvoznih postopkov določa člen 37a Odločbe Sveta 90/424/EGS. Integrirani sistem Traces, ki je za vse države članice obvezen od 1. januarja 2005, je nadomestil t. i. projekt *Shift* in ustrezni računalniški instrument, ki povezuje veterinarske organe (*Animo*).

epizootskih bolezni⁽³⁾. Seznam lahko na predlog Komisije dopolni ali spremeni Svet, ki odloča s kvalificirano večino. Za jasnejšo opredelitev prednostnih nalog Komisija predlaga krajši seznam bolezni, za katere je finančna pomoč upravičena. Komisija razlaga, da je seznam v večji meri oblikovala na podlagi posledic bolezni na javno zdravje ter na mednarodno trgovino in trgovino znotraj Skupnosti. Poleg tega predlaga združitev seznamov bolezni in zoonoz ter določitev enotnega postopka za odobritev finančnega prispevka Skupnosti⁽⁴⁾. Po trditvah Komisije je to namenjeno boljši uporabi virov in zagotavljanju, da bodo prednostne naloge držav članic v skladu s prednostnimi nalogami EU ter drugimi nacionalnimi programi. Poleg tega predlaga, da se vse prihodnje spremembe seznama sprejmejo po postopku regulativnega odbora. Komisija meni, da je to zlasti primerno ob pojavu živalskih bolezni, ki pomenijo tveganje za zdravje živali in javno zdravje.

3. Splošne ugotovitve

3.1 Sofinanciranje ukrepov Skupnosti za izkoreninjenje, nadzor in spremljanje nalezljivih živalskih bolezni in zoonoz je vedno pritegnilo precej zanimanja zaradi zapletenosti in vpliva teh bolezni ter materialnih stroškov, ki jih takšne dejavnosti povzročajo. Za nadzor resnih nalezljivih živalskih bolezni pa je treba zagotoviti jasne finančne postopke, že od začetka pa je treba zagotoviti, da se v vseh primerih, ko je na primer živali treba zaklati ali uničiti proizvode, odškodnina povrne v celoti. Sicer obstaja tveganje, da bodo ob začetku kakršnega koli izbruha ali suma izbruha resne nalezljive živalske bolezni sprejeti ukrepi preveč neučinkoviti, tako da bodo posledice bolj daljnosežne, kot bi bilo potrebno. To velja zlasti za nacionalne postopke oblikovanja politike. Poleg tega vsakršen izbruh resnih nalezljivih živalskih bolezni pogosto pritegne veliko pozornost javnosti in izzove veliko reakcijo potrošnikov, čeprav ni neposredne ali oporečne povezave z vprašanjem varnosti živil.

3.2 Večji dostop do trga in povečana trgovina, daljši čas prevoza ter množična živinoreja na različne načine povečujejo tveganje za širjenje bolezni in krepijo gospodarske posledice ukrepov za preprečevanje in nadzor. Tudi zato je potrebna splošna ocena politike Skupnosti o zdravju živali, vključno s podrobnejšo oceno stroškovne učinkovitosti sedanjih finančnih instrumentov, oblikovanih za spremljanje, nadzor in izkoreni-

⁽³⁾ Prispevek k nacionalnim ukrepom in programom za nadzor običajno pokrije 50 % odhodkov ali 60 % za bolezni nog in ustne bolezni.

⁽⁴⁾ Obstoječi seznam vsebuje naslednje bolezni, povezane s proizvodnjo: IBR/IPV, enzooska goveja levkoza, bolezen Aujeszkega, salmonella pullorum, salmonella gallinarum, maedi visna in virusni artritis/encefalitis koz, Johnejeva bolezen (paratuberkuloza), mycoplasma gallisepticum in nekatere druge bolezni, ki jih prenašajo vektorski insekti v francoskih prekomorskih departmajih.

njenje živalskih bolezni ter za ukrepe preprečevanja, potrebne v čredah. EESO želi igrati dejavno vlogo pri pripravi potrebnih modelov za sofinanciranje v okviru nacionalnih programov, zlasti za vzpostavitev bolj usklajenega in učinkovitejšega okvira za politiko varnosti živil z zagotavljanjem večje transparentnosti.

3.3 V zvezi s tem EESO obžaluje, da so obstoječa pravila nejasna in zapletena ter bo zato kot del prihodnje revizije pozival k razumljivejšemu in bolj usklajenemu sistemu ter k boljšemu razvrščanju pravil sofinanciranja. Zato je nujno treba opredeliti in olajšati uporabo ustrezne zakonodaje v vsej EU na obsežnem področju zdravja živali in varnosti hrane. To bo podprlo tudi dejavnost Komisije in držav članic v mednarodnem okviru z izboljšanjem razumevanja in transparentnosti zakonodaje EU za trgovinske partnerje in sosede EU. Tudi zbiranje in širjenje informacij bo pomagalo zagotoviti učinkovitejše izvajanje pravil.

4. Posebne ugotovitve

4.1 EESO meni, da bo predlog, ki predvideva možnost odobritve in financiranja nacionalnih programov za več let hkrati, bistveno prispeval k poenostavitvi upravnih postopkov in zagotavljanju učinkovitejšega doseganja ciljev programov. Pomagal bo tudi pri oblikovanju boljše in transparentnejše uprave in s tem zagotovil boljšo porabo sredstev Skupnosti.

4.2 Zbiranje in širjenje trenutnih informacij, povezanih z zdravjem živali in varnostjo živil, je potrebno za boljši razvoj in izvajanje zakonodaje na tem področju. V prihodnosti bo zlasti treba vzpostaviti bolj transparentno zakonodajo Skupnosti ter jo približati organom, proizvajalcem in potrošnikom, na katere se nanaša.

4.3 EESO zato podpira predlog, da EU prispeva finančna sredstva za oblikovanje politike informiranja na področju zdravja in dobrega počutja živali ter varnosti proizvodov živalskega izvora, vključno z vzpostavitvijo in razvojem informacijskih orodij, kot je ustrezna zbirka podatkov za zbiranje in shranjevanje informacij, povezanih z zakonodajo Skupnosti.

4.4 Prav tako je treba upoštevati tehnični napredek na področju informatizacije veterinarskih postopkov in zagotoviti

potrebna sredstva za vzpostavitev, upravljanje in vzdrževanje integriranih računalniških veterinarskih sistemov.

4.5 Seznam živalskih bolezni in zoonoz, upravičenih do sofinanciranja, bi moral odražati prednostne naloge, zastavljene v skladu s potencialnimi posledicami tovrstnih bolezni in zoonoz na javno zdravje ter mednarodno trgovino in trgovino znotraj Skupnosti z živalmi in proizvodi živalskega izvora. EESO soglaša s predlogom, da se je treba bolj osredotočiti na zoonoze in javno zdravje kot pa na živalske bolezni, povezane s proizvodnjo, ter pozdravlja predlog, da se združijo sezname bolezni

in zoonoz ter določi enoten postopek za odobritev finančnega prispevka Skupnosti.

4.6 Seveda je treba tehnične zahteve in zahteve glede informacij za programe izkoreninjenja, nadzora in spremljanja, za katere se zahteva finančna pomoč Skupnosti, redno in pravočasno posodablјati ter prilagajati, da bo vključen tehnični in znanstveni napredek ter izkušnje, pridobljene z izvajanjem programov. Zato je primerno, da se Komisiji v skladu s predlogom omogoči prilagoditev — in po potrebi posodobitev — teh tehničnih meril z uporabo postopka regulativnega odbora.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Dimitris DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o zahtevah glede kakovosti voda, primernih za lupinarje (kodificirana različica)

COM(2006) 205 konč. — 2006/0067 (COD)

(2006/C 324/10)

Svet je 6. junija 2006 sklenil, da v skladu s členom 175 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 8. septembra 2006. Poročevalec je bil Seppo Kallio.

Zaradi novega mandata Odbora je plenarna skupščina sklenila, da bo o mnenju glasovala na oktobrskem plenarnem zasedanju, in g. Kallila potrdila kot glavnega poročevalca v skladu s členom 20 poslovnika.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 s 111 glasovi za in enim vzdržanim glasom.

1. Uvod

1.1 Namen predloga je kodificirati Direktivo Sveta št. 79/923/EGS z dne 30. oktobra 1979 o zahtevah glede kakovosti voda, primernih za lupinarje. Nova direktiva bo nadomestila različne akte, ki bodo vključeni vanjo; ta predlog v celoti ohranja vsebino aktov, ki se jih kodificira, in jih torej zgolj združuje, vključuje pa samo tiste oblikovne spremembe, ki so potrebne za samo izvedbo kodifikacije.

2. Splošne ugotovitve

2.1 Odbor meni, da bi bilo zelo koristno združiti vsa besedila v eni direktivi. V skladu z „Evropo državljanov“ tako Odbor

kot tudi Komisija pripisujeta velik pomen poenostavitvi in razjasnitvi prava Skupnosti, da bo jasnejše in dostopnejše državljanom in jim bo tako dalo nove možnosti in priložnost za uporabo posebnih pravic, ki jim pripadajo.

2.2 Odbor meni, da je treba pri izvajanju kodifikacije popolnoma upoštevati običajni zakonodajni postopek Skupnosti.

2.3 Zagotovljeno je, da ta zbirka predpisov ne predstavlja nikakršnih vsebinskih sprememb in je namenjena le jasnejši in bolj pregledni predstavitvi prava Skupnosti. Odbor ta cilj v celoti podpira in glede na omenjene zagotovitve pozdravlja predlog.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitrios DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu Direktive Sveta o določitvi minimalnih pogojev za zaščito telet (kodificirana različica)

COM(2006) 258 konč. — 2006/0097 (CNS)

(2006/C 324/11)

Svet EU je 22. junija 2006 sklenil, da v skladu s členom 37 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 8. septembra 2006. Poročevalec je bil g. NIELSEN.

Zaradi obnove mandata Odbora je plenarna skupščina sklenila, da bo o tem mnenju glasovala na oktoberskem plenarnem zasedanju, in v skladu s členom 20 poslovnika za glavnega poročevalca imenovala g. Nielsna.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel soglasno na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 (seja z dne 26. oktobra).

1. Ozadje

1.1 Komisija želi s predlogom po hitrem postopku v skladu z medinstitucionalnim sporazumom, sklenjenim 20. decembra 1994, kodificirati Direktivo 91/629/EGS o določitvi minimalnih pogojev za zaščito telet. Kodifikacija se uporablja pri pravnih aktih, ki so zaradi številnih sprememb postali težko razumljivi.

1.2 Omenjena direktiva je bila večkrat temeljito spremenjena. Medtem sta vsebina in področje uporabe postala uporabnikom težko razumljiva brez pravne analize in razjasnitve besedila, ki je v veljavi.

2. Ugotovitve EESO

2.1 Iz omenjenih razlogov EESO pozdravlja predlog kodifikacije. To bo olajšalo dostop državljanov Unije do zakonodaje Skupnosti, hkrati pa bo tudi prispevalo k izboljšanju zakonodaje, kar je Odbor zagovarjal in izražal v prejšnjih mnenjih ⁽¹⁾.

2.2 V členu 6 direktive piše, da mora Komisija Svetu najpozneje do 1. januarja 2006 predložiti poročilo, pripravljeno na podlagi mnenja Evropske agencije za varnost hrane o sistemu oz. sistemih intenzivne reje, ki izpolnjujejo zahteve dobrega počutja telet z zdravstvenega, zootehničnega, fiziološkega in vedenjskega vidika, ter socioekonomskih posledicah različnih sistemov. Poleg tega mora poročilo priložiti ustrezne predloge,

ki upoštevajo sklepe poročila. Svet mora o teh predlogih odločiti s kvalificirano večino najpozneje v treh mesecih po njihovi predložitvi.

2.3 Do tega ni prišlo. Čeprav je rok že zdavnaj potekel, Komisija predlaga kodifikacijo z veljavnostjo od tega datuma, kar bi lahko imelo za posledico, da poenostavljenega postopka ne bo mogoče uporabiti, saj bi bil za spremembo potreben nov sklep.

2.4 EESO je večkrat opozoril, da ni sprejemljivo, da institucije in države članice določajo roke, ki se jih same ne morejo držati. To spodbija spoštovanje zakonodaje Skupnosti in zaupanje vanjo, kot posledica tega pa se tudi ostali ne počutijo dolžni, da se držijo rokov.

2.5 Komisija je v predlogu akcijskega načrta Skupnosti za zaščito in dobro počutje živali za leto 2008 napovedala tudi „predložitev poročila Svetu in Evropskemu parlamentu o zaščiti rejnih telet“ ⁽²⁾. To poročilo bo temeljilo na poročilu Evropske agencije za varnost hrane (EFSA), objavljenem junija 2006 ⁽³⁾. Komisija bo poročilo proučila, pridobila dodatne podatke, ocenila socioekonomske vidike ter se pred razgrnitvijo konkretnih predlogov posvetovala s strokovnjaki, državami članicami in drugimi zainteresiranimi stranmi. EESO pozdravlja temeljito predhodno delo, a obžaluje prekoračitev roka.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ Glej med drugim leta 2005 pripravljeno raziskovalno mnenje EESO o boljši pripravi zakonodaje, UL C 24, 31.1.2006, str. 39.

⁽²⁾ COM(2006) 13 konč, 23.1. 2006.

⁽³⁾ http://www.efsa.europa.eu/science/ahaw/ahaw_opinions/1516_en.html.

Mnenje strokovne skupine za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o uporabi gensko spremenjenih mikroorganizmov v zaprtih sistemih (kodificirana različica)

COM (2006) 286 konč. — 2006/0100 (COD)

(2006/C 324/12)

Svet je 4. septembra 2006 sklenil, da v skladu s členom 37 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 8. septembra 2006. Poročevalec je bil **Franco CHIRIACO**.

Zaradi obnove mandata Odbora je plenarna skupščina sklenila, da bo o tem mnenju glasovala na oktoberskem plenarnem zasedanju, ter v skladu s členom 20 poslovnika potrdila g. Chiriaca za poročevalca.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 s 97 glasovi za, in 3 vzdržanimi glasovi.

1. Uvod

1.1 Namen tega predloga je začeti kodifikacijo Direktive Sveta 90/219/EGS z dne 23. aprila 1990 o uporabi gensko spremenjenih mikroorganizmov v zaprtih sistemih. Nova direktiva bo nadomestila različne pravne akte, ki bodo vključeni v kodifikacijo; predlog v celoti ohranja vsebino aktov, ki se kodificirajo, in jih zgolj združuje z oblikovnimi spremembami, ki so potrebne za samo izvedbo kodifikacije.

2. Splošne ugotovitve

2.1 Odbor meni, da bi bilo zelo koristno združiti vse ustrezne zakonodajne predloge v eni direktivi. V skladu s cilji „Evrope državljanov“ Odbor in Komisija priznavata pomen poenostavitve in razjasnitve prava Skupnosti, da bo jasnejše in dostopnejše državljanom in jim bo tako dalo nove možnosti in priložnost za uveljavljanje posebnih pravic, ki jim pripadajo.

2.2 Za ohranitev in varovanje zdravja ljudi in okolja morajo biti sprejeti vsi ukrepi, ki zagotavljajo najprimernejšo uporabo

biotehnologij, predvsem na področju prehrane ljudi, in vsaka uporaba gensko spremenjenih organizmov (GSM) mora potekati v zaprtih sistemih, da se s tem preprečijo morebitne negativne posledice.

2.3 EESO poudarja, da je kontrola GSM lahko neučinkovita, če se direktiva ne uporablja enotno v vseh državah članicah, saj se GSM pri uporabi lahko razmnožijo in razširijo preko nacionalnih meja.

2.4 EESO opozarja, da je „gensko spremenjen mikroorganizem (GSM) mikroorganizem, v katerem je bil genski material spremenjen na način, ki se ne zgodi naravno“ in zato podpira stališče Komisije glede varnosti, higiene pri delu, preprečevanja nesreč in nadzora emisij.

2.5 Odboru je bilo zagotovljeno, da ta kodifikacija zbranim določbam ne prinaša nobenih bistvenih sprememb in je namenjena le jasnejši in preglednejši zakonodaji Skupnosti. Odbor popolnoma podpira ta cilj in v skladu s prej navedenimi ugotovitvami odobrava obravnavan predlog.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu odločbe Sveta o določitvi meril Skupnosti za izkoreninjenje in spremljanje nekaterih živalskih bolezni (kodificirana različica)

COM(2006) 315 konč. — 2006/0104 (CNS)

(2006/C 324/13)

Svet je 11. julija 2006 sklenil, da v skladu s členom 24 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 8. septembra 2006. Samostojni poročevalec je bil g. COUPEAU.

Plenarna skupščina je zaradi obnove mandata Odbora sklenila, da bo o mnenju glasovala na oktobrskem plenarnem zasedanju in v skladu s členom 20 poslovnika za glavnega poročevalca določila g. COUPEAUJA.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel soglasno na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006.

1. Uvod

1.1 Predlog Komisije obsega kodifikacijo Odločbe Sveta 90/638/EGS z dne 27. novembra 1990 o določitvi meril Skupnosti za izkoreninjenje in spremljanje nekaterih živalskih bolezni. Nova odločba bo nadomestila različne akte, ki bodo vanjo vključeni. V celoti pa ohranja njihovo vsebino in jih torej zgolj združuje s samo tistimi oblikovnimi spremembami, ki so potrebne za samo izvedbo kodifikacije.

2. Splošne ugotovitve

2.1 Odbor zato podpira predlog za kodifikacijo, ki omogoča državljanom lažji dostop do prava in prispeva k boljši zakonodaji.

3. Posebne ugotovitve

3.1 Treba je razmisliti tudi o uporabi drugih postopkov za poenostavitev in pri tem ohraniti učinkovitost sistema za spremljanje in izkoreninjenje živalskih bolezni.

3.2 Patogeni dejavniki, ki lahko prizadenejo živali, vse pogosteje izvirajo iz držav zunaj Evropske unije. V bližnji prihodnosti morajo Evropska unija in njene države članice postati čim bolj pazljive in združiti svoje zmogljivosti na področju boja proti živalskim boleznim, da zavarujejo zdravje državljanov, ki bodo tako lahko varno uživali mesne izdelke.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Dimitris DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o Akcijskem načrtu EU za gozdove

COM(2006) 302 konč.

(2006/C 324/14)

Evropska komisija je 19. julija 2006 sklenila, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Predsedstvo Odbora je 4. julija 2006 strokovno skupino za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje zadolžilo za pripravo dela Odbora na tem področju.

Zaradi nujnosti zadeve je Evropski ekonomsko-socialni odbor na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 za glavnega poročevalca imenoval g. WILMSA ter mnenje soglasno sprejel.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor opozarja, da je treba pri pripravi Akcijskega načrta EU za gozdove uravnoteženo upoštevati gospodarske, okoljske in socialne (trajnostne) vidike ter vidike enakopravnosti. Enako velja tudi za praktično izvajanje najpomembnejših funkcij.

1.2 Odbor meni, da je treba štirim ciljem dodati še petega in sicer „spodbujati gozd kot delovno mesto“. Ta cilj bi vključeval „varstvo in razvoj strokovne usposobljenosti tistih, ki so zaposleni v gozdovih“ ter „krepitev in ohranjanje podeželskih območij“.

1.3 Odbor predlaga, naj se varstvo in razvoj strokovne usposobljenosti tistih, ki so zaposleni v gozdovih, upošteva takrat, ko se gozd obravnava kot delovno mesto. To je razumen predlog, saj bodo akcijski načrt na podeželskih območjih poleg lastnikov gozdov v praksi izvajali zaposleni v gozdnih podjetjih, na ministrstvih in v upravnih organih držav članic.

1.4 EESO meni, da je krepitev in ohranjanje podeželskih območij pomemben dejavnik pri zagotavljanju uspešnega izvajanja Akcijskega načrta EU za gozdove na kraju samem v državah članicah. S poglavjem o podeželskih območjih akcijski načrt dejavno skrbi za prihodnost teh območij v Evropi ter za to, da ne bodo hiralala in zaostajala kot ekološko in socialno zapuščena območja.

1.5 Odbor pripisuje velik pomen dejstvu, da je Akcijski načrt EU za gozdove popolnoma zanesljiv projekt in ne zgolj izjava volje. Zanesljivost je ključ do sprejemljivosti in verodostojnosti akcijskega načrta EU.

2. Uvod

2.1 Pri pripravi Akcijskega načrta EU za gozdove so Komisija in države članice oblikovale skupen pogled na gozdarstvo ter prispevek gozdov in gozdarstva k sodobni družbi:

2.2 Gozdovi za družbo pomenijo dolgoročno večnamensko gozdarstvo, ki izpolnjuje današnje in prihodnje družbene potrebe ter zagotavlja preživetje gozdov.

2.3 Večnamensko gozdarstvo prinaša gospodarske, ekološke, socialne in kulturne prednosti. Zagotavlja obnovljive in okolju prijazne surovine ter ima pomembno vlogo pri gospodarskem razvoju, zaposlovanju in blaginji v Evropi, zlasti na podeželju. Gozdovi prispevajo h kakovosti življenja, saj ponujajo prijetno življenjsko okolje, možnosti za preživetje prostega časa in rekreacijo, hkrati pa so sinonim za varstvo okolja in ekološke vrednote. Gozdovi morajo ohraniti duhovno in kulturno dediščino, ki jo predstavljajo.

2.4 V skladu z zgoraj navedenim ima akcijski načrt štiri cilje:

- izboljšanje dolgoročne konkurenčnosti;
- izboljšanje in varstvo okolja;
- prispevek h kakovosti življenja;
- spodbujanje usklajevanja in komunikacije.

2.5 Petletni akcijski načrt (2007–2011) sestavlja vrsta ključnih ukrepov, ki jih Komisija želi izvajati skupaj z državami članicami. Vsebuje tudi dodatne dejavnosti, ki jih lahko izvajajo države članice v skladu s svojimi posebnimi pogoji in prednostnimi nalogami ter ob podpori sedanjih instrumentov Skupnosti; za izvajanje teh dejavnosti bodo mogoče potrebni tudi nacionalni instrumenti.

2.6 Z vidika praktičnega izvajanja Akcijskega načrta EU za gozdove je potreben transparenten okvir za ukrepe v zvezi z gozdovi in odločitve na ravni Skupnosti in držav članic.

2.7 Akcijski načrt bi moral služiti obveščanju in razvoju nadaljnjih usmerjenih dejavnosti gozdarske politike, ki se gibljejo med ukrepi Skupnosti in gozdarskimi politikami držav članic.

2.8 Cilj Akcijskega načrta EU za gozdove je ohranjanje, podpora in širitev ekonomičnega, ekološkega in socialnega (trajnostnega) gospodarjenja z gozdovi ter večnamenske vloge gozdov.

2.9 Načeloma bi bilo treba pripraviti nacionalno primerljive gozdarske programe kot obvezujoč okvir za izvajanje mednarodnih obveznosti in predpisov, povezanih z gozdovi. Globalne in medsektorske teme, kot je uporaba lesa kot vira energije, imajo v gozdarski politiki vedno večji pomen. To pa zahteva večjo doslednost, obveščanje in usklajevanje.

2.10 Glede na raznovrstnost ekoloških, družbenih, gospodarskih in kulturnih značilnosti ter različnih oblik lastništva gozdov v EU, EESO meni, da bi akcijski načrt moral upoštevati potrebo po specifičnih regionalnih spodbudah in ukrepih za različne vrste gospodarjenja z gozdovi in lastniških razmerij. Akcijski načrt ponazarja pomembno vlogo lastnikov gozdov, zaposlenih v gozdnih gospodarstvih in podeželja pri trajnostnem gospodarjenju z gozdovi EU.

2.11 Odbor priporoča Komisiji, da v Akcijskem načrtu EU za gozdove upošteva naslednjih pet ciljev:

- izboljšanje dolgoročne konkurenčnosti;
- izboljšanje in varstvo okolja;
- izboljšanje kakovosti življenja s trajnostnim gospodarjenjem z gozdovi;
- spodbujanje usklajevanja in komunikacije;
- spodbujanje gozdov kot delovnega mesta.

3. Ukrepi

3.1 Izboljšanje dolgoročne konkurenčnosti

3.1.1 Odbor meni, da bi bilo treba v okviru tega cilja upoštevati še druge možne gozdne proizvode, ne le les, kot so na primer zagotavljanje visokokakovostne pitne vode ali povezava med CO₂ in trgovanjem z emisijami.

3.1.2 2. ključni ukrep: Spodbujati raziskave in tehnološki razvoj za okrepitev konkurenčnosti gozdarskega sektorja

3.1.2.1 Splošna izmenjava oz. prenos znanja o rezultatih raziskav in tehnološkega razvoja med evropskimi raziskovalnimi centri bi poleg spodbujanja ravno tako pripomogla h krepitvi konkurenčnosti gozdarskega sektorja.

3.1.2.2 Za izboljšanje splošne konkurenčnosti gozdarstva bi bilo treba v okviru akcijskega načrta v sodelovanju z državami članicami na znanstveni osnovi pojasniti, koliko zaposlenih z ustreznimi kvalifikacijami potrebujejo države članice za nadaljnje trajnostno in z ekonomskega vidika uspešno gospodarjenje z gozdovi na podlagi nacionalnih zakonov in uredb.

3.1.3 3. ključni ukrep: Izmenjavati in ocenjevati izkušnje pri vrednotenju in trženju nelesnih gozdnih dobrin in storitev

3.1.3.1 EESO meni, da lastniki gozdov ne bi smeli prejemati nadomestil za trenutno netrženo blago in storitve. Posamezni uporabniki in upravičenci bi morali storitve plačati neposredno lastnikom gozdov.

3.1.3.2 Odbor priporoča Komisiji, da Stalnemu odboru za gozdarstvo predlaga ustanovitev ad hoc delovne skupine, ki bo preverila in dokumentirala dejavnosti in izkušnje v posameznih državah članicah v zvezi z dodatnimi tržnimi možnostmi za gozdarske proizvode in storitve. Takšna izmenjava dokumentacije bo koristila vsem lastnikom gozdov in državam članicam.

3.1.4 4. ključni ukrep: Spodbujati uporabo gozdne biomase za proizvodnjo energije

3.1.4.1 Pri predelavi lesnih odpadkov za proizvodnjo energije je treba zagotoviti, da takšna uporaba lesa ne bo osiromašila kakovosti prsti in posledično zmanjšala raznolikost živalskih in rastlinskih vrst.

3.1.4.2 Če se kot vir energije uporabljajo kemično obdelani lesni odpadki, je treba zagotoviti, da pri sežiganju ne uhajajo nevarni ostanki v zrak in prst.

3.1.4.3 Po mnenju EESO je treba evropske odločitve sprejemati na osnovi rezultatov znanstvenih raziskav o tem, kdo (države članice) uporablja les kot vir energije in kako ter kje se ga uporablja na trajnosten način. Samo v državah v razvoju se 50 % porabljenega lesa uporabi kot nenadomestljivo gorivo (vir energije) brez ustrezne dodane vrednosti. Ne smemo dovoliti, da se to zgodi v državah članicah EU; to nevarnost je treba izključiti. Z dolgoročnega vidika je treba oceniti ekološko, ekonomsko in socialno najugodnejšo strateško možnost za evropsko proizvodnjo energije iz lesa ter to možnost uresničiti v praksi.

3.1.4.4 Preden se v gozdarstvu uporabijo kakršna koli gensko spremenjena semena ali sadike, je treba zagotoviti, da so ekološko sprejemljiva.

3.1.5 5. ključni ukrep: Podpirati sodelovanje med lastniki gozdov ter krepiti izobraževanje in usposabljanje v gozdarstvu

3.1.5.1 Spodbujati je treba sodelovanje ne le z lastniki gozdov, temveč tudi z zaposlenimi v gozdarstvu. V tej povezavi imajo gozdarji in srednji vodstveni uslužbenci na podeželskih območjih posebno vlogo, saj predstavljajo vez med lastniki gozdov in industrijo; to vlogo je treba ohranjati in spodbujati s primernimi strukturami. Uporaba lesa in gospodarjenje z gozdovi sta odvisna od tega, ali je na kraju samem dovolj usposobljenih vodstvenih delavcev.

3.1.5.2 Ob upoštevanju tega EESO meni, da bi države članice morale spodbujati poklicno in nadaljnje usposabljanje lastnikov gozdov, vodstvenih in drugih delavcev v gozdarstvu ter gozdnih podjetjih. Države članice bi morale z organizacijo svetovalnih storitev spodbujati ne le združenja lastnikov gozdov, temveč tudi poklicna združenja zaposlenih. To spodbujanje je sestavni del trajnostnega (družbenega) razvoja, ki ga podeželsko okolje še kako potrebuje.

3.1.5.3 Za povečanje konkurenčnosti in gospodarske uspešnosti gozdarstva lahko države članice v okviru prednostnih nalog tudi:

- podpirajo razvoj poklicnih organizacij;
- samodejno vključijo poklicna združenja s področja gozdarstva v odločitve gozdarske politike;
- spodbujajo posamezne poklice v gozdarstvu na osnovi Akcijskega načrta EU za gozdove;
- podpirajo prostovoljno certificiranje gozdarstva s priznanimi sistemi.

3.2 Izboljšanje in varovanje okolja

3.2.1 Odbor meni, da so ohranjanje, varstvo in širitev ekološke trajnosti v gozdarstvu ter varstvo okolja osrednjega pomena za doseganje cilja, ki ga predlaga Komisija.

3.2.2 Po mnenju EESO prostovoljno certificiranje gozdnih podjetij s priznanimi certifikacijskimi sistemi močno prispeva k zagotavljanju, spodbujanju in krepitvi trajnosti.

3.2.3 8. ključni ukrep: Delo v smeri evropskega sistema za spremljanje gozdov

3.2.3.1 EESO pozdravlja zasnovo evropskega sistema za spremljanje gozdov. Pripraviti bi bilo treba poimenski seznam pomembnih mednarodnih organizacij, ki naj bi sodelovale v tem sistemu, s čimer bi zagotovili, da noben pomemben akter ali pomembno strokovno znanje ne bodo izpuščeni.

3.2.3.2 Evropsko središče za podatke o gozdovih naj bi zbrane in znanstveno ovrednotene podatke v skladu z direktivami o varstvu podatkov predstavilo širši javnosti in jih po potrebi tudi dalo na voljo.

3.2.4 9. ključni ukrep: Okrepiti varovanje gozdov v EU

3.2.4.1 Gozdarska poročila, ki jih države članice pripravijo in objavijo enkrat letno, predstavljajo pomembno osnovo za sedanje informacije o stanju gozdov. Zato Odbor meni, da bi s podporo EKSRP in instrumenta Life+ morali spodbujati pripravo posameznih poročil.

3.2.4.2 Pogosteje bi bilo treba uporabljati in bolj spodbujati možnost spremembe lahko gorljivih samostojnih pridelkov v mešani sestoj, kar je lahko preventivni protipožarni ukrep.

3.3 Glede tretjega cilja akcijskega načrta, ki ga predlaga Komisija (Prispevek h kakovosti življenja), Odbor predlaga novo besedilo: **Izboljšanje kakovosti življenja s trajnostnim gospodarjenjem z gozdovi.**

3.3.1 V svojem sporočilu Komisija ugotavlja, da lahko države članice spodbujajo naložbe za večjo javno koristnost gozdov. Odbor meni, da bi EKSRP moral zagotavljati tudi podporo pri ohranjanju in krepitvi podeželja, saj imajo gozdovi tukaj zelo pomembno vlogo.

3.3.2 10. ključni ukrep: Spodbujati izobraževanje in obveščanje o okolju

3.3.2.1 Spodbujanje usposabljanja in ukrepov za obveščanje ne sme biti omejeno le na področje varstva okolja; spodbujati je treba tudi socialno področje. Obe področji se pokrivata, socialna odgovornost učiteljev ali kulturna razsežnost na primer zahtevata največji možen obseg usposabljanja in informacij s socialnega področja.

3.3.3 12. ključni ukrep: Proučitev potenciala mestnih in obmestnih gozdov

3.3.3.1 Gozdovi in zaloge lesa se na mestnih in gosto naseljenih območjih v vseh državah članicah brez dvoma zmanjšujejo. Gozdovi so v nevarnosti zaradi večje škode, ki jo povzročajo emisije, zlasti tudi zaradi krčenja gozdov. Nadomestna zemlja v enakem naravnem prostoru je le redko na voljo, kar je posledica nadpovprečnega povpraševanja po bivalnih in industrijskih površinah ter stalnega širjenja infrastrukture. Ceste, železniške proge in razširitve letališč k temu prispevajo pomemben delež.

3.4 Spodbujanje usklajevanja in komunikacije

3.4.1 13. ključni ukrep: Okrepiti vlogo stalnega odbora za gozdarstvo

3.4.1.1 EESO meni, da je treba med izvajanjem akcijskega načrta organizirati skupna srečanja, ki se jih bodo udeležili združenja in akterji iz celotnega področja trajnostnega gospodarjenja z gozdovi v Evropi ter zastopali svoje področje. Enako velja za oblikovanje ad hoc delovnih skupin. Ti ukrepi bi zagotovili, da bi veliko akterjev s področja gospodarjenja z gozdovi akcijski načrt sprejelo in ga podpiralo.

3.4.2 16. ključni ukrep: Okrepiti udeležbo EU v mednarodnih procesih na področju gozdarstva

3.4.2.1 Eden izmed ukrepov za zmanjšanje svetovnega krčenja gozdov bi bil oblikovanje evropskega zakona za zaščito pragozda, ki bi med drugim določal, pod kakšnimi pravnimi pogoji lahko v EU prihaja, se predeluje in uporablja les iz tropskih gozdov in pragozdov. Komisija bi morala proučiti ustrezno zakonodajno pobudo in doseči sprejetje evropskega zaščitnega zakona za pragozd do leta 2012. EESO želi poudariti, da je proces EU FLEGT, ki trenutno poteka, lahko orodje za boj proti svetovnemu krčenju gozdov in slabšanju stanja pragozdov. Zakonodaja v okviru akcijskega načrta FLEGT bi morala delovati kot sistem, ki bi preprečil, da bi na trge EU in v njeno predelovalno industrijo prihajal nezakonito posekan les.

3.4.3 18. ključni ukrep: Izboljšati izmenjavo informacij in obveščanje

3.4.3.1 Za doseg multiplikacijskega učinka bi morale biti vse zainteresirane strani na področju gospodarjenja z gozdovi vključene v dogodke, ki bodo po vsej verjetnosti močno vplivali na javnost v državah članicah, pri tem pa bi bilo treba zainteresirane strani tudi finančno podpreti.

3.5 Za zagotovitev trajnostnega gospodarjenja za gozdovi v EU EESO meni, da je treba zagotoviti strokovno usposobljenost zaposlenih v gozdovih. V tej povezavi imata odločilno vlogo tudi krepitev in ohranjanje podeželskih območij. Zato EESO poziva Komisijo, da razmisli o naslednjem novem cilju: **Spodbujati gozd kot delovno mesto.**

3.5.1 Odbor poudarja, da lahko gozd izpolnjuje vse svoje funkcije in družbene naloge le, če je na področju gospodarjenja z gozdom in skrbi zanj zaposlenih dovolj ljudi (gozdnih delavcev, upravljavcev strojev, uradnikov v gozdnem gospodarstvu in vodstvenih delavcev). Ti zaposleni bi morali imeti osnovne strokovne kvalifikacije in se stalno dodatno izobraževati. To seveda velja tudi za lastnike gozdov, ki delajo z zaposlenimi. Kvalifikacije bi morale biti usklajene z gospodarskimi, ekološkimi in družbenimi zahtevami dela. To zlasti velja za zagotavljanje varstva narave v gozdovih.

3.5.2 Za doseg tega cilja EESO predlaga naslednje nove ključne ukrepe:

- 19. ključni ukrep: Spodbujati izobraževanje in nadaljnje usposabljanje
- 20. ključni ukrep: Proučitev povezave med trajnostnim gospodarjenjem z gozdovi in strokovnim usposabljanjem oz. kvalifikacijami v gozdarskem sektorju
- 21. ključni ukrep: Podeželska območja

3.5.3 19. ključni ukrep: Spodbujati izobraževanje in nadaljnje usposabljanje

3.5.3.1 Komisija in države članice bi morale okrepiti spodbujanje izobraževanja oz. nadaljnega usposabljanja, raziskav, razvoja in prenosa tehnologije na področju gozdarstva, lesa in varstva narave.

3.5.3.2 Odbor meni, da mora Komisija podpirati priznane sisteme za certifikacijo gozdarskih podjetij, ki omogočajo kazalnike trajnostnega kadrovskega načrtovanja in razvoja v gozdarskih podjetjih in tako prispevajo k zagotavljanju in širitvi zaposlovanja.

3.5.4 20. ključni ukrep: Proučitev povezave med trajnostnim gospodarjenjem z gozdovi in strokovnim usposabljanjem oz. kvalifikacijami v gozdarskem sektorju

3.5.4.1 Komisija bi morala podpirati znanstvene raziskave o povezavi med trajnostnim gospodarjenjem z gozdovi in poklicnim usposabljanjem oz. kvalifikacijami lastnikov gozdov in zaposlenih na tem področju (razjasnitev zahtev).

3.5.4.2 EESO priporoča Komisiji, da pripravi študijo o specifičnih poklicih, potrebnih za zagotavljanje dolgoročne konkurenčnosti gozdarskega sektorja.

3.5.5 21. ključni ukrep: Podeželska območja

3.5.5.1 Gozdovi v državah članicah se zlasti nahajajo na strukturno šibkih podeželskih območjih. Na teh območjih gozdarski sektor zagotavlja ohranjanje infrastrukture, zaposlovanje in dohodke lastnikom gozdov ter podeželskim prebivalcem. Brez ekonomsko neokrnjenega gozdarstva ta ekološko dragocena turistična območja ne bi mogla slediti splošnemu razvoju dežele. To bi verjetno povzročilo odseljevanje prebivalstva iz teh regij, staranje prebivalstva, zanemarjene gozdove in

izgubo infrastrukture. Uničenje podeželskih struktur neizogibno vodi k težavam pri uporabi lesa kot surovine v času povečanega globalnega povpraševanja.

3.5.5.2 Komisija bi morala spodbujati in podpirati proučevanje in raziskave pomena gozdarstva na podeželskih območjih.

3.5.5.3 EESO meni, da bi bilo treba države članice pozvati k zagotavljanju in izboljšanju stanja na trgu dela na podeželskih območjih. Izogniti se je treba socialnim stiskam, ki so posledica nenehnih strukturnih sprememb. Po potrebi se je treba temu razvoju upreti z usklajenimi programi. Povečati bi bilo treba privlačnost podeželskih območij za prebivalstvo, zlasti za mlade.

3.5.5.4 Odbor poziva Komisijo, da z EKSRP finančno podpre podeželska območja. Na njihovo prošnjo bi finančno podporo morali prejeti neposredno lastniki gozdov oz. podjetja ali združena gozdarska podjetja.

4. Ocena

4.1 Komisija bi morala zagotoviti, da bi bile vse zainteresirane strani v evropskem gozdarstvu zastopane v Svetovalni skupini za gozdarstvo in pluto.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu odločbe Evropskega parlamenta in Sveta o popravku Direktive 2002/2/ES o spremembi Direktive Sveta 79/373/EGS o trženju krmnih mešanic

COM(2006) 340 konč. — 2006/0117 (COD)

(2006/C 324/15)

Svet je 10. julija 2006 sklenil, da v skladu s členom 152 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 8. septembra 2006. Poročevalec je bil g. NIELSEN.

Zaradi obnove mandata Odbora je plenarna skupščina sklenila, da bo o tem mnenju glasovala na oktoberskem plenarnem zasedanju, in v skladu s členom 20 poslovnika za glavnega poročevalca imenovala g. Nielsna.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 (seja z dne 26. oktobra) s 85 glasovi za in 1 vzdržanim.

1. Ozadje

1.1 Predpisi o proizvodnji in trženju krmnih mešanic za rejne živali iz leta 1979 so bili večkrat spremenjeni, med drugim na področju označevanja in podatkov o sestavi ⁽¹⁾. Prav tako je bilo večkrat na novo opredeljeno razmerje med spoštovanjem zaupnosti, ki jo zagovarjajo proizvajalci krmil, in popolnim razkritjem vsebine in sestave, za kar se zavzema kmetijski sektor.

1.2 Leta 1990 so bili usklajeni predpisi o označevanju, v skladu s katerimi je treba navesti posamezna krmila v padajočem vrstnem redu po teži (brez obvezne navedbe točne količine). Zaradi krize, ki sta jo povzročila BSE (bovina spongiformna encefalopatija) in dioksin, je leta 2002 prišlo do odločitve o uvedbi „odprtega označevanja“, ki zajema tako količinske kot tudi kakovostne podatke o sestavi. V okviru tega je bilo treba navesti količino posameznih krmil v odstotkih teže v padajočem vrstnem redu z odstopanjem +/- 15 % od označene vrednosti. Poleg tega je bilo določeno, da je na zahtevo stranke treba posredovati točne podatke o odstotkih vsebnosti posameznih krmil v mešanici ⁽²⁾.

1.3 Zaradi te obveznosti je Evropsko sodišče prejelo zahtevo po predhodnem odločanju v zvezi s preverjanjem zahtev proizvajalcev krmil po razveljavitvi ali odložitvi izvajanja veljavnih nacionalnih pravnih predpisov. V sodbi 6. decembra 2005 ⁽³⁾ je sodišče v glavnem podprlo stališče institucij EU, med drugim tudi glede veljavnosti direktive. Toda odločilo je, da je obveznost sporočanja točne količinske sestave krmnih mešanic na

zahtevo strank ob upoštevanju načela sorazmernosti neveljavna. Med drugim je odločilo, da te dolžnosti ni mogoče utemeljiti z varovanjem zdravja in da presega, kar je potrebno za doseganje tega cilja.

1.4 Na podlagi tega Komisija predlaga „popravljalno odločbo“, ki upošteva načelo, da akti o spremembah sami ne morejo biti spremenjeni, lahko pa so popravljeni. To bo po mnenju Komisije „zagotovilo preglednost in jasnost zakonodaje Skupnosti, hkrati pa državam članicam ne bo naložilo neposredne obveznosti, da spremenijo svojo nacionalno zakonodajo, saj morajo v vsakem primeru sprejeti vse potrebne ukrepe po svojem nacionalnem pravnem sistemu, da zagotovijo izpopolnjevanje sodbe Sodišča“.

2. Ugotovitve EESO

2.1 Proizvajalci krmil v EU so s sodbo Evropskega sodišča seznanjeni, Komisija pa v prej omenjeni izjavi ugotavlja, da popravek nima praktičnih posledic. EESO meni, da bi morali predpisi odsevati sedanjí pravni položaj in zato zagovarja predlog popravka Komisije.

2.2 Poleg tega EESO ob upoštevanju določb o potrošnikih in konkurenci na tem področju podpira načelo „odprtega označevanja“. Za kmetijske pridelovalce je pomembno, da so čim natančneje seznanjeni z vsebino krmnih mešanic, in sicer ne samo zaradi sestave krmil ampak tudi zato, da lahko primerjajo cene in kakovost. Glede na dosedanje izkušnje z razmerami na trgu krmnih mešanic se argumenti proizvajalcev krmil in njihove zahteve po zaupnosti zaradi konkurence na trgu krmil in možnosti patentiranja ne zdijo ravno tehtni.

⁽¹⁾ Direktiva Sveta 79/373/EGS o trženju krmnih mešanic in kasnejše spremembe.

⁽²⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2002/2/ES z dne 28. januarja 2002, ki je v državah članicah začela veljati novembra 2003.

⁽³⁾ Združene zadeve C-453/03, C-11/04, C-12/04 in C-194-04.

2.3 Vendar pa EESO priznava, da v določenih primerih in za določene krmne mešanice, npr. za ribogojstvo, veljajo posebni pogoji ⁽⁴⁾. Zato poziva Komisijo, da preuči možnost izjeme za nekatere vrste posebnih mešanic glede zahteve po navedbi količin posameznih krmil v mešanici po odstotkih teže v padajočem vrstnem redu ter tako ob upoštevanju tehničnega razvoja omogoči zaupnost. Toda ta možnost bi morala veljati le za izjeme in le, ko je neobhodno potrebno.

2.4 Določba o navajanju odstotnega deleža teže z odstopanjem +/- 15 % od deklarirane vrednosti je s praktičnega vidika v celoti vzeto realistična. Če se izkaže, da je v praksi nemogoče tako točno nadzorovati manjše količine (npr. 10 % mešanice), mora imeti državni organ nadzora možnost, da na podlagi dokumentacije podjetja opravi nadzor.

2.5 Včasih se pojavljajo trditve, da je praktično nemogoče analizirati vsebino mešanice. Ob upoštevanju prej omenjene izjeme ta trditev ne drži, saj imajo vse države članice laboratorije, ki lahko ustrezno opravijo to nalogo.

2.6 Nenazadnje EESO meni, da je glede na trgovanje na notranjem trgu in zagotavljanje skladnosti z evropskimi pravnimi predpisi zelo pomembno, da upravni organi v državah članicah nadzorujejo in v celoti spoštujejo te predpise, kar v preteklosti ni bilo vedno tako. Komisija bi morala s pomočjo Urada za prehrano in veterinarstvo pokazati več prizadevanja za izpolnjevanje svojih obveznosti kot doslej.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁴⁾ Za posamezne vrste rib v ribogojstvu veljajo posebne zahteve. V sestavi stranskih produktov v ribištvu in ribiški industriji, ki se uporabljajo kot surovine za mešanice, obstajajo velike razlike.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu odločbe Evropskega parlamenta in Sveta glede postopka za predhodni pregled in posvetovanje v zvezi z nekaterimi zakoni in drugimi predpisi držav članic na področju prometa

COM(2006) 284 konč. — 2006/0099 (COD)

(2006/C 324/16)

Svet Evropske unije je 23. junija 2006 sklenil, da v skladu s členom 157(3) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Predsedstvo Odbora je strokovno skupino za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo 4. julija 2006 zadolžilo za pripravo dela Odbora na tem področju.

Zaradi nujnosti dela je Evropski ekonomsko-socialni odbor na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 za glavnega poročevalca imenoval g. Tótha ter mnenje sprejel s 110 glasovi za in 5 vzdržanimi glasovi.

1. Uvod

1.1 Namen tega predloga ⁽¹⁾ je razveljavitev odločbe Sveta z dne 21. marca 1962 ⁽²⁾ o uvedbi postopka za predhodni pregled in posvetovanje v zvezi z nekaterimi predlaganimi zakoni in drugimi predpisi držav članic na področju prometa.

1.2 Cilj predloga je kodifikacija odločbe Sveta z dne 21. marca 1962. Predlog v celoti ohranja vsebino aktov, ki se jih kodificira, in jih torej zgolj združuje, vsebuje pa samo tiste oblikovne spremembe, ki so potrebne za samo izvedbo kodifikacije.

1.3 Sedanji predlog kodifikacije je bil pripravljen na podlagi odločbe Komisije z dne 1. aprila 1987 ⁽³⁾, v katerem je službe Komisije zadolžila za kodifikacijo vseh zakonodajnih aktov po največ desetih spremembah, s čimer bo zagotovljena jasnost in dobra razumljivost predpisov Skupnosti.

2. Splošne pripombe

2.1 Odbor izraža posebno zaskrbljenost zaradi zadnjih trendov, ki evropske državljane oddaljujejo od evropske ideje in

— kar je še bolj pomembno — od evropskega zakonodajnega postopka ter procesa odločanja. Naloga Odbora je, da pomaga premostiti vedno širšo vrzel med Evropo in organizirano civilno družbo, t. j. njenimi državljani.

2.2 Nekatere določbe, ki so bile spremenjene že večkrat, so v razdrobljeni obliki, zaradi česar jih je treba deloma iskati v prvotnem aktu, deloma pa v poznejšem, ki spreminja prvotnega. Dokler se to ne spremeni, bo obsežno iskanje, ki je s tem povezano, državljanom in številnim organizacijam civilne družbe seveda preprečevalo, da bi brez težav našli pravno informacijo, ki jo potrebujejo.

2.3 Zato Odbor v celoti podpira sedanji predlog in pri tem zlasti upa, da bo državljanom ter interesnim skupinam civilne družbe pomagal dobiti boljše in natančnejše informacije o določenem evropskem zakonodajnem instrumentu.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ COM(2006) 284 konč.

⁽²⁾ UL 23, 3.4.1962, str. 720–721.

⁽³⁾ COM(87) 868 PV.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Sveta o spremembi statuta skupnega podjetja Galileo iz priloge k Uredbi Sveta (ES) št. 876/2002

COM(2006) 351 konč. — 2006/0115 (CNS)

(2006/C 324/17)

Svet je 19. julija 2006 sklenil, da v skladu s členom 171 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Predsedstvo Odbora je 4. julija 2006 strokovno skupino za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo zadolžilo za pripravo dela Odbora na tem področju.

Zaradi nujnosti zadeve je Evropski ekonomsko-socialni odbor na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 imenoval za glavnega poročevalca g. PEZZINIJA ter sprejel naslednje mnenje s 116 glasovi za in 2 vzdržanima glasovoma.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor ponovno poudarja velik pomen, ki ga ima uspeh programa satelitske radijske navigacije Galileo. EESO je v svojih številnih mnenjih o tem ⁽¹⁾ poudaril, da je Galileo znanstveni in tehnični projekt, ki ima za Evropsko unijo velik simbolni pomen, predvsem zaradi izziva, ki ga evropski sistem satelitske radijske navigacije za civilno uporabo predstavlja ne samo za svetovni satelitski sistem navigacije in pozicioniranja, temveč tudi za poslovne storitve, za državljane, za družbo in za globalno bolj konkurenčno evropsko industrijo.

1.2 Po mnenju Odbora je bistvenega pomena, da se splošno prizna strateški pomen programa Galileo, saj predstavlja največji projekt partnerstva med javnim in zasebnim sektorjem, kar jih je bilo doslej uresničenih v evropskem obsegu, in prvo javno infrastrukturo, opremljeno s tridesetimi sateliti, nameščenimi v treh različnih krožnicah. Ti sateliti so last evropskih institucij in so zmožni nuditi novo globalno javno storitev na trgu z eksponentno rastjo ⁽²⁾ in z natančnim pozicioniranjem v prostoru in času na celotnem planetu.

1.3 Odbor ne more prikriti svoje zaskrbljenosti zaradi zamud, ki so se nakopičile pri zaključitvi faze razvoja in potr-

⁽¹⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o evropskem programu satelitske navigacije (Galileo), UL C 311 z dne 7.11.2001, str. 19.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o Predlogu uredbe Sveta o ustanovitvi skupnega projekta Galileo, UL C 48 z dne 21.2.2002, str. 42.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o Sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o stanju napredka raziskovalnega programa Galileo v začetku leta 2004, UL C 302 z dne 7.12.2004, str. 35.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o Predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o izvajanju uvajalnih in obratovalnih faz evropskega programa satelitske radionavigacije iz leta 2004, UL C 221 z dne 8.9.2005, str. 28.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o programu Galileo: uspešna ustanovitev Evropskega nadzornega organa.

⁽²⁾ Računajo, da bo do leta 2020 obseg prometa na trgih, kjer bo svoje storitve zagotavljal Galileo, znašal 300 milijard evrov na leto in da bo delovalo tri milijarde sprejemnikov. Samo v EU naj bi nastalo 150.000 delovnih mest. Prim. COM(2006) 272 konč., sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu Pregled stanja programa Galileo.

ditve delovanja satelitov v krožnici ter zemeljskih elementov sistema, ki bi se morala končati v okviru skupnega podjetja Galileo v letu 2006, ki pa se bo namesto tega nadaljevala do začetka leta 2009. Zato naslednjih faz pozicioniranja satelitov in celotne namestitve zemeljskih elementov ter operativne pripravljenosti, zlasti v komercialnem okviru, ne bo mogoče zaključiti pred koncem leta 2010.

1.4 Odbor se v celoti strinja, da je treba preprečiti razsipanje virov in pristojnosti, kar bi se utegnilo pojaviti kot posledica podaljšanja dejavnosti skupnega podjetja Galileo, ki je imelo nalogo, da pokrije celotno fazo razvoja in potrditve delovanja v krožnici, po ustanovitvi Evropskega nadzornega organa za GNSS (*Global Navigation Satellite System*), ki je že začel delovati sredi leta 2006, z uredbo Sveta z dne 12. julija 2004 ⁽³⁾.

1.5 Vendar pa Odbor „poudarja, da mora prehodno obdobje med skupnim podjetjem GALILEO (GJU) in nadzornim organom GALILEO (GSA) potekati nemoteno“, kot je poudaril v enem svojih nedavnih mnenj. Ob tem je treba zagotoviti:

— pravno varnost prenosa dejavnosti od GJU na GSA;

— pristojnosti intervencije GSA v fazi razvoja;

⁽³⁾ UL L 246 z dne 20.7.2004; nadzorni organ, ki upravlja javne interese v zvezi z evropskimi programi GNSS in izvaja naloge regulativnega organa za te programe. Organi nadzornega organa so upravni svet in izvršilni direktor. Upravni svet sestavljajo po en predstavnik, ki ga imenuje vsaka država članica, ter predstavnik, ki ga imenuje Komisija.

- sporazumne rešitve problemov, ki izhajajo iz konvencije med Evropsko vesoljsko agencijo in GJU ter tistih, ki izhajajo iz prenosa dejavnosti GJU tretjih držav ⁽⁴⁾ na GSA;
- primerne in preizkušene človeške vire;
- jasno mednarodno odgovornost držav, iz katerih bodo izstreljevali satelite.

1.6 Odbor ob tem, ko potrjuje načela, ki navdihujejo predlog za spremembo statuta GJU ⁽⁵⁾, o katerem — na podlagi člena 171 Pogodbe — obvezno daje svoje mnenje, opozarja na naslednje točke in priporoča, kar sledi v nadaljevanju.

1.6.1 Kar zadeva spremembe navedene uredbe, meni, da ne zadošča predlagati spremembe — s katerimi se EESO sicer strinja — zgolj statuta, ki je uredbi priložen, saj meni, da je treba predvideti:

- spremembo člena 1 uredbe v smislu, da „je z namenom izvajanja razvojnih dejavnosti programa Galileo in njihovega prenosa na GSA ustanovljeno skupno podjetje, v skladu s členom 171 Pogodbe, do 31. decembra 2006“;
- navedenemu členu 1 uredbe se na koncu doda odstavek: „Od 1. januarja 2007 GSA nasledi vse pravice in obveznosti razpuščenega skupnega podjetja, vključno s tistimi, ki izhajajo iz konvencije, sklenjene z Evropsko vesoljsko agencijo“;
- da se v člen 21 priloge statuta skupnega podjetja vstavi naslednja nova določba: „Pred sprožitvijo likvidacijskega postopka se sklenejo sporazumi s Skupnostjo, kar zadeva načine udeležbe tretjih držav, članic upravnega sveta skupnega podjetja, in tretjih držav, članic Evropske vesoljske agencije, ki niso članice EU, v dejavnostih GSA.“

1.6.2 Kar zadeva nadzorni organ Galilea (GSA), je po mnenju Odbora nujna „sprememba uredbe GSA, tako da se navedejo naloge, prenesene z GJU na GSA, kot je vodenje razvojne faze in faze validacije med letom, vodenje dejavnosti, ki izhajajo iz evropskih okvirnih raziskovalnih in razvojnih programov, ali spremljanje in upravljanje tehničnega razvoja operacijskega sistema“.

1.6.2.1 GSA je bil namreč ustanovljen z Uredbo Sveta (ES) št. 1321/2004 z dne 12. julija 2004 in deluje od sredine leta 2006, da zagotavlja upravljanje javnih interesov, ki se nanašajo na evropske programe satelitske radijske navigacije, EGNOS in Galileo, in da izvaja naloge organa, ki izdaja dovoljenja, v odnosu do prihodnjega koncesionarja za opravljanje storitev

⁽⁴⁾ Članici GJU sta *National Remote Sensing Center of China* in izraelska gospodarska družba MATIMOP; sta v upravnem odboru in imata pravico glasovanja v sorazmerju z vplačanim kapitalom. Vsaka izmed njiju je vplačala začetni kapital 5 milijonov eurov.

⁽⁵⁾ Priloga Uredbe 876/2002.

satelitske radijske navigacije; ni pa bil ustanovljen za upravljanje razvojne faze in tudi ne za raziskovalne dejavnosti ali raziskovalno delo v zvezi s to ali z naslednjimi fazami; tudi mu niso bili dodeljeni človeški in finančni viri, potrebni za takšne naloge.

1.6.2.2 Odbor ni bil zaprosen za mnenje o predlogu uredbe Sveta COM(2006) 261 konč. z dne 2.6.2006, ki spreminja uredbo št. 1321/2004/ES o strukturah upravljanja evropskih programov satelitske radijske navigacije. Zato preučitev omenjene uredbe ni predmet tega mnenja.

1.7 Kljub temu pa Odbor meni, da se v Uredbo št. 1321/2004/ES vnesejo spremembe, da bi zagotovili kontinuiteto programa Galileo in primeren prenos dejavnosti skupnega podjetja Galileo na nadzorni organ, ter zato, da se — po prenehanju delovanja skupnega podjetja — kar najbolje zagotovi zaključitev razvojne faze programa. Prav tako je treba jasno določiti pravne, tehnične in finančne načine ter vprašanja po 31. decembru 2006, da bi olajšali zaključitev različnih faz in zagotovili čim večjo operativnost sistema.

1.8 Odbor poudarja, da „Komisija, skupno podjetje Galileo, evropski nadzorni organ GSA in Evropska vesoljska agencija storijo vse, da bi zagotovili, da bo sistem Galileo v celoti operativen konec leta 2010,“ kot to določajo sklepi Sveta za promet in telekomunikacije z dne 12. oktobra 2006. Svet je sprejel tudi zakonodajne predloge Komisije, namenjene prenosu ostalih dejavnosti skupnega podjetja Galileo na nadzorni organ v letu 2006.

1.9 Odbor zahteva, da je sproti seznanjen z razvojem programa Galileo in s ključno vlogo, ki jo ima Evropska vesoljska agencija pri načrtovanju in razvoju evropskih programov za GNSS. Odbor bi poleg tega želel, da ga Komisija zaprosi za mnenje o zeleni knjigi o aplikacijah programa Galileo, ki naj bi jo Komisija objavila pred koncem leta 2006 ⁽⁶⁾.

2. Obrazložitev

2.1 EESO je od vsega začetka spremljal nastanek in razvoj Evropskega programa satelitske radijske navigacije in pozicioniranja Galileo; priznal je njegovo strateško vlogo, temeljnega pomena za konkurenčnost evropskega sistema, in to tako zaradi njegovih inovativnih, zaposlitvenih in socialnih učinkov kot zaradi izboljšanja kakovosti življenja državljanov.

⁽⁶⁾ Glej sklepe Sveta o napredku programa Galileo, Luxembourg, 12. oktobra 2006.

2.2 Program Galileo predvideva štiri zaporedne faze:

— opredelitveno fazo, ki se je začela leta 1999 in končala leta 2001, v kateri je bila razvita arhitektura celotnega sistema in je bilo določenih pet vrst storitev, ki jih bo program nudil (navedene so v nadaljevanju); ta faza je bila v glavnem financirana s 5. okvirnim programom raziskav in tehnološkega razvoja, 1998-2002;

— faza razvoja in potrditve dejavnosti, ki se je začela leta 2002, bi se morala končati leta 2005, z razvojem satelitov in zemeljskih sestavnih delov ter s potrditvijo sistema „v krožnici“. Zaradi nakopičenih zaostankov pa bo trajala do leta 2009. Javna finančna podpora EU/Evropske vesoljske agencije — sprva je bilo zanjo predvidenih 1,2 milijarde eurov, poleg 100 milijonov eurov iz 6. okvirnega programa raziskav in tehnološkega razvoja 2002-2006 — bo znašala 1,5 milijarde eurov, s katerimi bo do 31. decembra upravljalo skupno podjetje Galileo, po 1. januarju 2007 pa nadzorni organ. Prvi poskusni satelit, Giove-A, je že opravil svojo glavno nalogo, zdaj je treba dopolniti nekatere tehnične vidike, ki so temeljnega pomena za nadaljevanje projekta;

— faza uvajanja, ki obsega gradnjo in izstrelitev satelitov, ki tvorijo sistem, in popolno postavitev terestričnih sestavnih delov sistema. Ta faza naj bi po načrtih trajala od leta 2006 do 2007, dejansko pa bo potekala leta 2009 in 2010. Celotna finančna podpora je sprva znašala 2,1 milijarde eurov. Od tega naj bi tretjino — oziroma 700 milijonov eurov — prispeval proračun Skupnosti, dve tretjini — oziroma približno 1,4 milijarde eurov — pa zasebni konzorciji. Faza uvajanja in faza tržnega izkoriščanja, ki ji sledi, bodo predmet koncesije, ki bo trajala približno dvajset let. Nadzorni organ bo organ, ki bo izdajal koncesije;

— faza tržnega izkoriščanja se ne bo mogla začeti pred koncem leta 2010. Za njeno delovanje in vzdrževanje je letno predvidenih približno 220 milijonov eurov, v celoti v breme zasebnikov, razen izredne javne intervencije EU za prva leta te faze, v skladu z odločitvami, sprejetimi o finančnih perspektivah proračuna Skupnosti 2007-2013.

2.3 Odbor je skrajno zaskrbljen zaradi zamud, ki so se nakopičile v fazi razvoja in potrditve dejavnosti v krožnici, ter posledično v naslednjih fazah tržnega izkoriščanja. Ta položaj pomeni upočasnitev, ki ogroža splošni časovni raspored, določen za projekt, in odlaga uresničitev izjemnega instrumenta, ki združuje znanje in izsledke evropskih raziskav, zmožne zagotoviti, da bi se izdelki in storitve, povezani s satelitsko radijsko navigacijo, nadvse uspešno udeleževali na svetovnem trgu. Ta trg je leta 2005 dosegel vrednost 60 milijard eurov, s 25-odstotno letno

stopnjo rasti, in samo v EU ustvaril 150.000 delovnih mest, večinoma na področju visoke tehnologije, raziskav in storitev.

2.4 EESO je še bolj zaskrbljen zaradi sedanjega položaja negotovosti glede pravnih, tehničnih in finančnih načinov ter vprašanj, in je to poudaril v enem svojih nedavnih mnenj⁽⁷⁾. Če te negotovosti, ki zadevajo tako skupno podjetje Galileo/GJU kot nadzorni organ/GSA, v letu 2006 ne bodo odpravljene, utegnejo ogroziti pravilen potek različnih faz, predvidenih za zagotovitev čim večje operativnosti sistema, ki bo lahko igral temeljno vlogo pri uresničevanju evropskega gospodarstva, slonečega na najbolj konkurenčnem znanju v svetovnem merilu.

2.5 EESO je že poudaril, da bi — že od začetka delovanja skupnega podjetja Galileo — kazalo zasebne komponente povezati z razvojem in izkoriščanjem sistema, ob zagotavljanju stalne podpore med fazami uresničevanja, saj Galileo predstavlja največji evropski projekt partnerstva med javnim in zasebnim sektorjem.

2.6 Po opredelitveni fazi je bilo maja 2002 na podlagi člena 171 Pogodbe o ES z uredbo ES/876/2002 ustanovljeno skupno podjetje Galileo in kot ustanovni člani določeni EU in EVA⁽⁸⁾, za obdobje štirih let in z nalogo, da „zagotavljajo enotnost upravljanja in finančnega nadzora za projekt raziskav, razvoja in prikaza programa Galileo, ob uporabi sredstev, namenjenih za ta program.“

2.7 Skupno podjetje Galileo je bilo ustanovljeno, da do konca izpelje razvojno fazo in da pripravi naslednje faze programa Galileo, z dvema glavnima nalogama:

— da s sporazumom z Evropsko vesoljsko agencijo, zadolženo za takšne dejavnosti, usmerja in usklajuje potrebne raziskovalne in razvojne naloge,

— in da vodi postopek izbire prihodnjega koncesionarja sistema.

2.8 Tudi Evropski parlament je v resoluciji o akcijskem načrtu za izvajanje evropske vesoljske politike⁽⁹⁾ z dne 29. januarja 2004 omenil velikanski pomen programa Galileo za razvoj industrije, prometa in varstva okolja ter za uresničevanje ciljev, določenih v lizbonski strategiji; Komisijo in Svet je pozval, naj — poleg ustanovitve nadzornega organa — Galileu name-nita učinkovite strukture, da bi — poleg transparentnosti — zagotovili varnost sistema⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o programu Galileo: uspešna ustanovitev Evropskega nadzornega organa — CESE 1179/2006 z dne 13.9.2006.

⁽⁸⁾ EVA: Evropska vesoljska agencija.

⁽⁹⁾ EP T5-0054/2004 z dne 29.1.2004.

⁽¹⁰⁾ Nadzorni organ je varnostni mehanizem, predmet sklepov Sveta 12.7.2004.

2.9 Nadzorni organ GSA je bil ustanovljen z uredbo Sveta (ES) št. 1321/2004 z dne 12. julija 2004 in deluje od sredine leta 2006, da zagotavlja upravljanje javnih interesov, ki se nanašajo na evropske programe satelitske radijske navigacije, EGNOS in Galileo, in da izvaja naloge organa, ki izdaja dovoljenja, v odnosu do prihodnjega koncesionarja za opravljanje storitev satelitske radijske navigacije.

2.10 Sedanja uredba GSA torej ne bi dopuščala posegov v upravljanje razvojne faze in tudi ne za raziskovalne dejavnosti ali raziskovalno delo v zvezi s to ali z naslednjimi fazami; tudi mu niso bili dodeljeni človeški in finančni viri, potrebni za takšne naloge.

2.11 Uredba GJU ⁽¹⁾ pa po drugi strani predvideva obdobje štirih let, ki so se iztekla sredi leta 2006; to uredbo bi bilo treba torej podaljšati, da bi — poleg pogajanj za izbiro prihodnjega koncesionarja sistema — zaključili celotno fazo razvoja satelitov in zemeljskih sestavnih delov ter potrdili delovanje sistema „v krožnici“.

2.12 Da bi preprečili nadaljnje zamude pri zaključevanju projekta in zato, da ne bi povzročali negotovosti v odnosih med posameznimi komponentami, je treba po mnenju Odbora hitro in transparentno revidirati obe uredbi, GJU in GSA, pri tem pa zagotoviti jasnost pri prenosu pristojnosti in v odnosih med obema organoma.

2.13 Odbor se strinja z nameni predloga, ki je predmet tega mnenja in ima za cilj preprečevanje razsipavanja virov in pristojnosti, do česar bi prišlo, če bi podaljšali dejavnosti skupnega podjetja Galileo, po ustanovitvi evropskega nadzornega organa GSA, ki je začel delovati sredi leta 2006.

2.14 Vendar pa EESO meni, da vsebina predloga ne zado-
stuje, in to tako zato, ker se omejuje na statut GJU, priložen uredbi ES/876/2002, kot tudi zato, ker bi moral biti ta predlog povezan z revizijo uredbe GSA, o tem predlogu za revizijo pa Odbor doslej ni bil zaprosen za mnenje.

2.15 Glede na sedanje stanje programa Galileo razvojna faza ne bo zaključena pred koncem leta 2008. Šele takrat bodo delovali štiri sateliti, ki jih bo izdelala in izstrelila Evropska vesoljska agencija v fazi, imenovani „potrditev delovanja sistema v krožnici“. Iz tega sledi, da po sedanjem statutu skupno podjetje Galileo ne bi prenehalo delovati pred koncem leta 2008, kar pomeni, da bi v celoti vzeto delovalo približno tri leta dlje, kot je bilo sprva predvideno.

2.16 Po drugi strani pa je GSA nastal zato, da zagotavlja upravljanje javnih interesov, povezanih z evropskima programoma za satelitsko radijsko navigacijo EGNOS in Galileo, in zato, da — v odnosu do prihodnjega koncesionarja storitev satelitske radijske navigacije — opravlja naloge organa, ki podeljuje koncesije; ni pa nastal za upravljanje razvojne faze in ne za raziskovalne dejavnosti ali raziskovalno delo v tej fazi, prav tako mu niso bili dodeljeni človeški in finančni viri, potrebni za izpolnjevanje takšnih nalog.

2.17 Odbor se strinja z ugotovitvami Sveta „o pomenu pospeševanja sistema satelitske navigacije za doseg tržnega uspeha, še posebej z raziskovalnimi dejavnostmi“. Svet meni, da večina koristi Galilea za gospodarstvo izhaja iz „posledičnih aplikacij“ ⁽¹²⁾.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ GJU: skupno podjetje Galileo.

⁽¹²⁾ Glej: sklepe Sveta o napredku programa Galileo, Luxembourg, 12. oktobra 2006.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Sveta o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1321/2004 o vzpostavitvi upravljaljskih struktur Evropskega satelitskega radio-navigacijskega sistema

COM(2006) 261 konč. — 2006/0090 CNS

(2006/C 324/18)

Svet je 29. septembra 2006 sklenil, da v skladu s členom 171 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Predsedstvo Evropskega ekonomsko-socialnega odbora je 25. oktobra 2006 strokovno skupino za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo zadolžilo za pripravo dela Odbora na tem področju.

Zaradi nujnosti zadeve je Evropski ekonomsko-socialni odbor na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 imenoval za glavnega poročevalca g. BUFFETAUTJA in sprejel naslednje mnenje s 111 glasovi za, 1 glasom proti in 2 vzdržanima glasoma.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor se je že večkrat zavzel za uspeh programa GALILEO.

1.2 Že v svojem mnenju na lastno pobudo *Program GALILEO: zagotoviti uspeh uvedbe evropskega nadzornega organa* je Odbor dejal, da mora prehodno obdobje med skupnim podjetjem GALILEO in nadzornim organom GALILEO potekati brez težav in v okviru pravne varnosti.

1.3 Zato se strinja s pravnim sredstvom Sveta za spremembo Uredbe Sveta (ES) št. 1321/2004 o vzpostavitvi upravljaljskih struktur Evropskega satelitskega radio-navigacijskega sistema, da bi zagotovili kontinuiteto programa GALILEO in ustrezen prenos nalog skupnega podjetja GALILEO na nadzorni organ.

1.4 Meni, da je predlagana sprememba člena 2(1) Uredbe Sveta (ES) št. 1321/2004, ki določa naloge nadzornega organa, primeren odgovor na zahtevo, da se nadzornemu organu zagotovi dokončanje razvojne faze in izvajanje vseh raziskovalnih dejavnosti, ki so koristne za razvoj in promocijo evropskih programov GNSS.

1.5 Odbor ravno tako meni, da je sprememba člena 3(1) Uredbe Sveta (ES) št. 1321/2004 primeren odgovor na potrebo po zagotovitvi potrebne pravne varnosti na področju lastništva samega sistema — pred koncem razvojne faze — ter opredmetenih in neopredmetenih sredstev, ustvarjenih ali razvitih pred prenehanjem obstoja skupnega podjetja in med razvojno fazo, ki se je nadaljevala po prenehanju njegovega obstoja.

1.6 Odbor se strinja s Svetom in vztraja, da se je treba čim bolj izogniti nekoristnemu in dragemu podvajanju struktur in

da je treba zagotoviti usklajeno sodelovanje struktur v prehodnem obdobju.

1.7 Odbor pozdravlja dejstvo, da se predlagano besedilo ujema s priporočili, ki jih je podal v svojem mnenju na lastno pobudo TEN 246.

2. Predlog Sveta

2.1 Predlog Sveta se nanaša na ureditev pravnih in lastninskih težav, ki bi lahko v okviru obstoječih besedil nastale po prenehanju obstoja skupnega podjetja pred koncem razvojne faze in preden evropski nadzorni organ prevzame njegove naloge.

2.2 Da bi preprečili takšne težave, se s predlogom uredbe predlaga dopolnitev člena 2(1) Uredbe Sveta (ES) št. 1321/2004 in novo besedilo namesto dosedanjega člena 3(1) iste uredbe.

3. Splošne ugotovitve

3.1 Ob uvedbi programa GALILEO so bile vsebinsko in časovno gledano naloge skupnega podjetja in evropskega nadzornega organa različne. Danes je zaradi približno dvoletne zamude pri začetku razvojne faze in dejanski uvedbi evropskega nadzornega organa iz ekonomskih, zakonskih in tehničnih razlogov treba nadzornemu organu dovoliti, da sodeluje v razvojni fazi in ukine skupno podjetje. S tem je seveda potrebna sprememba veljavne zakonodaje, zlasti Uredbe Sveta (ES) št. 1321/2004.

3.2 V tem neizogibnem prehodnem obdobju morata ta dva organa tesno sodelovati, da bi bil možen neoviran prenos nalog.

3.3 Prenos nalog in strokovnega znanja je možen samo, če je pravni okvir jasno določen in je zagotovljena pravna varnost.

3.4 Cilj predloga uredbe je vzpostavitev tega pravnega okvirja in zagotovitev pravne varnosti v zvezi z glavnimi vprašanji:

- prevzemom nalog skupnega podjetja v razvojni fazi, za katere evropski nadzorni organ zaenkrat nima pristojnosti;
- možnostjo opravljanja raziskovalne dejavnosti za evropski nadzorni organ;

— iskanjem pravne rešitve lastništva sistema ter opredmetenih in neopredmetenih sredstev, ki se morajo prenesti na evropski nadzorni organ.

3.5 V predlogu uredbe so predlagane te spremembe, pozdravljamo pa tudi mnenje Sveta, da se je treba izogniti nepotrebnemu in dragemu podvajanju organizacijskih struktur.

3.6 Z drugega pravnega vidika, ki ni neposredno povezan s to uredbo, bi lahko Svet obravnaval vprašanje mednarodne odgovornosti držav, iz katerih poteka lansiranje satelitov za skupino satelitov sistema GALILEO.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitrios DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o gostovanju v tujih javnih mobilnih omrežjih v Skupnosti in o spremembi Direktive 2002/21/ES o skupnem zakonodajnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve

COM(2006) 382 konč. — 2006/0133 (COD)

(2006/C 324/19)

Svet EU je 4. septembra 2006 sklenil, da v skladu s členom 95 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Predsedstvo Odbora je 12. septembra 2006 strokovno skupino za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo zadolžilo za pripravo dela Odbora na tem področju.

Zaradi nujnosti zadeve je Evropski ekonomsko-socialni odbor na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 imenoval g. HERNÁNDEZA BATALERJA za glavnega poročevalca ter mnenje sprejel s 131 glasovi za, 7 glasovi proti in 12 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Komisija je zaradi visokih cen gostovanja v tujih mobilnih omrežjih predložila predlog uredbe, v katerem je določila vrsto meril, ki jih Odbor podpira. Predlog Komisije omogoča oblikovanje enotne pravne podlage za ukrepanje, ki naj bi pospešilo dokončanje notranjega trga na področju elektronske komunikacije in v središče politike Skupnosti postavilo državljane.

1.2 Predlog je nujen in primeren ter zagotavlja večje varstvo potrošnikov, pri čemer zlasti izboljšuje pravico potrošnikov do

informacij z ukrepi za večjo transparentnost in varstvo njihovih gospodarskih interesov ter predpisuje zgornjo mejo za cene storitev gostovanja glasovnih klicev med državami članicami tako na maloprodajni kot velikoprodajni ravni.

1.3 Po mnenju Odbora bi morala Komisija pri preverjanju delovanja uredb svoje nadaljnje predloge oblikovati na podlagi načela „plača klicalec“ (Calling-Party-Pays) in poskrbeti, da so cene, ki jih stranke plačujejo za gostovanje v tujih omrežjih, podobne cenam za klice v domačem omrežju (načelo cene domačega omrežja).

2. Uvod

2.1 Zaradi vedno večje mobilnosti državljanov EU prek meja svojih držav, zlasti znotraj EU, je vedno večja tudi potreba po omogočanju telefonskih pogovorov z vse bolj razširjenimi mobilnimi telefoni. Možnost, da uporabniki mobilnih telefonov na podlagi sporazumov med operaterji omrežij iz posameznih držav tudi na potovanjih v tujini kličejo in sprejemajo telefonske klice, se imenuje gostovanje.

2.1.1 Gre torej za storitve, ki jih določeni operater mobilnega omrežja v določeni državi članici (gostiteljsko omrežje) ponuja za drugega operaterja mobilnega omrežja iz druge države (domače omrežje). Ta trg na splošno obsega naslednje storitve:

- izvajanje storitev za operaterja mobilnega omrežja iz druge države članice ali tretje države za klice z mobilne lokacije v njegovo omrežje;
- izvajanje storitev za operaterja mobilnega omrežja iz druge države članice ali tretje države za klice z mobilne lokacije iz njegovega omrežja;
- izvajanje storitev za operaterja mobilnega omrežja znotraj iste države članice ali tretje države za prenos podatkov z mobilne lokacije iz njegovega omrežja;
- izvajanje storitev za operaterja mobilnega omrežja znotraj iste države članice ali tretje države kot tranzitne države, za prenos klicev in podatkov prek njegovega omrežja uporabnikom mobilnih ali fiksni omrežij znotraj in zunaj države.

2.1.2 Ocenjuje se, da skoraj 150 milijonov evropskih državljanov uporablja te storitve na potovanjih in zlasti za potrebe dela (tri četrtine celotne uporabe).

2.2 Gostovanje ima za državljane brez dvoma socialne in gospodarske koristi, vendar se uporabniki, združenja potrošnikov, regulativni organi in politiki redno pritožujejo zaradi tarif gostovanja, ki so veliko višje od tarif za pogovore v notranjem telefonskem prometu. Tarča kritik so zlasti cene gostovanja, ki za končnega uporabnika še zdaleč niso transparentne in glede na dejanske stroške izvajanja teh storitev niso upravičene ter pri katerih obstajajo velike razlike med posameznimi državami in operaterji omrežij. Cene nihajo med 0,20 EUR, kolikor plača finski uporabnik, ki iz Švedske kliče domov, in 13,05 EUR, kolikor plača Maltežan, ki iz Latvije kliče domov. Vseevropske raziskave v tej panogi kažejo, da telefonske družbe letno zaslužijo 8,5 milijard EUR za storitve gostovanja v EU, kar znaša 3 do 7 % njihovega skupnega prometa, ta vrednost pa še narašča.

2.3 Komisija je prek pobud od konca devetdesetih let večkrat izrazila zaskrbljenost zaradi visokih cen gostovanja za uporabnike mobilnih omrežij na potovanju znotraj Evrope:

— Sredi leta 1999 je Komisija izvedla študijo o nacionalnih in mednarodnih storitvah gostovanja, nakar je proti nekaterim operaterjem mobilnih omrežij v Veliki Britaniji in Nemčiji sprožila pravni postopek zaradi kršitev veljavnih predpisov.

— Ko je bil leta 2002 sprejet evropski zakonodajni okvir za elektronsko komunikacijo⁽¹⁾, je Komisija v priporočilu z dne 11. februarja 2003⁽²⁾ o pomembnih proizvodnih in storitvenih trgih sektorja elektronskih komunikacij vključila državni velikoprodajni trg za gostovanje v tujih javnih mobilnih omrežjih kot eno od storitev predhodne uredbe.

— Maja 2005 je skupina evropskih regulatorjev (SER)⁽³⁾ ugotovila, da so tarife za končne uporabnike zelo visoke, ne da bi bilo jasno utemeljeno zakaj, kar si je bilo mogoče razlagati z visokimi velikoprodajnimi cenami tujih operaterjev omrežij, v mnogih primerih pa tudi z visokimi pribitki na maloprodajne cene domačih ponudnikov. SER je tudi ugotovila, da nižje velikoprodajne tarife pogosto niso bile posredovane končnemu uporabniku in da potrošniki pogosto niso imeli na voljo jasnih informacij o tarifah gostovanja v tujih omrežjih.

⁽¹⁾ Direktiva 2002/21/ES z dne 7. marca 2002 o skupnem zakonodajnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (okvirna direktiva) (UL L 108, 24. 4. 2002, str. 33). Isti dan so bile sprejete tudi naslednje direktive: Direktiva 2002/19/ES o dostopu do elektronskih komunikacijskih omrežij in pripadajočih naprav ter o njihovem medomrežnem povezovanju (Direktiva o dostopu) (UL L 108, 24. 4. 2002, str. 7), Direktiva 2002/20/ES o odobritvi elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev (Direktiva o odobritvi) (UL L 108, 24. 4. 2002, str. 21) in Direktiva 2002/22/ES o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (Direktiva o univerzalnih storitvah) (UL L 108, 24. 4. 2002, str. 51). K temu seznamu je treba dodati še Direktivo 2002/58/ES o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (UL L 201, 31. 7. 2002, str. 37).

⁽²⁾ Priporočilo Komisije z dne 11. februarja 2003 o pomembnih proizvodnih in storitvenih trgih sektorja elektronskih komunikacij, ki na podlagi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2002/21/ES o skupnem zakonodajnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve pridejo v poštev za predhodno uredbo — C(2003) 497 (UL L 114, 8. 5. 2003, str. 45). V njem je navedenih 18 trgov, ki so opredeljeni kot trgi, ki so v skladu s predpisi prava Skupnosti.

⁽³⁾ Sklep Komisije 2002/627/ES z dne 29. julija 2002 o ustanovitvi skupine evropskih regulatorjev za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (UL L 200, 30. 7. 2002, str. 38), ki je bil spremenjen s Sklepom Komisije 2004/641/ES z dne 14. septembra 2004 (UL L 293, 16. 9. 2004, str. 30).

- Oktobra 2005 je Komisija znova opozorila na problem visokih tarif gostovanja v tujih omrežjih in nezadostno transparentnost cen ter na internetu objavila spletno stran za obveščanje potrošnikov, s katero je ponazorila, da so tarife v mnogih primerih očitno pretirane, hkrati pa pokazala, da znotraj Skupnosti obstajajo velike cenovne razlike, ki so za klice z enakimi lastnostmi neupravičene.
- Evropski parlament je v Sklepu z dne 1. decembra 2005 o evropskih predpisih in trgih na področju elektronske komunikacije 2004 ⁽⁴⁾ pozdravil pobudo Komisije za večjo transparentnost gostovanja v tujih omrežjih in pozval Komisijo, da pripravi nove pobude za znižanje visokih tarif v čezmejnem mobilnem telefonskem prometu.
- Decembra 2005 je skupina evropskih regulatorjev Komisiji izrazila pomislek, da ukrepi, ki so jih uvedli državni upravni organi, ne bodo rešili problema visokih cen, in pripomnila, da je gostovanje izjema, pri kateri očitnega problema škode za potrošnike ni mogoče rešiti preventivno z uporabo zakonodajnega okvira.
- V zvezi z nujno uresničitvijo ciljev na evropski in nacionalni ravni o uresničevanju osredotočene, učinkovite in poenotene politike informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT), ki so bili opredeljeni v prenovljeni lizbonski strategiji ⁽⁵⁾ za gospodarsko rast in produktivnost, je Evropski svet marca 2006 opozoril, kako pomembno je znižanje tarif gostovanja v tujih omrežjih za konkurenco.

2.4 Kljub jasnim ugotovitvam v izraženih kritikah, pobudam evropskih institucij, ukrepom nekaterih držav članic in celo kljub znižanju tarif določenih operaterjev do zdaj še ni bilo mogoče uvesti ukrepov, ki bi dosegli usklajeno in bistveno znižanje tarif za gostovanje v tujih mobilnih omrežjih Skupnosti.

2.5 Ko je Komisija pregledala različne zakonodajne možnosti in njihove posledice, je 12. julija 2006 predložila predlog uredbe o gostovanju v tujih javnih mobilnih omrežjih v Skupnosti, ki omejuje tako tarife, ki jih lahko operaterji omrežij zahtevajo drug od drugega za opravljanje telefonskih pogovorov v mobilnem omrežju, kot tudi maloprodajne tarife odhodnih in prihodnih klicev v mobilnih omrežjih v tujini (vendar le znotraj EU). Ta uredba naj bi spremenila direktivo 2002/21/ES o skupnem zakonodajnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve.

⁽⁴⁾ Sklep Evropskega parlamenta 2005/2052 (INI).

⁽⁵⁾ Sporočilo spomladanskemu Evropskemu svetu: Skupna prizadevanja za gospodarsko rast in nova delovna mesta — nov začetek za Lizbonsko strategijo — COM(2005) 24 z dne 2. februarja 2005 — in sklepi predsedstva na zasedanju Evropskega sveta 22. in 23. marca 2005.

3. Predlog Komisije

3.1 Komisija si s predlogom uredbe prizadeva za enotno, objektivno, koherentno in primerno pravno podlago, ki bo spodbudila dokončanje notranjega trga na področju elektronske komunikacije ter je v skladu s prenovljeno lizbonsko strategijo za spodbujanje gospodarske rasti in zaposlovanja s krepitvijo konkurenčnosti ter s tem ustreza pobudi Komisije i2010.

3.2 Na osnovi te pravne podlage bi bilo mogoče operaterjem zemeljskih mobilnih omrežij v Skupnosti predpisati najvišje tarife na minuto za izvajanje storitev gostovanja za glasovne klice med državami članicami tako na maloprodajni kot velikoprodajni ravni. Pri postavljanju zgornjih mej cen je treba upoštevati elemente, ki so sestavni deli izvajanja odhodnega gostujočega klica v tujino (vključno s skupnimi stroški, signalizacijo, začenjanjem klica, prenosom in zaključevanjem klica), in razlike v dejanskih stroških izvajanja teh storitev.

3.3 S „pristopom evropskega domačega trga“ naj bi okrepili varstvo potrošnikov za uporabnike javnih mobilnih omrežjih na potovanju znotraj Skupnosti in ustvarili učinkovito konkurenco med posameznimi operaterji mobilnih omrežij, ki lahko različno oblikujejo ponudbo, svojo cenovno strukturo pa prilagajajo pogojem na trgu in željam strank.

3.4 Pri postavljanju cenovnih omejitev je treba upoštevati naslednje:

- Velikoprodajne cene za pogovore v notranjem telefonskem prometu obiskane države ne smejo preseči dvakratne vrednosti povprečne tarife za zaključevanje klica pri mobilnih operaterjih z znatno tržno močjo. Povprečna tarifa za zaključevanje klica v mobilnem omrežju velja za zanesljivo merilo za primerjavo, saj so te tarife že podvržene pravnemu nadzoru v skladu s skupnim zakonodajnim okvirom za elektronske komunikacije iz leta 2002 in so zato določene na podlagi načela usmerjanja cen.
- Cena pogovorov iz tujine v domovino ali tretjo državo znotraj Skupnosti ne sme preseči trikratne vrednosti zgoraj omenjene povprečne tarife za zaključevanje klica.
- Zgornja meja maloprodajnih cen za tovrstne gostujoče klice znaša 130 % zgornje meje na velikoprodajni ravni, v kar ni všteti DDV, všteti pa so vsi stalni sestavni deli izvajanja gostujočih klicev, za katere velja uredba, kot so naročniške ali predplačniške tarife. Zgornje meje maloprodajnih cen za odhodne gostujoče klice, za katere velja uredba, postanejo pravno obvezujoče šest mesecev po začetku veljavnosti predlagane uredbe, da lahko operaterji izvedejo potrebne prilagoditve.

— Predlog poleg tega predvideva zgornjo mejo v višini 130 % zgoraj omenjene cene za zaključevanje klica za tiste tarife, ki jih zaračunajo uporabnikom gostovanja za dohodne klice, kadar potujejo znotraj Skupnosti, v kar ni všteti DDV, všteti pa so vsi stalni sestavni deli izvajanja gostujočih klicev, za katere velja uredba, kot so naročniške ali predplačniške tarife.

3.5 Predlog obravnava tudi transparentnost cen, saj za mobilne operaterje uvaja obveznost, da svoje uporabnike gostovanja na njihovo zahtevo seznanijo z osebnimi informacijami o maloprodajnih tarifah gostovanja. Stranke bodo lahko izbrale, ali želijo te brezplačne informacije prejeti prek svojega mobilnega telefona s kratkim sporočilom (SMS) ali telefonskim klicem. Poleg tega morajo mobilni operaterji stranke že ob sklenitvi pogodbe seznaniti s tarifami za gostovanje ter jih sproti obveščati o njih in o bistvenih spremembah.

3.6 Predpisane cene v tem predlogu morajo veljati ne glede na to, ali je uporabnik gostovanja pri domačem operaterju predplačnik ali naročnik, tako da bodo imeli vsi uporabniki mobilnih telefonov koristi od teh predpisov.

3.7 Na podlagi predloga bodo državni regulativni organi pooblašteni, da te predpise uveljavljajo v skladu s svojo dosežano vlogo znotraj skupnega zakonodajnega okvira za elektronske komunikacije. Zadolženi so za posredovanje povprečnih tarif mobilnih operaterjev za zaključevanje klica, ki jih redno objavlja Komisija, in nadzor nad razvojem velikoprodajnih in maloprodajnih tarif za izvajanje prenosa klicev in podatkov za uporabnike gostovanja, vključno s prenosom kratkih sporočil (SMS) in multimedijskih sporočil (MMS), zlasti na skrajnih obrobniških območjih Skupnosti. To služi tako ocenjevanju gospodarnosti in povračila stroškov operaterjev ter izrekanju sankcij v primeru kršitev te uredbe.

3.8 Ukrepe, potrebne za izvajanje te direktive, je treba sprejeti v skladu s Sklepom Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za izvajanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil⁽⁶⁾. Obdobje iz člena 5(6) sklepa 1999/468/ES znaša tri mesece. Komisiji pomaga Odbor za komunikacije, ki je bil ustanovljen s členom 22 Direktive 2002/21/ES.

3.9 Predlog zahteva pregled direktive po dveh letih. To pomeni, da bo Komisija v skladu z načeli boljše zakonodaje razmislila o razveljavitvi direktive, če se bo izkazalo, da zaradi razvoja na trgu ni več potrebna.

4. Splošne ugotovitve

4.1 Odbor pozdravlja prizadevanja Komisije za oblikovanje pravne podlage za učinkovite ukrepe, s katerimi želi doseči znižanje tarif mobilnih operaterjev za gostovanje v Skupnosti. Pri tem je treba pripomniti, da Komisija predvideva do 70-odstotno znižanje tarif za gostovanje, s čimer bi uporabniki prihranili 5 milijard evrov.

4.1.1 Odbor meni, da bodo predlagani ukrepi prispevali h krepitvi varstva potrošnikov in sicer z vidika gospodarskih interesov potrošnikov z znižanjem tarif gostovanja, z vidika boljše transparentnosti cen pa s krepitvijo pravice potrošnikov do dostopa do informacij. Odbor se strinja z merili, ki so Komisijo spodbudila, da je predložila ta predlog, ki ga EESO podpira.

4.2 Glede na pridržke določenih regulativnih organov in tudi mobilnih operaterjev se Odbor zaveda težav pri iskanju soglasja glede ukrepov o pocenitvi tarif gostovanja. Vpletene strani so na splošno najbolj kritizirale naslednje: da gre pobuda Komisije pri regulaciji predaleč; da ni bilo zadostnih posvetovanj z udeleženiimi akterji; da naj bi predpisi začeli veljati takoj in v zelo kratkem času, zato se podjetja ne bi imela časa prilagoditi; da bi morali dati podjetjem v tej panogi možnost za samoregulacijo; da bi moral predpis zajemati samo maloprodajne cene, ne pa tudi velikoprodajnih; da bo ta pobuda morebiti škodila zlasti mobilnim operaterjem v državah z velikim številom turistov oziroma da bi lahko imela neželen učinek zvišanja cen drugih telekomunikacijskih storitev; in da so ogrožene naložbe v razvoj elektronske komunikacije (mobilna tehnologija tretje generacije — 3G, širokopasovnost itd.).

4.3 Po drugi strani pa so dohodki mobilnih operaterjev tako visoki, da bo njihovo gospodarsko preživetje zagotovljeno tudi po znižanju cen, kar so v svojih študijah priznali tudi sami ponudniki storitev.

4.3.1 Glede primerne oblike predpisa Odbor ugotavlja, da so si določeni mobilni operaterji sicer že prizadevali za znižanje cen gostovanja, izkušnje pa kažejo, da takšne pobude ne morejo zagotoviti ustrezno hitre in usklajene rešitve problema.

4.3.2 Odbor meni, da je treba uvesti uredbo, ker bi bila veljavna neposredno v državah članicah. Uredbi je treba v tem primeru dati prednost pred golo samoregulacijo trga in morebitnimi ukrepi držav članic, ker gre za čezmejen problem, pri katerem imajo posamezni državni regulativni organi zvezane roke.

⁽⁶⁾ ULL 184, 17. 7. 1999, str. 23.

4.4 Možnost za ustanovitev operaterjev navideznih mobilnih omrežij v prihodnosti nakazuje nevarnost, da bodo v posameznih območjih EU sprejete različne odločitve, kar bi lahko pozneje ogrozilo skupni razvoj elektronske komunikacije po vsej Evropi.

4.5 Poleg zgornjih ugotovitev EESO tudi obžaluje, da ukrepi Komisije proti previsokim cenam gostovanja navsezadnje močno zaostajajo za pričakovanji uporabnikov in tudi za prvotnimi ukrepi, ki si jih je zadala Komisija.

4.6 Odbor meni, da si je treba prizadevati za popolno odpravo cenovnih razlik med posameznimi državami članicami, ki so udeležene pri gostovanju, ne da bi pri tem ogrozili konkurenco med ponudbo posameznih operaterjev. To pomeni, da bi stranke ne glede na to, kje se nahajajo, plačevale enako vsoto kot v domovini (*pristop evropskega domačega trga*). S tem predlogom uredbe kljub znižanju tarif ne bo doseženo poenotenje domačih cen in cen gostovanja.

4.7 Za tarife prihodnih gostujočih klicev so v predlogu uredbe sicer določene zgornje meje, vendar te tarife ne bodo odpravljene, kar že dolgo zahtevajo velikoprodajni in maloprodajni uporabniki in kar je Komisija prvotno načrtovala. Odbor meni, da bi bilo smotrnejše, če bi si v prihodnosti prizadevali za načelo „plača klicalec“ (*Calling-Party-Pays*), ker bi bil takšen način pravičnejši.

4.8 EESO obžaluje, ker Komisija ni upoštevala morebitnih socialnih posledic tega ukrepa na zaposlovanje, in upa, da njegova uvedba ne bo povzročila upada delovnih mest ali poslabšanja delovnih pogojev v tej panogi, temveč bo omogočala izpolnjevanje pričakovanj evropske socialne agende (⁷).

4.8.1 Obdobje šestih mesecev, po katerem začnejo veljati cenovne omejitve za končne uporabnike, je po mnenju Odbora

predolgo. Mobilni operaterji se lahko brez težav prilagodijo novim razmeram, zato bi morali ta odlog odpraviti.

4.8.2 Bilo pa bi primerno, da bi predlog uredbe za to obdobje predvidel prehodne predpise z ustreznimi pomožnimi ukrepi za mobilne operaterje zlasti v novih državah članicah, pri katerih bi lahko zaradi uvedbe uredbe prišlo do enostranskih obremenitev. Prehodni predpisi so seveda mogoči le, če zaradi njih ne pride do diskriminacije uporabnikov iz teh držav članic.

4.9 Odbor upa, da z uvedbo uredbe ne bo prišlo do takšnih prilagoditev tarif mobilne telefonije, pri katerih bi nekateri operaterji — sklicujoč se na določene okoliščine — poskušali svoje stroške kriti z zvišanjem dohodkov od drugih storitev. Zato je treba zagotoviti, da bodo ukrepi za določanje cen na velikoprodajni in maloprodajni ravni popolnoma pokrili vse stroške storitev.

4.9.1 Glede na to, da je trg elektronskih komunikacij zelo dinamičen, se Odbor strinja s predlogom Komisije, da najpozneje dve leti po začetku veljave te uredbe pregleda njeno delovanje in nato pripravi poročilo, v katerem mora utemeljiti potrebo po nadaljnji regulaciji, ali pa možnost za razveljavitev uredbe na podlagi razvoja na trgu in stanja konkurence.

4.9.2 Pri pregledu delovanja uredbe je treba preučiti tudi njen vpliv na zaposlovanje, delovne pogoje in naložbe operaterjev ter na podlagi tega pripraviti ustrezne sklepe.

4.10 Odbor tudi meni, da uvedba novega zakonodajnega okvira poleg reševanja previsokih cen gostovanja odpira priložnost za reševanje drugih problemov, povezanih z gostovanjem, na primer enako nepravičnega aktiviranja storitve gostovanja na obmejnih območjih med dvema državama članicama.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

(⁷) COM(2005) 33 konč., Sporočilo Komisije o socialni agendi.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o odpravi kontrol na mejah držav članic na področju cestnega prometa in prometa po celinskih vodnih poteh (kodificirana različica)

COM(2006) 432 konč. — 2006/0146 (COD)

(2006/C 324/20)

Svet je 27. septembra 2006 sklenil, da v skladu s členom 71 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Predsedstvo Odbora je 12. septembra 2006 strokovno skupino za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo zadolžilo za pripravo dela Odbora na tem področju.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je zaradi nujnosti zadeve na 430. plenarnem zasedanju (seja z dne 26. oktobra 2006) imenoval za glavnega poročevalca g. SIMONSA ter s 133 glasovi in 3 vzdržanimi glasovi sprejel naslednje mnenje.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Odbor se strinja z Evropskim svetom, ki pripisuje pomen kodifikaciji, saj omogoča pravno varnost v zvezi s pravom, ki se uporablja za določeno zadevo ob določenem času in prispeva k večji preglednosti in dostopu evropskih državljanov do prava Skupnosti.

1.2 Namen tega predloga je začeti kodifikacijo Uredbe Sveta (EGS) št. 4060/89 z dne 21. decembra 1989 o odpravi kontrol na mejah držav članic na področju cestnega prometa in prometa po celinskih vodnih poteh. Po mnenju Odbora bi bilo treba proučiti, v kakšni meri bi bilo treba izvajanje kodifikacije povezati z zakonodajo o drugih vrstah prometa, kot so na primer železniški promet, indermodalni promet, pomorski promet na kratke razdalje in zračni promet.

1.3 Odbor odobrava predlog kodificirane različice, če se povsem ohrani vsebina kodificiranih aktov in se jih združi, tako da se dodajo samo formalne spremembe, ki jih zahteva izvedba kodifikacije.

1.4 Ker je pomembno, da imajo evropski državljanji dostop do pregledne zakonodaje Skupnosti, Odbor poziva Komisijo, da prouči, če bi bilo možno — in v kakšnem obsegu — kodificirati tudi druge zakonodajne akte.

1.5 Države članice bi morale uskladiti preglede, preverjanja in nadzore, ki jih izvajajo. Če to ni mogoče, pa bi si morale države članice za nemoten potek prometa vsaj izmenjati rezultate in se tako izogniti temu, da vsaka država članica vedno znova izvaja nove nadzore ali preglede. Z uvedbo rečnih informacijskih storitev (RIS) to ne bi smelo povzročati težav na področju prevoza po celinskih plovnih poteh.

2. Uvod

2.1 V Evropi, kjer je pravo Skupnosti obsežno in kjer se obstoječa zakonodaja pogosto spreminja, državljan temu zaradi razdrobljenih informacij težko sledi.

2.2 Evropska komisija je poudarila velik pomen poenostavitve in pojasnitve zakonodaje Skupnosti, ki bi tako postala državljanu dostopnejša.

2.3 Zato je svojim službam dala navodila, da je treba vse zakonodajne akte kodificirati najpozneje po tem, ko bodo desetič spremenjeni.

2.4 Evropski svet je v sklepih iz Edinburga, decembra 1992, poudaril pomen kodifikacije, ker omogoča pravno varnost v zvezi s pravom, ki se uporablja za določeno zadevo ob določenem času in prispeva k večji preglednosti in dostopu evropskih državljanov do prava Skupnosti.

2.5 Ker pri kodifikaciji aktov niso dovoljene nobene vsebinske spremembe, so se Evropski parlament, Svet in Komisija z medinstitucionalnim sporazumom z dne 20. decembra 1994 dogovorili, da se lahko v tem primeru uporabi pospešeni postopek.

2.6 Namen tega predloga je začeti kodifikacijo Uredbe Sveta (EGS) št. 4060/89 z dne 21. decembra 1989 o odpravi kontrol na mejah držav članic na področju cestnega prometa in prometa po celinskih vodnih poteh. Nov predlog uredbe združuje Uredbo (EGS) št. 4060/89 in različne spremembe.

2.7 Predlog Komisije ne spreminja vsebine sprememb, temveč jih le združuje in dodaja oblikovne spremembe, ki jih zahteva samo izvajanje kodifikacije.

3. Splošne ugotovitve

3.1 Odbor meni, da se obravnavani predlog nanaša izključno na kodifikacijo Uredbe (EGS) 4060/89 o odpravi kontrol na mejah držav članic na področju cestnega prometa in prometa po celinskih vodnih poteh, in ne na druge vrste prometa, kot so železniški promet, intermodalni promet, pomorski promet na kratke razdalje in zračni promet, za katere še vedno veljajo kontrole na mejah. Po mnenju Odbora bi bilo treba upoštevati tudi druge vrste prometa.

3.2 Odbor poudarja, da se Uredba (EGS) št. 4060/89 in predlog kodifikacije nanašata na odpravo sistematičnih kontrol na mejah držav članic. Še vedno je možno, kot je navedeno v členu 3 predloga uredbe, da se kontrole izvajajo v okviru postopkov običajnih kontrol, ki se brez razlikovanja izvajajo po celotnem ozemlju države članice.

3.3 Odbor pozdravlja pobudo Komisije v zvezi z obravnavanim predlogom kodifikacije. Bolj bo zakonodaja Skupnosti

pregledna za državljane, bolj bo. Zato Odbor poziva Komisijo, naj prouči, če bi bilo možno — in v kakšnem obsegu — kodificirati tudi druge zakonodajne akte.

3.4 Čeprav lahko države članice po veljavni zakonodaji Skupnosti in v skladu s četrto uvodno izjavo obravnavanega predloga preglede, preverjanja in nadzore organizirajo in izvajajo kjerkoli želijo, bi jih bilo treba uskladiti; če to ni mogoče, pa bi si morale države članice za nemoten potek prometa vsaj izmenjati rezultate, in se tako izogniti temu, da vsaka država članica vedno znova izvaja nove nadzore ali preglede. Z uvedbo rečnih informacijskih storitev (RIS) to ne bi smelo povzročati težav na področju prevoza po celinskih plovnih poteh.

4. Posebne ugotovitve

/

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Dimitris DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o širših smernicah ekonomskih politik in gospodarskem upravljanju ter pogojih za boljše usklajevanje ekonomskih politik v Evropi

(2006/C 324/21)

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 19. januarja 2006 sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje o naslednji temi: *Širše smernice ekonomskih politik in gospodarsko upravljanje — pogoji za boljše usklajevanje ekonomskih politik v Evropi.*

Strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 7. septembra 2006. Poročevalec je bil g. NYBERG.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 s 86 glasovi za, 9 glasovi proti in 10 vzdržanimi glasovi.

Povzetek in priporočila

Evropski ekonomsko-socialni odbor je sklenil, da v letošnjem mnenju o ekonomskih politikah ne bo obravnaval širših smernic ekonomskih politik za triletno obdobje, temveč le formalno podlago smernic. Podlago za politiko Skupnosti na monetarnem in fiskalnem področju predstavljajo določbe Pogodbe o skupni valuti, ki so bile sklenjene v Maastrichtu, Pakt za stabilnost in rast ter določbe Pogodbe o smernicah ekonomske politike. Treba je poiskati določbe, ki imajo najboljše možne učinke na širše cilje stabilnosti cen, rasti in zaposlovanja.

Če želimo preprečiti, da bi gospodarsko-politični področji preveč pritiskali eno na drugega, bi morala ECB in Ekonomsko-finančni svet (Ecofin) imeti iste politične cilje. Zlasti je pomembno, da člani evroskupine v Ekonomsko-finančnem svetu in ECB sledijo istemu pristopu.

Mnenje je razdeljeno na različna tematska področja: monetarna politika, Pakt za stabilnost in rast, širše smernice ekonomskih politik, oblikovanje plač in povezava med inflacijo in rastjo. V priporočilih Odbora je poleg tega treba pokazati, katere dejavnosti se pričakujejo od različnih akterjev — Ekonomsko-finančnega sveta, ECB, Evropske komisije in socialnih partnerjev.

ECB

- Cilj stabilnosti cen je treba določiti kot simetrični cilj, na primer 2 % +/- ena odstotna točka. Takšen cilj s srednjo vrednostjo olajša oceno natančnega odmika od ciljne vrednosti in je lahko koristen tudi kot sredstvo za odziv ECB na spremembe stabilnosti cen zaradi zmanjšane ali povečane povpraševanja.
- Za politiko, ki bolj upošteva povezave med ukrepi monetarne in fiskalne politike, je osnovna inflacija merilo, ki ga je treba uporabiti. Pri tem ostanejo neupoštevane spremembe

cen, na katere ECB ne vpliva in so lahko naključne. Ta pojem inflacije je bolj primeren za merjenje trenda spreminjanja cen. Poleg tega bi morala biti ECB pri ocenjevanju gibanja cen pozorna na to, ali gibanje cen temelji na davčnih spremembah.

- Zahtevo po stabilnosti cen za države, ki želijo prevzeti skupno valuto, je treba pregledati. Na podlagi tega je potrebna formalna sprememba Pogodbe. Glede na dejstvo, da takšne spremembe ni mogoče najti v osnutku ustave, je potrebna prožna razlaga Pogodbe, pri kateri je za morebiten vstop v območje skupne valute odločen namen zahteve in ne trenutno dejansko stanje. Bolj smiselno bi bilo, da bi kandidatke za vstop v območje eura na področju stabilnosti cen morale doseči enak cilj kot države na območju eura.
- Stabilnost in zaupanje v monetarno politiko ne temeljita na stopnji inflacije, ki je pod mejo 2 %. Nekoliko večja stopnja kot merilo za stabilnost cen ne bi ogrozila stabilnosti. Veliko bolj odločilno je, da obstajata želja in sposobnost obvladovanja inflacije, s čimer bo dosežen zastavljeni cilj.
- ECB bi morala objaviti zapisnike svojih sej.

Ekonomsko-finančni svet

- Dokler niso izkoriščene možnosti, ki vodijo do povečanja inflacije, skoraj ni nevarnosti za prociklično politiko. Brezposelnost je še vedno veliko previsoka in za zvišanje stopnje udeležbe na trgu dela je še veliko možnosti. V obdobju ugodnejšega gospodarskega razvoja bi se morala ekonomska politika osredotočiti zlasti na načrtovanje reševanja prihodnjih gospodarskih težav, ki bodo nastale zaradi demografskih sprememb. V času pozitivnega gospodarskega razvoja splošni cilji EU na področju proračuna in javnega dolga ne zadoščajo. Države članice, ki so te cilje že dosegle, ne smejo počivati na lovorikah.

- Po mnenju EESO bi bilo treba ohraniti kriterije uravnovešene proračuna in javnega dolga, vendar mora razprava napredovati in upoštevati resnične cilje ekonomske politike.
- Osrednji cilj triletnih širših smernic ekonomskih politik bi moral — poleg odstotnega deleža zaposlenosti, navedenega v lizbonski strategiji — predvidevati minimalno vrednost za gospodarsko rast in znižanje brezposelnosti v odstotkih. Treba bi bilo določiti nacionalne cilje, ki ne bi smeli biti nižji od ciljev Skupnosti.
- Finančni ministri morajo biti dosledni in v svojih državah ne smejo ravnati drugače, kakor so napovedali v Bruslju.

Socialni partnerji/kölnski proces

- Med srečanjem v okviru kölnskega procesa naj bi skupaj raziskali ekonomske povezave, vpliv različnih političnih ukrepov in podobna vprašanja.
- Razprave v okviru kölnskega procesa imajo gotovo dovolj politične teže za zagotovitev, da vsi udeleženci izpolnijo svoje obveznosti v zvezi z ekonomskimi statističnimi podatki.
- Parlament bi moral pred vsakim srečanjem predložiti resolucijo o gospodarskem položaju in o želeni politiki.
- Na srečanjih bi morala biti prisotna Ekonomsko-finančni svet in evroskupina, tako da ne bi bili zastopani le zbrani krogi finančnih ministrov, temveč tudi finančni ministri, neposredno pristojni za fiskalno politiko, ki jo je treba povezati z monetarno politiko ECB.

Komisija

- Za osnovno inflacijo je treba opraviti še eno raziskavo. Temeljitejša študija političnih ukrepov, ki je bila izvedena v državah z dobrim razmerjem (tj. nizka inflacija v primerjavi s stopnjo rasti), bi lahko služila kot osnova za primerjalne analize v prihodnosti.
- Raziskave lahko razjasnijo, v kolikšni meri npr. spremembe produktivnosti povzročajo različne stopnje rasti. V kolikšni meri so različne stopnje povečanja produktivnosti odvisne od razlik pri naložbah in inovacijah? Kateri postopki še obstajajo za povečanje produktivnosti? EESO zato poziva Komisijo, da prouči povezavo med splošnimi cilji glede rasti in zaposlovanja, na primer na osnovi povečanja produktivnosti in stopnje inflacije.

Zaključek

Treba je doseči boljše usklajevanje monetarne in fiskalne politike, pri kateri stabilnost cen, rast in zaposlovanje predstavljajo pomembne cilje za vse nosilce odločanja na področju ekonomske politike, kot so ECB, Komisija, Ekonomsko-finančni svet, socialni partnerji ter države članice. Če bodo vsi akterji vse

tri cilje obravnavali kot izhodiščno točko njihovih predlaganih ukrepov, se bodo tudi prisiljeni soočiti z vsemi posledicami svojih predlogov, kar bo privedlo k enotnejši politiki, ki bo dala boljše splošne rezultate.

1. UVOD

1.1 Širše smernice ekonomskih politik EU (*Broad Economic Policy Guidelines*) se odslej nanašajo na triletno obdobje. Letošnje smernice vsebujejo le manjše prilagoditve smernic za leto 2005.

1.2 Zato je EESO sklenil, da v letošnjem mnenju o ekonomskih politikah ne bo obravnaval teh sprememb, temveč le formalno podlago smernic. Takšna študija pa ne more biti omejena zgolj na smernice ekonomskih politik, temveč mora vključiti tudi monetarne politike in njihovo povezavo s fiskalno politiko.

1.3 Podlago za politiko Skupnosti na monetarnem in fiskalnem področju predstavljajo določbe Pogodbe o skupni valuti, ki so bile sklenjene v Maastrichtu, Pakt za stabilnost in rast ter določbe Pogodbe o smernicah ekonomske politike. Na podlagi sprememb iz leta 2005 se te smernice obravnavajo v okviru vsakoletnega „lizbonskega procesa“.

1.4 Cilj je proučitev vzajemnih učinkov teh določb in njihovih vplivov na dejanske politične ukrepe na ravni EU in tudi na ravni posameznih držav. Takšna proučitev bo morala biti precej teoretična, da bi tako pospešili razpravo in izboljšali politike. V okviru izčrpane analize se je treba lotiti tudi vprašanja o oblikovanju plač. Pri tem je treba preveriti, ali imajo določbe najboljše možne učinke na širše cilje stabilnosti cen, rasti in zaposlovanja.

1.5 Naša priporočila pa niso omejena le na sedanje politike, temveč obravnavajo tudi spremembe določb, ki jih je neposredno možno izvesti, zlasti, če je to v skladu s spremembami ravnanja nosilcev odločanja. Le v enem primeru naš predlog zahteva spremembo Pogodbe.

2. Maastrichtska pogodba in skupna monetarna politika

2.1 Poglavitni cilj ECB je ohranjanje stabilnosti cen. Kot naslednji cilj določb Pogodbe, sklenjenih v Maastrichtu, je navedeno, da mora ECB — ob doseženi stabilnosti cen — spodbujati rast. V tej povezavi se običajno navaja primerjava s politiko zveznih rezerv ZDA, ki bolj temelji na globalnem odnosu do stabilnosti cen, zaposlovanja in rasti. Takšen opis mogoče daje vtis, da gre zgolj za razliko v stopnji, pri dejanskem izvajanju monetarne politike pa so razlike bolj vidne: politika zveznih rezerv pogosto kot razlog za spremembe obrestnih mer navaja razvojne trende v zaposlovanju. Za ECB pa je stabilnost cen očitno edini razlog za spremembo obrestnih mer.

2.2 Razen dejanskih ukrepov monetarne politike je zato za oblikovanje splošnih ekonomskih politik pomemben tudi način, kako je cilj izražen.

2.3 V skladu z globalnim razumevanjem ekonomskih politik, ki vključujejo tako monetarno kot tudi fiskalno politiko, za izvajanje fiskalne politike ni odločilnega pomena le politika obrestnih mer, enako pomembna je izbira ciljev monetarne politike. Minister za finance verjetno včasih razmišlja na naslednji način: če ta ukrep sprejemem, ali se bodo za izravnano stanja spremenile obresti in nevtralizirale učinek ukrepa? Če želimo preprečiti, da bi eno od obeh gospodarsko-političnih področij preveč pritiskalo na drugega, bi morala ECB in Ekonomsko-finančni svet izhajati iz enakih političnih ciljev. Zlasti je pomembno, da člani evroskupine v Ekonomsko-finančnem svetu in ECB sledijo istemu pristopu. Cilj monetarne politike mora biti postavljen izredno dolgoročno. ECB je že večkrat opozorila, da je bil cilj 2 % stopnje inflacije dogovorjen v Svetu Ecofin. Mnenja o tem, za kakšno stopnjo inflacije si je treba prizadevati, se mogoče ne razlikujejo tako zelo, cilj in ukrepe pa morajo spoštovati vsi.

2.4 Ko je ECB za stabilnost cen določila cilj, je izbrala stopnjo inflacije pod 2 %. Ta cilj je bil že v letu 2003 spremenjen tako, da trenutna zaželeno stopnjo inflacije sicer znaša manj, vendar blizu 2 %. Cilj je tako postal nekoliko bolj realen, saj bi prvotna opredelitev „manj kot 2 %“ lahko pomenila, da bi bil sprejemljiv tudi deflacijski razvoj.

2.5 Vendar pa ta opredelitev ni mogla rešiti naslednjih dveh težav: tako rekoč nemogoče je ugotoviti, kako daleč je ta cilj v posameznem primeru in katera odstopanja so dovoljena. Simetrična ciljna vrednost dopušča določen prostor okrog ciljne stopnje inflacije. Glede na cilj blizu 2 %, h kateremu poziva ECB, bi bila najboljša rešitev 2 % +/- 1 odstotna točka. S takšno ciljno vrednostjo bi lahko tudi omilili zaskrbljenost, ki se včasih pojavlja zaradi posameznih manjših odstopanj od odstotne vrednosti. Po mnenju EESO vsi razlogi govorijo v prid temu, da je treba cilj ECB preoblikovati v simetričen cilj. Takšen cilj s srednjo vrednostjo je lahko koristen tudi kot sredstvo za odziv ECB na spremembe stabilnosti cen zaradi zniževanja ali zviševanja povpraševanja. Če pogledamo dosednji razvoj, so bila zvišanja obresti v času ugodnih gospodarskih razmer v Evropi pred novim tisočletjem hitra, do znižanj pa je v naslednjih gospodarsko šibkih letih prihajalo občutno počasneje.

2.6 Drugo težavo predstavlja vprašanje, katero inflacijo naj ocenjujemo. Uradna opredelitev cilja ECB uporablja harmoniziran indeks cen življenjskih potrebščin (HICP), ki tako predstavlja merilo za splošno stopnjo inflacije. Iz tega lahko izvezemo npr. cene energije in živil; tako dobimo stopnjo inflacije, ki jo je mogoče bolj usmerjati z monetarno politiko in ne temelji na dejavnikih, na katere ni mogoče vplivati. To naj bi bilo zlasti sredstvo za izravnavo časovno omejenih posledic višjih cen nafte, ki se lahko hitro obrnejo v čisto drugo smer. Če želimo

preprečiti neposreden vpliv prehodnih cenovnih nihanj na politiko ECB, je treba spremeniti indeks cen. Celo pri predvidoma dolgoročnem povišanju cen nafte nikoli ne bo mogoče trenutnih sprememb cen nafte ublažiti s spremembo obrestnih mer, ki na splošno učinkuje šele po enem ali dveh letih.

2.7 Pojem „osnovna inflacija“ (angl. underlying inflation) se običajno uporablja za merjenje inflacijskih gibanj na notranjem trgu (za ECB je to območje eura). Te spremembe ravni cen se nanašajo bolj na gibanja, na katera ECB želi še posebej vplivati. Neposredni učinek sprememb obrestnih mer na stopnjo zvišanja cen je s tem pojmom mogoče najbolje prikazati na primeru politike obrestnih mer ECB. Če ECB sprejme stopnjo inflacije, ki je višja od določene vrednosti, je to verjetno zato, ker je upoštevala ta omejen pojem inflacije. Dodatno sklicevanje na osnovno inflacijo bi ECB omogočalo doseči boljše razumevanje njene politike. Za politiko, ki bolj upošteva povezave med ukrepi monetarne in fiskalne politike, je osnovna inflacija merilo, ki ga je treba uporabiti. Tako lahko ekonomska politika, ki poskuša delovati na osnovi celovitega pristopa, lažje pozitivno vpliva na rast in zaposlovanje.

2.8 Primerjava med uradno stopnjo inflacije v skladu s HICP in zvišanjem cen, določenim ob upoštevanju osnovne inflacije, za večino let kaže le majhne razlike (glej prilogo). Do omembe vrednega vpliva cen energije na splošno raven cen je prišlo le v letu 2005. Če primerjamo inflacijo s ciljno vrednostjo ECB, potem je bila stopnja osnovne inflacije le v letih 2000 in 2005 prenizko pod ciljno vrednostjo. Če bi upoštevali osnovno inflacijo bi morala biti na primer politika v letu 2005 manj restriktivna.

2.9 Naslednji dejavnik, ki vpliva na stopnjo inflacije, ne velja pa za neposredno posledico povpraševanja na notranjem trgu, so spremembe davkov in dajatev. Če države članice zvišajo DDV, da bi na primer zmanjšale proračunski primanjkljaj, se zviša tudi stopnja inflacije. Če stabilnost cen merimo s HICP, lahko ECB meni, da je prisiljena zvišati obrestne mere. Zvišanje DDV pa na gospodarstvo države učinkuje tako, da zmanjšuje povpraševanje, zato ga mora — z vidika celovitega pristopa k ekonomski politiki — pravzaprav spremljati znižanje obrestnih mer. V takšnih primerih — kot je npr. v Nemčiji, kjer se bo s 1. januarjem 2007 DDV zvišal s 16 na 19 % — bi morala biti ECB bolj pozorna na vzroke zvišanja cen in tudi na to, ali gre za posamezni primer, ki ne vodi k težnji po zvišanju inflacije. Poleg tega je treba navesti še en vidik: če ECB dopusti, da takšno zvišanje davkov v eni državi vpliva na monetarno politiko, ima negativne učinke tudi na vse druge države članice v območju eura.

2.10 Države članice, ki doslej še niso vstopile v območje eura, morajo v ta namen v skladu s Pogodbo še vedno dosegati stopnjo inflacije, „ki je blizu stopnji inflacije največ treh držav članic z najboljšimi doseženimi rezultati glede stabilnosti cen“. Da „je blizu“ pomeni razliko za največ 1,5 odstotne točke.

Najboljši doseženi rezultat v tem primeru pomeni najnižjo stopnjo inflacije. Ta cilj pa danes ni več tako logičen, kot je bil na začetku devetdesetih let. Če pogledamo najnovejša gibanja, to lahko pomeni zahtevo po nižji inflaciji, kot jo imajo trenutno države, ki so uvedle euro. Ta zahteva je še bolj nesmiselna, saj temelji na stopnji inflacije v vseh državah članicah, ne le v državah, članicah območja eura. V zadnjem času so bile tiste tri države, ki so bile odločilne za zahtevo glede stabilnosti cen v državah članicah, ki se želijo pridružiti območju eura, pač države iz EU-15, ki sploh niso del območja eura. Zato je treba pregledati zahtevo po stabilnosti cen za države, ki želijo prevzeti skupno valuto. Na podlagi tega je potrebna formalna sprememba Pogodbe. Glede na to, da takšne spremembe ni mogoče najti niti v ustavni pogodbi, bi lahko ta sprememba zahtevala toliko časa, da bi si bila večina držav članic, ki se želijo pridružiti območju eura, prisiljena prizadevati za izpolnitev sedanjih določb. Zato bi bila bolj primerna prožna razlaga Pogodbe, pri kateri je za morebiten vstop v območje skupne valute odločilen namen zahteve in ne trenutno dejansko stanje. Bolj smiselno bi bilo, da bi kandidatke za vstop v območje eura na področju stabilnosti cen morale doseči enak cilj kot države na območju eura. Če bo ta cilj prilagojen na 2 % z nihanjem +/- ena odstotna točka, mora enako veljati tudi za kandidatke za vstop v območje eura.

2.10.1 V državah z visoko gospodarsko rastjo se lahko zahteva prilagodljivejši pristop na področju stabilnosti cen. Irska je primer za to, da gre nekoliko višja inflacija nujno z roko v roki s prilagoditvami, ki so potrebne v hitro rastočem gospodarstvu.

2.11 Inflacija je statistično merilo, potrebno kot osnova ekonomske politike. Vendar pa državljani občutijo zvišanje cen na drugačen način. Cene najemnin, živil in bencina močno vplivajo na njihovo zaznavanje inflacije, po drugi strani pa le malo ljudi opazi znižanje cen določenega blaga. Bolj zaskrbljujoče je dejstvo, da inflacija ljudi prizadene zelo različno. Če se zvišajo zlasti cene blaga za vsakodnevno uporabo, so najbolj prizadeti revni, saj splošno zvišanje cen 2-3 % zanje lahko pomeni bistveno večje življenjske stroške. Politiki morajo upoštevati te učinke in sprejeti ustrezne protiukrepe. To pa je bolj vprašanje konkretne vsebine proračunske politike kot vprašanje njenega obsega.

3. Pakt za stabilnost in rast 2005

3.1 Ali so se ekonomske politike držav članic zaradi revizije Pakta za stabilnost in rast spremenile in ali se je spremenila ocena držav, ki sta jo pripravila Komisija in kasneje Svet? Zdi se, da je le Litva jasno uporabila novo opredelitev primanjkljaja iz revidiranega pakta. Medtem je revidiran pakt povzročil, da so vse države članice na nacionalnih ravneh postavile srednjeročne

cilje za javne finance. Cilji so oblikovani v skladu z dejanskim stanjem v posameznih državah.

3.2 Zaradi gospodarskega razvoja po spremembi pakta ta seveda ni mogel imeti omembe vrednih učinkov. Večina uvedenih sprememb se nanaša na obdobja hudih gospodarskih težav. Sledilo pa je obdobje oživitve in okrevanja gospodarstva, ki je celo vplivalo na kazalnike pakta.

3.3 Glede na gospodarski razvoj v letu 2005 in pričakovanja za 2006 — zlasti glede na pozitiven razvoj v Nemčiji — je mogoče izhajati iz dejstva, da bodo kriteriji Pakta za stabilnost in rast na splošno bolj izpolnjeni. Ker je do tega razvoja prišlo v času ogromnega zvišanja cen nafte, lahko govorimo o močnem gospodarskem okrevanju. Posledice povečanja cen nafte lahko na različne države različno vplivajo — glede na stopnjo odvisnosti od uvoza nafte. Celó v času ugodnega gospodarskega položaja so nekatere države še vedno močno oddaljene od cilja proračunskega ravnovesja. Mogoče jim bodo koristila pozitivna gibanja v drugih državah EU.

3.4 Dosežena ali pričakovana rast pa v večini držav še ni takšna, da bi bili v času ugodnega gospodarskega položaja za izboljšanje proračunske situacije potrebni strožji proračunski ukrepi v okviru pakta. Dokler niso izkoriščene možnosti, ki vodijo do povečanja inflacije, skoraj ni nevarnosti za prociklično politiko. Brezposelnost je še vedno veliko previsoka in za zvišanje stopnje udeležbe na trgu dela je še veliko možnosti. Vzajemno delovanje med fiskalno in monetarno politiko je za razliko od slabih gospodarskih razmer v preteklih letih postavljeno pred nove obremenitve. V času ugodnejšega gospodarskega razvoja bi se morale ekonomske politike osredotočiti zlasti na načrtovanje reševanja prihodnjih gospodarskih problemov, ki bodo nastali zaradi demografskih sprememb.

3.5 V času pozitivnega gospodarskega razvoja splošni cilji EU na področju javnega proračuna in državnega dolga ne zadoščajo. Države članice, ki so te cilje že dosegle, ne smejo počivati na lovorikah. Za izboljšanje njihovega gospodarskega položaja je pomembno, da nacionalne cilje uporabljajo v skladu z revidiranim Paktom za stabilnost in rast.

3.6 Poleg dejstva, da je bil razlog za težave pri upoštevanju meril pakta zlasti slab gospodarski položaj pred letom 2005, obstajajo še statistični razlogi, ki se pogosto spregledajo. V gospodarstvu z nizko inflacijo, ostaja realna vrednost javnega dolga nespremenjena. V takšnih razmerah enostavnih rešitev ni, potrebni so praktični ukrepi za zmanjšanje dolga. Za premajhno rast pa velja ravno nasprotno. Pri visoki rasti se delež javnega dolga v BDP avtomatično zmanjša, ne da bi bili potrebni dodatni ukrepi. Podobne učinke je opaziti tudi pri uravnavanju proračuna. Ob visoki stopnji inflacije se zmanjša vrednost deleža javnega sektorja in proračunsko ravnovesje se statistično

izboljša. Ob gospodarski rasti se zvišajo dohodki javnega sektorja, ne da bi bili potrebni višji davki. Resnim statističnim posledicam na javni dolg in proračunsko ravnovesje so v zadnjem času v določenem obsegu sledili pozitivni statistični učinki.

3.7 V slabih časih je bila med drugim stopnja varčevanja neobičajno visoka. Ta kapital je zaradi pomanjkanja naložbenih možnosti v Evropi odtekal v ZDA. Ker se v boljših časih poveča zaupanje v gospodarstvo, lahko pričakujemo manj skrbi glede prihodnosti in s tem tudi manjšo stopnjo varčevanja. Še naprej naraščajoče povpraševanje lahko ustvari uspešen krog.

3.8 Fiskalna politika se torej na ravni Skupnosti sooča s posebno težavo: tisti, ki so odgovorni za njeno oblikovanje in izvajanje, se stalno izmenjujejo. Včasih se v enem letu zamenja četrtnina finančnih ministrov. Občutek odgovornosti za politiko, ki jo je oblikoval predhodnik na tem položaju, pa ni enak. Zato mora Svet Ecofin sprejeti več dolgoročnih odločitev, da novi finančni ministri ne bodo ponovno zavrgli že uvedene politike. Zaradi stalnega menjavanja ministrov je poleg tega težko oblikovati takšen Svet Ecofin, ki bo imel politično voljo, da si prizadeva za skupno politiko.

4. Širše smernice ekonomskih politik in lizbonski proces

4.1 Širše smernice ekonomskih politik obstajajo od leta 1993. Na začetku so obravnavale le fiskalno politiko, kasneje pa tudi vprašanja s področja zaposlovanja. Od leta 2005 so bile v okviru usklajenega procesa združene s smernicami zaposlovanja in lizbonskimi programi. V praksi gre za nacionalne politike, za katere Komisija in Svet določata smernice. Za razliko od Pakta za stabilnost in rast tukaj sankcije niso predvidene.

4.2 Odkar obstaja EMU, razprave opozarjajo na neravnovesje med centralno monetarno politiko in fiskalnimi politikami, ki se še naprej izvajajo na nacionalni ravni. Pakt za stabilnost in rast je mešanica, saj vsebuje elemente skupne, s sankcijami podprte politike, medtem ko širše smernice temeljijo na priporočilih.

4.3 Kakšne so možnosti za nadaljnji razvoj širših smernic ekonomskih politik? V ta namen je na vsak način treba jasno razlikovati med opredelitvijo ciljev ekonomskih politik in sredstvi, s katerimi naj bi te cilje dosegli.

4.4 Kar zadeva Pakt za stabilnost in rast veljata kot cilja v javni razpravi uravnovešen proračun in določen delež državnega dolga v BDP. Oba kriterija pravzaprav nista cilj, temveč bolj oporna točka za ustreznost usmeritev ekonomske politike. Uravnovešenost ali presežek javnih proračunov v obdobju gospodarske recesije zagotavljajo manevrski prostor. Presežek zagotavlja finančna sredstva za kasnejše spodbujanje gospodarstva.

Po mnenju EESO bi bilo treba ohraniti kriterije uravnovešenega proračuna in javnega dolga, vendar mora razprava napredovati in upoštevati resnične cilje ekonomske politike.

4.5 Širši cilji za celotno ekonomsko politiko, ki vključuje monetarno in fiskalno politiko, so stabilnost cen, rast in zaposlovanje. Te cilje je treba izraziti. Problematika stabilnosti cen je bila že obravnavana. Kot osnovo za širše smernice ekonomskih politik bi morala EU opredeliti tudi zaželeno rast in polno zaposlenost. V praksi pa je to povezano s precejšnjimi težavami. Če naj bodo cilji realistični, jih je treba obravnavati ob upoštevanju sedanjih gospodarskih razmer. To pomeni, da bodo mogoče potrebne pogoste spremembe, namesto da bi bili — kot je to pri cilju stabilnosti cen — določeni dolgoročno.

4.6 Mnenja o tem, kako dobro lahko gospodarski razvoj merimo z rastjo, so različna. Običajna metoda ne upošteva socialnih in okoljskih učinkov. Vendar če upoštevamo izključno gospodarsko rast, obstajata dve uveljavljeni metodi za njeno določanje: porast realnega BDP na prebivalca ali določanje rasti na osnovi paritet kupne moči (PKM). S slednjo naj bi primerjali dejanske gospodarske razmere v različnih državah. Ker gre za določanje stopnje rasti, izbira kazalnikov tukaj ne igra nobene vloge. Letna odstopanja glede na vrsto BDP, ki se ocenjuje, so majhna. Pred nekaj leti so bile opravljene raziskave, s katerimi naj bi določili stopnjo rasti, ki sproži zmanjšanje brezposelnosti. Pri tem je bilo ugotovljeno, da znaša cilj najmanjše stopnje rasti približno 3 %. Vendar se ta ciljna vrednost lahko sčasoma spremeni in ni nujno, da je za vsa nacionalna gospodarstva enaka. Glede na težave pri zmanjševanju brezposelnosti pa je skoraj nemogoče izhajati iz nižje stopnje rasti, kot je tista, pri kateri brezposelnost začne upadati. Vendar je v zadnjih letih bolj malo držav le redko dejansko doseglo potrebno mejo rasti.

4.7 Pri primerjavi držav in izbiri politike za spodbujanje rasti je treba razlikovati med obema najpomembnejšima metodama, ki spodbujata rast. Rast je mogoče doseči s povečanjem proizvodnje z uporabo iste tehnologije — pogosto ob povečanju delovne sile — ali s povečanjem produktivnosti, ko se z istim številom zaposlenih proizvede več. V naslednjih letih je še vedno mogoče uporabiti prvo metodo. Zaradi demografskega razvoja pa bo v naslednjih letih verjetno na voljo le zadnja metoda.

4.8 Za zaposlovanje je bistveno težje določiti ciljno vrednost. Cilj je treba razdeliti na dve področji: deloma gre za delež delovno aktivnega prebivalstva na trgu dela (stopnja zaposlenosti), deloma pa za stopnjo brezposelnosti. Lizbonska strategija kot cilje določa 70 % za skupno stopnjo zaposlenosti, 60 % za stopnjo zaposlenosti žensk in 50 % za osebe med 55. letom in upokojitveno starostjo.

4.9 Za stopnjo brezposelnosti ni ciljev, določenih v odstotkih. Najprej je treba opozoriti, da je precej različnih metod za določanje stopnje brezposelnosti. Zaradi odprte brezposelnosti na eni strani, na drugi strani pa zaradi dejstva, da so nekatere osebe vključene v različne ukrepe v okviru politike trga dela, sta potrebni vsaj dve ciljni vrednosti. Le malo držav se je približalo t. i. polni zaposlenosti (tj. imajo stopnjo brezposelnosti, ki znaša le nekaj odstotnih točk in je v dinamičnem gospodarstvu zaradi potrebnih stalnih sprememb vedno prisotna). Zato so dolgoročna prizadevanja za zmanjšanje brezposelnosti za določen odstotek verjetno veliko bolj smiselna.

4.10 Iz zgornjega argumenta sledi, da bi morale triletno širše smernice ekonomskih politik kot osrednji predlog vsebovati minimalno vrednost za gospodarsko rast in znižanje brezposelnosti v odstotkih. Kot ciljne vrednosti za stopnjo brezposelnosti lahko do nadaljnjega veljajo odstotki, določeni v lizbonski strategiji. Za fiskalno politiko bi bilo treba ustvariti enako situacijo kot pri monetarni politiki, z jasnimi cilji glede možnih ukrepov.

4.11 Vloga širših smernic ekonomskih politik bi morala biti tako zlasti v tem, da države članice poročajo o ukrepih, ki so jih sprejele za doseg ciljev, in da Komisija in Svet nato ocenita, ali v zadostnem obsegu dosegajo cilje. Če cilji niso doseženi, bi morala EU vsakokrat kritično oceniti sprejete ukrepe in biti sposobna pripraviti predloge na podlagi primerjave z uspešnimi ukrepi v drugih državah članicah. Vendar pa je treba vsako državo ocenjevati glede na njene posebne okoliščine in trenutne gospodarske razmere.

4.12 Ker je fiskalna politika še naprej v pristojnosti posameznih držav, sedanje poudarjanje gospodarskih razmer v celotni EU za oceno posameznih državnih politik nima posebnega pomena. Zato bi bilo treba širše smernice ekonomskih politik spremeniti. V prihodnjih smernicah bi bilo treba opredeliti cilje na nacionalni ravni v okviru splošnih ciljev, ki pa ne smejo biti postavljeni nižje kot ciljne vrednosti Skupnosti. Vsako državo bi bilo treba ocenjevati glede na to, v kakšnem obsegu je izpolnila svoje cilje.

4.13 Z jasnejšim poudarkom na ukrepih, ki so jih posamezne države članice uvedle na podlagi gospodarskih okoliščin, in z močnejšo povezavo z jasnimi cilji lizbonske strategije na področju politike zaposlovanja bi lahko širše smernice ekonomskih politik tesneje povezali z drugimi cilji v okviru lizbonske agende. Splošna ekonomska politika lahko v večjem obsegu postane običajen del nacionalnih programov reform in tako v celoti pospeši izvajanje lizbonske agende.

5. Oblikovanje plač in smernice ekonomske politike

5.1 Leta 1999 se je začel t. i. „kölnski proces“. Ta vsakoletni forum, na katerem sodelujejo Ekonomsko-finančni svet, ECB,

Komisija in socialni partnerji (Evropska konfederacija sindikatov (ETUC), Združenje evropskih industrijskih in delodajalskih konfederacij (UNICE) ter Evropski center za podjetja z javno udeležbo (CEEP)) in razpravljajo o aktualnih političnih vprašanjih, je precej neznan. Kölnski proces je kljub temu veliko prispeval k temu, da udeleženci bolje poznajo politiko in stališča v zvezi z ekonomsko politiko drugih udeležencev.

5.2 Razprave potekajo na dveh ravneh: na ravni strokovnjakov in skupine na visoki ravni. Na srečanjih, ki so običajno organizirana vsakih šest mesecev, udeleženci razpravljajo o trenutnih gospodarskih razmerah in potrebnih politikah.

5.3 Razprave iz leta 2005 kažejo, da se mnenja glede analize in tudi glede predlaganih ukrepov razlikujejo. Komisija opozarja na izboljšanje gospodarskega položaja. ECB poudarja pomen obvladovanja plač, kar seveda podpira tudi UNICE. CEEP omenja potrebo po javnih naložbah. Evropsko združenje obrti ter malih in srednjih podjetij (UEAPME) poleg zahteve, da je treba upoštevati mala podjetja, opozarja tudi na možnost, da se je treba sprijazniti z višjo inflacijo. ETUC opozarja, da je treba na splošno spodbujati gospodarstvo in s tem pospeševati povpraševanje na domačem trgu; nadalje opozarja na dejstvo, da plače niso le strošek, temveč tudi bistveni pogoj za povpraševanje. Delojemalci že leta prispevajo k ohranjanju nizke inflacije, saj naj bi plače naraščale manj kot produktivnost.

5.4 Glede na ta opis se postavlja vprašanje, ali kölnski proces ne potrebuje morda nove spodbude. Kako bi lahko to dosegli? Doslej je bil dialog v okviru kölnskega procesa omejen na srečanja in izmenjavo mnenj. Eno možnost predstavljajo skupne študije o gospodarskih razmerjih, učinkih različnih političnih ukrepov in podobnih vprašanjih, ki bi jih pripravili med srečanja. To bi lahko vodilo k približevanju različnih pogledov na gospodarsko realnost, kar bi moralo služiti kot izhodišča točka. Ta predlog lahko povežemo tudi s predhodnim predlogom EESO glede ustanove za neodvisne gospodarske analize ⁽¹⁾.

5.5 Zanesljivost statističnih podatkov je vprašanje, ki je manj ideološko, vendar kljub temu odločilnega pomena, ko gre za izbiro politike. Seveda bi moralo biti samoumevno, da vse države članice hkrati zagotovijo dostop do potrebnih statističnih podatkov. Izbira političnih ukrepov na podlagi napačnih statističnih podatkov ima usodne posledice. Mogoče imajo pogovori v okviru kölnskega procesa dovolj politične teže za zagotovitev, da vsi udeleženci izpolnijo svoje obveznosti v zvezi s statističnimi podatki. Tudi Evropski parlament je ponovno zahteval boljše statistične podatke.

5.6 Tudi spremembe formalne strukture bi lahko sprožile živahnejšo razpravo. Vloga Evropskega parlamenta bi se lahko okrepila. Namesto čisto formalne prisotnosti bi Parlament lahko pred vsakim srečanjem predložil resolucijo o gospodarskem

⁽¹⁾ UL C 88, 11.4.2006, str. 68: Krepitev gospodarskega upravljanja — reforma Pakta za stabilnost in rast.

položaju in zaželeni politiki, ki bi jo lahko primerjali z bolj formalnim pregledom, ki ga verjetno pripravi Komisija. Na srečanjih bi morala biti prisotna Ekonomsko-finančni svet in tudi evroskupina, tako da ne bi bili zastopani le strokovnjaki finančnih ministrov, temveč tudi finančni ministri, pristojni za fiskalno politiko, ki jo je treba kombinirati z monetarno politiko ECB.

5.7 Vsi udeleženci — ECB, finančni ministri in socialni partnerji — so pri izvajanju politik sicer neodvisni, vendar je treba nujno izboljšati sodelovanje, za katerega se zavzemamo. Neodvisnost ne pomeni, da se ni treba udeleževati splošnih razprav, ali pa da ni treba prisluhniti dobrim nasvetom. Samostojnost tudi ne bo manjša, če se o vprašanih razpravlja javno, namesto da se vedno opozarja, da se ocene sprejemajo samostojno in popolnoma neodvisno. Finančni ministri morajo biti dosledni in ne smejo doma delovati drugače, kot so izjavili v Bruslju. ECB bi morala imeti možnost, da ravna tako kot centralni banki v Združenem kraljestvu in na Švedskem, ki objavita zapisnike zasedanj.

6. Kakšna je povezava med inflacijo in rastjo?

6.1 V poročilu Evropskega parlamenta o integriranih smernicah za rast in delovna mesta z dne 26. maja 2005 je zapisano: „...ker rast euroobmočja in območja Evropske unije s 25 članicami ne dosega trajno svoje potencialne ravni in ostaja prešibka, zlasti v štirih poglavitnih gospodarstvih euroobmočja; ker je poraba gospodinjstev še vedno premalo enakomerna in so gospodarska pričakovanja za leti 2005 in 2006 nezadovoljiva, kar prispeva k ohranitvi visoke stopnje brezposelnosti, ki se le počasi znižuje; ker kljub najnižjim obrestnim meram po drugi svetovni vojni nagnjenje k naložbam ostaja šibko.“

6.2 Inflacija in brezposelnost sta klasični nasprotji iz ekonomske literature. Statistično gledano dobri rezultati na enem področju pogojujejo slabe rezultate na drugem. Odbor je — med drugim na podlagi poročil, npr. Parlamenta — namesto tega sklenil, da prouči povezavo med inflacijo in rastjo.

6.3 V določenih gospodarskih razmerah je mogoče primerjati rast v državah z nizko inflacijo in rast v državah z visoko inflacijo. Opaziti je tudi, kako se rast v določeni državi v različnih gospodarskih razmerah ob različno visoki inflaciji spreminja. Preglednice Odbora mogoče niso ravno najbolj znanstvene, vendar jasno opozarjajo, da je povezava med inflacijo in rastjo pomembna, če želimo oblikovati ustrezno kombinacijo politik.

6.4 Ker na eni strani obstajajo države z relativno visoko stopnjo inflacije in visoko rastjo, na drugi pa države z nizko inflacijo in šibko rastjo, bi bilo smiselno proučiti tudi vprašanje,

ali je med inflacijo in rastjo več kot le statistična povezava. Za odgovor na vprašanje, ali gre pri tej povezavi dejansko za vzročno povezanost, so najprej potrebni statistični popravki, saj gre mogoče za različne gospodarske razmere in zlasti za različne razvojne stopnje (BDP). Nadalje je treba proučiti, ali so bili izvedeni posebni ekonomsko-politični ukrepi, ki so ob različnih stopnjah inflacije vodili k visoki ali nizki rasti. To pomeni, da se je pogosto treba osredotočiti na določene države in da mogoče ni možno sklepati o splošnih povezavah med inflacijo in rastjo.

6.5 Stopnja rasti je resnična težava, zlasti za 15 „starih“ držav članic EU. Po statističnih podatkih Komisije je bila rast v teh državah tako nizka, da so vsako leto izgubile približno pol odstotne točke BDP v primerjavi z drugimi industrializiranimi državami (1995-2005) ⁽²⁾. V istem obdobju se je domače povpraševanje v teh državah v primerjavi z drugimi industrializiranimi državami zmanjšalo za približno eno odstotno točko. Relativno dobra leta po vstopu v novo tisočletje so bila pogojena z večjim povpraševanjem iz tujine po evropskih izdelkih. Potrebna je analiza razlogov za stopnjo rasti (ki jo je skoraj mogoče označiti kot katastrofalno), če želimo v prihodnosti oblikovati boljšo politiko.

6.6 Ta opis „stroškov“ nizke inflacije je mogoče primerjati z drugim opisom stroškov visoke inflacije iz dopisa prejšnjega predsednika ECB, Wima Duisenberga, Evropskemu parlamentu: „Količinska definicija stabilnosti cen ECB temelji na stabilnih in utemeljenih gospodarskih merilih. Z nizko dovoljeno stopnjo rasti cen se stroški inflacije, ki so javnosti dobro znani in v ustrezni literaturi obsežno opisani, zmanjšajo.“

6.7 V iskanju optimalne ciljne vrednosti za inflacijo je treba paziti na stroške, povezane z visoko inflacijo, pa tudi na stroške, ki nastanejo zaradi težav pri doseganju zadostne rasti. Ravno tako je treba ugotoviti, da inflacija sama ni niti rešitev niti težava. Gre bolj za gospodarsko prožnost, ki jo omogoča določena inflacija, oz. za katastrofalne posledice, ki jih lahko ima visoka inflacija za zaupanje, dolgoročno ravnanje in delitev dohodka.

6.8 V prilogi so podatki o inflaciji (HICP in osnovna inflacija) in rasti (realna rast BDP) za države EU. Izhodiščno leto je leto, ko je ECB začela delovati.

6.8.1 Na splošno gre za obdobje nizke inflacije in rasti. Kolikor toliko sprejemljive stopnje rasti so bile le v letih 2001 in 2002 oz. za nekatere države od leta 2004. V skoraj vseh teh državah je inflacija povezana z rastjo. Po stopnjah rasti v prejšnjih letih (1999-2000), ki so bile posledica velikega povpraševanja na svetovnem trgu, notranje povpraševanje v EU ni moglo

⁽²⁾ Baza podatkov Komisije, AMECO (http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/annual_database/ameco_en.htm). Primerjava rasti BDP med državami EU-15 in referenčno skupino industrializiranih držav (v kateri so ZDA, Kanada, Japonska, Koreja, Avstralija, Nova Zelandija, Norveška in Švica).

dovolj spodbuditi rasti. Stopnja inflacije v obdobju gospodarske oživitve v tem letu in v bližnji preteklosti ni bistveno preseгла 2 %.

6.8.2 Za vse države je mogoče navesti različne pripombe, vendar smo se omejili na naslednje komentarje:

Nekatere države odstopajo od položaja v večini držav, za katerega sta značilni nizka inflacija in rast. Irska, ki ima visoko rast in inflacijo, je obdržala večjo stopnjo rasti in hkrati zmanjšala stopnjo inflacije. V Grčiji je visoka stopnja rasti povezana z visoko inflacijo. Italija in Portugalska imata nekoliko previsoko stopnjo inflacije, rasti pa tako rekoč skoraj ni. Zadovoljiva stopnja rasti v Španiji je povezana s stopnjo inflacije, višjo od 2 %. Razprava v Španiji je pokazala, kako rast v javnosti zbuja pozornost, medtem ko so glede tako visoke stopnje inflacije zaskrbljeni le ekonomisti. Nenevaden rezultat ima Finska, kjer je bila rast v letu 2004 visoka, inflacije pa praktično ni bilo (kar je deloma posledica nižjih davkov na alkohol). Sloveniji je uspelo postopno zmanjšati stopnjo inflacije in hkrati ohraniti precej visoko rast. Litva ima visoko rast, ki jo spremlja nizka, vendar naraščajoča inflacija. Češka je rast lahko povečala brez višje inflacije, medtem ko je rast v Estoniji še večja, kar pa je povezano z višjo inflacijo. Latvija je povečala rast na najvišjo stopnjo v EU, vendar se je stopnja inflacije izredno povečala. 6.8.3 Če je inflacija merilo za splošno raven povpraševanja v določenem gospodarstvu, potem sta bila oba — z redkimi izjemami — prenizka. Ker se gospodarstvo — ob na splošno majhnih spremembah cen — težko dovolj dobro prilagaja, je stopnja inflacije zavirala rast. Čeprav je splošno znano dejstvo, da je določena inflacija potrebna, ker poganja dinamično gospodarstvo, to ni bila ugotovitev, ki bi veljala za politično korektno. V sedanjem globaliziranem gospodarstvu so dinamične spremembe vsekakor predpogoj za mednarodno konkurenčnost.

6.8.4 Stabilnost in zaupanje v monetarno politiko ne temeljita na stopnji inflacije, ki je pod mejo 2 %. Nekoliko večja stopnja kot merilo za stabilnost cen ne bi ogrozila stabilnosti. Veliko bolj odločilna je zavest o volji in znanju za obvladovanje inflacije in s tem za doseg izbranega cilja.

6.9 Drugo raziskavo je mogoče izvesti glede na časovna obdobja za osnovno inflacijo. Razen v letu 2005, je bila razlika med indeksom cen življenjskih potrebščin in cenovnimi gibanji — brez upoštevanja cen energije — relativno majhna. Temeljitejša študija specifičnih politik, ki je bila izvedena v državah z dobrim razmerjem (tj. nizka inflacija v primerjavi s stopnjo

rasti), bi lahko služila kot osnova za primerjalne analize v prihodnosti.

6.10 V prilogi so tudi podatki o produktivnosti na delovno uro. Številke ne kažejo razvoja v posamezni državi, temveč so primerjava razvoja v državah in povprečne produktivnosti v EU-15. Iz tabele je torej razvidno, koliko je posamezna država oddaljena od povprečja.

6.10.1 Razmerja se v šestih letih verjetno niso posebej hitro spreminjala, kar velja za večino držav. Obstajajo pa nekatere izjeme: Grčija — če upoštevamo nizko produktivnost — hitro dohiteva druge države. Irska je nad povprečjem, pri tem pa produktivnost naprej raste. Italija je v tem obdobju zaostajala za drugimi državami, kar velja tudi za Portugalsko, ki je imela na začetku obdobja zelo nizko produktivnost.

6.10.2 Podrobnejše študije bi tudi tukaj zagotovile dodatne informacije. V kakšnem obsegu na primer spremembe produktivnosti povzročajo različne stopnje rasti? V kolikšni meri so različne stopnje produktivnosti odvisne od razlik pri naložbah in inovacijah? Do kakšne mere povzročajo razlike v izobraževalnih sistemih različne ravni inovacij? Kakšne so nadaljnje možnosti za povečanje produktivnosti? EESO zato poziva Komisijo, da prouči povezavo med splošnimi cilji glede rasti in zaposlovanja, na primer na osnovi povečanja produktivnosti in stopnje inflacije.

6.11 Prvi sklep, ki je doslej mogoč na podlagi statističnih podatkov o inflaciji in rasti, je, da morata biti monetarna in finančna politika bolj usklajeni. Stabilnost cen, rast in zaposlovanje morajo postati pomembni cilji za vse nosilce odločanja na gospodarsko-političnem področju — ECB, Komisijo, Ekonomsko-financijski svet, socialne partnerje in države članice. Če vsi sledijo istim ciljem (tj. vsi oblikujejo ukrepe na podlagi treh ciljev), morajo upoštevati vse posledice svojih predlogov. Ukrepi, ki so v določenih gospodarskih razmerah izredno ugodni za stabilnost cen, so lahko v drugih situacijah popolnoma napačni. V določenih okoliščinah lahko spodbujajo rast in zaposlovanje, v drugih pa dosežejo ravno nasprotno.

6.12 V mesečnem biltenu ECB za februar 2004 najdemo primer za novo spoznanje ECB, ki bi lahko služilo kot izhodiščna točka za novo usklajeno politiko. Navedeni so najpomembnejši dejavniki za pospeševanje naložb: zadostna donosnost, dovolj dostopne možnosti financiranja in dovolj okvirnih pogojev za povpraševanje.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

**Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski centralni banki —
Tretje poročilo o praktičnih pripravah na prihodnjo širitev območja eura**

COM(2006) 322 konč

(2006/C 324/22)

13. julija 2006 je Evropska komisija sklenila, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Predsedstvo Evropskega ekonomsko-socialnega odbora je 4. julija 2004 strokovno skupino za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo zadolžilo za pripravo dela Odbora na tem področju.

Zaradi nujnosti zadeve je Evropski ekonomsko-socialni odbor na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 imenoval za glavno poročevalko go. Roksandić in s 102 glasovi za, 1 glasom proti in 4 vzdržanimi glasovi sprejel naslednje mnenje.

1. Povzetek

preprav v ostalih državah članicah ter okrepitve večine nacionalnih načrtov za prevzem eura.

1.1 EESO ugotavlja, da poročilo Komisije primerno in podrobno predstavlja proces trenutnih priprav na euro v Sloveniji ter napredek desetih držav članic, ki naj bi sprejele euro, ko bodo za to izpolnjeni pogoji, zato poročilo Komisije podpira.

1.2 EESO priporoča Komisiji, da pri oblikovanju svojih nadaljnjih poročil in priporočil glede nadaljnje širitve območja eura razmisli in po možnosti njegove ugotovitve upošteva.

2. Poročilo Komisije

2.1 Dokument Komisije predstavlja redno letno poročilo, že tretje po letu 2004, o napredku enajstih držav članic ⁽¹⁾, ki bi naj sprejele euro, ko bodo za to izpolnjeni potrebni pogoji, in vstopile v območje eura. Tokratno poročilo je pripravljeno pred običajnim novembrskim rokom zaradi širitve območja eura z vstopom Slovenije 1. januarja 2007 ⁽²⁾ in predstavlja podrobnejši pregled trenutnih priprav v tej državi članici. Predstavljene so tudi tekoče praktične priprave na nacionalni ravni v ostalih desetih državah.

2.2 V okviru procesa širitve območja eura, ki je politična in gospodarska odgovornost držav članic, Komisija poudarja pomembnost skrbnega načrtovanja in temeljitih ter obsežnih praktičnih priprav, pri katerih morajo sodelovati tako javni kot zasebni sektor ter širša javnost. V sklepnih ugotovitvah navaja potrebne nadaljnje korake v Sloveniji kot tudi nujnost pospešitve

3. Splošne ugotovitve

3.1 EESO prvič obravnava poročilo Komisije o praktičnih pripravah na prihodnjo širitev območja eura, ki je že tretje po vrsti po uvedbi območja eura leta 2002. Kljub temu se zdi pomembno poudariti, da se prehod na euro ne sme obravnavati le kot tehnični projekt, ampak kot velika sprememba, ki ima pomembne gospodarske, monetarne in socialne posledice.

3.2 Države članice so nedvomno same odgovorne za uspešnost procesa prevzema eura, vendar je nujno poudariti potrebnost sodelovanja vseh organizacij civilne družbe, ki predstavljajo posamezne skupine ljudi, in njihovo aktivno vključenost v ta proces v vseh državah članicah, ki bodo vstopile v območje eura. Sedanja širitev območja eura se dogaja v posameznih državah in ne v dvanajstih državah naenkrat, kot je to bilo ob uvedbi eura leta 2002. EESO je leta 2001 ugotavljal, da se je za ta proces namenilo ne le veliko sredstev, ampak so bile tudi aktivnosti vseh vpletenih ter priprava in vključenost ljudi velika ⁽³⁾. To je še posebej pomembno in nujno zagotoviti v Sloveniji, ki je manj kot tri mesece pred prevzemom eura.

3.3 V Sloveniji je bila javnost glede na javnomnenjske raziskave ⁽⁴⁾ najbolj obveščena o euru med vsemi državami članicami, ki bodo vstopile v območje eura, k čemur je veliko pripomogla informacijska kampanja, izvedena s sredstvi države

⁽¹⁾ Vse nove države članice od 1. maja 2004 imajo status držav z odstopanjem na podlagi člena 4 pristopne pogodbe, Švedska od maja 1998.

⁽²⁾ Sklep Sveta št. 2006/495/ES in Uredba Sveta (ES) št. 1086/2006, oboje z dne 11.7.2006.

⁽³⁾ UL C 155, 29.5.2001.

⁽⁴⁾ Priloga k Tretjemu poročilu Komisije, delovni dokument, SEC(2006) 785, str. 25.

in z evropskimi sredstvi. Kljub temu je zaskrbljujoče dejstvo, da je po zadnji javnomnenjski raziskavi Eurobarometra iz aprila 2006 slovenska javnost tudi najbolj skeptična javnost glede vpliva uvedbe eura na inflacijo in dvig cen v državi, celo bolj, kot je to bilo vidno v najbolj skeptičnih državah ⁽⁵⁾.

3.4 Nadzor cen, ne le blaga, ampak tudi storitev, še posebej storitev v javnem sektorju, lahko pred uvedbo eura in določeno obdobje po njegovi uvedbi, pomembno pripomore k zmanjšanju skepticizma ljudi glede slabih strani uvedbe eura in zmanjša možnosti za neupravičeno dvigovanje cen in nepravilno zaokroževanje pri preračunu valut. Resolucija Evropskega parlamenta o širitvi euroobmočja ⁽⁶⁾ opozarja na podobne probleme.

3.5 Prostovoljnost sodelovanja med potrošniškimi organizacijami in trgovci je primerna, ni pa zadostna. Javno objavljane pregleda nadzora cen blaga vsake tri mesece v času tik pred uvedbo eura se ne zdi zadostno, da bi bili negativni vplivi uvedbe eura po mnenju javnosti zmanjšani na najmanjšo možno mero.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

4. Posebne ugotovitve

4.1 Odbor predlaga, da Komisija priporoči državam članicam, da ob pripravah na vstop v območje eura, poleg nujne informacijske kampanje o uvedbi eura, posebno pozornost namenijo vključitvi vseh skupin ljudi v ta proces s pomočjo organizacij civilne družbe. V ta namen naj države članice in EU namenijo finančna sredstva za usposabljanje in pripravo različnih skupin ljudi na delo in življenje z eurom kot novo valuto.

4.2 Dobro bi bilo resno razmisliti o uvedbi nadzora nad cenami storitev javnega sektorja kot tudi mesečnega spremljanja gibanja cen blaga in storitev, še posebej šest mesecev pred uvedbo eura in vsaj eno leto po njej. Države članice bi se tako lahko pri uvedbi eura kot pri kasnejši širitvi območja eura izognile slabostim, ki so bile zaznane pri uvedbi eura leta 2002.

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitrios DIMITRIADIS

⁽⁵⁾ Isti dokument, str. 31.

⁽⁶⁾ Resolucija Evropskega parlamenta o širitvi euroobmočja z dne 1.6.2006, tč. 12.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti

COM(2006) 16 konč. — 2006/0006 (COD)

(2006/C 324/23)

Svet EU je 24. februarja 2006 sklenil, da v skladu s členom 149 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 6. septembra 2006. Poročevalec je bil g. GREIF.

Zaradi novega mandata Odbora je skupščina sklenila, da bo o tem mnenju razpravljala na plenarnem zasedanju v oktobru in da bo v skladu s členom 20 poslovnika za glavnega poročevalca imenovala g. GREIFA.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 s 118 glasovi za in 3 vzdržanimi glasovi.

1. Najpomembnejša politična sporočila EESO

1.1 EESO pozdravlja predložitev izvedbene uredbe za novo Uredbo 883/2004 o koordinaciji nacionalnih sistemov socialne varnosti, ki je pomemben korak k izboljšanju prostega pretoka oseb v EU.

1.2 EESO meni, da je prav letošnje evropsko leto mobilnosti delavcev primerna priložnost, da države članice pozove k prizadevanju za čim hitrejši začetek veljave izvedbene uredbe, kajti šele potem se lahko začne uporabljati nova Uredba 883/2004 ter s tem izboljšanja in poenostavitve, ki jih ta uvaja.

1.3 Hitro sprejetje bi pomenilo več kot le simbol, saj bi naredili konkreten korak k povečanju možnosti za mobilnost evropskih državljanov. Uporaba Uredbe 883/2004 in izvedbene uredbe, ki jo to mnenje obravnava, bi vsem uporabnikom na področju koordinacije socialnega prava prinesla številne poenostavitve, pojasnitve in izboljšanja.

1.4 EESO pozdravlja zlasti razširjeno področje uporabe uredbe glede na osebe in področja socialne varnosti ter vse določbe za izboljšanje sodelovanja med nosilci socialne varnosti.

1.5 EESO Komisijo poziva, da čim prej stori potrebne korake za prilagoditev vseh tistih uredb in pogodb, ki koordinacijo sistemov socialne varnosti razširjajo na območje Evropskega gospodarskega prostora, Švico, Grenlandijo ter pripadnike tretjih držav. Vse omenjene uredbe in pogodbe se sklicujejo na Uredbo 1408/71 in njeno Izvedbeno uredbo 574/72. Ustrezne spremembe s sklicevanjem na novo Uredbo 883/2004 se morajo zaključiti najkasneje do začetka njenega izvajanja.

1.6 V zvezi z boljšo in hitrejšo izmenjavo podatkov EESO vidi možnost za zmanjšanje administrativnih stroškov in pred-

nosti, ki jih bodo zavarovanci imeli zaradi pospešitve postopkov, kadar gre za čezmejne primere. Vendar EESO opozarja, da sama pospešitev prenosa podatkov ne bo zadostovala. Želena učinkovitost glede časa obdelave bo mogoče doseči le, če nosilci v državah članicah hkrati zagotovijo zadostne in dobro usposobljene človeške ter ustrezne tehnične vire.

1.7 V zvezi s prenosom podatkov, ki bo v prihodnosti potekal v glavnem elektronsko, EESO nadalje poudarja svoje pomisleke glede podatkov osebne in občutljive narave (ki se med drugim nanašajo na zdravje, nezmožnost za delo, brezposelnost). Zato je nujno treba zagotoviti, da se ti podatki ustrezno zavarujejo in da ne zaidejo v napačne roke.

1.8 EESO nadalje poziva k uporabi izkušenj, pridobljenih pri uveljavljanju evropske izkaznice zdravstvenega zavarovanja, tudi glede pomanjkljivosti pri njeni praktični uporabi v posameznih državah članicah. Države članice vzpodbujajo, da sprejmejo ustrezne ukrepe, da bodo evropski državljani predvsem na področju zdravstvenega zavarovanja lahko v celoti uživali prednosti nove ureditve.

1.9 EESO izrecno pozdravlja vse tiste ukrepe v okviru izvedbene uredbe, ki naj bi vsem uporabnikom nove koordinacijske uredbe prinesli več pravne varnosti in transparentnosti. V preteklosti se je na meddržavni ravni namreč že zgodilo, da dolgovi, ki so jih institucije dolgovale druga drugi niso bili poravnani celo po več letih. EESO upa, da se bo disciplina plačevanja med državami bistveno izboljšala. Uveljavljanje izterjave odprtih dolgov med nosilci socialne varnosti pa je še naprej pomanjkljivo.

1.10 EESO se sprašuje, ali določbe uredbe in izvedbene uredbe — predvsem vključevanje gospodarsko neaktivnih oseb v osebno področje uporabe — ne bi sprožile razvoja, ki bi spodbudil dobro urejene socialne sisteme v EU in vzbudil težnjo po krčenju storitev. EESO meni, da je v tej zvezi treba pripraviti primerljive in smiselne podatke o trenutnem uporabi čezmejnih zdravstvenih in socialnih storitev v EU in uporabi, ki jo lahko pričakujemo v prihodnosti. Zanimive so zlasti spremembe, ki so povezane z uporabo Uredbe 883/2004.

1.11 EESO Komisijo in države članice poziva, da okrepijo ukrepe za seznanjanje vseh potencialnih uporabnikov z ureditvijo in ukrepi v zvezi s koordinacijo sistemov socialnega varstva ter s prednostmi, ki iz njih izhajajo. Odbor meni, da je s potrebnimi pripravami treba nemudoma začeti.

2. Uvod

2.1 Pravila Skupnosti za koordinacijo nacionalnih sistemov socialne varnosti trenutno urejata Uredba (EGS) 1408/71 in njena Izvedbena uredba (EGS) 574/72. Obe uredbi sta bili v minulih letih večkrat spremenjeni in posodobljeni. Uredbo 1408/71 naj bi nadomestila Uredba (ES) 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, ki je bila sprejeta že 29. aprila 2004.

2.2 Te uredbe za koordinacijo nacionalnih sistemov socialne varnosti so namenjene sprejetju potrebnih ukrepov, ki bi zagotovili, da osebe — na svojem področju uporabe —, ki potujejo v drugo državo članico, tam začasno ali stalno bivajo, ne izgubijo svojih pravic na področju socialne varnosti. Uredbe za ohranitev teh pravic vsebujejo različna podrobna pravila, ki ustrezajo posebnim zahtevam različnih področij socialne varnosti, ter načela za praktično delovanje usklajevanja. Zato govorimo o usklajevanju in ne o harmonizaciji sistemov.

2.3 V skladu s členom 89 nove Uredbe 883/2004 mora njeno izvajanje urejati dodatna uredba. Šele s sprejetjem te izvedbene uredbe, ki je bila v osnutku predložena 31.1.2006 (COM(2006) 16 konč.) in je predmet predloženega mnenja EESO, se lahko izvaja nova Uredba 883/2004, ki je že začela veljati. Dotlej pa neomejeno veljata Uredba 1408/71 in njena Izvedbena uredba 574/72.

2.4 Delitev na osnovno uredbo in izvedbeno uredbo je uveljavljena praksa Skupnosti pri obravnavi koordinacije sistemov socialne varnosti v državah članicah. Osnovna uredba opredeljuje načela, izvedbena uredba pa „tehnične“ zadeve.

2.4.1 Predloženi osnutek izvedbene uredbe je zato mogoče razumeti kot „navodila za uporabo“ Uredbe (ES) 883/2004. Pojasnjuje vsa nejasna vprašanja upravne in postopkovne narave ter obravnava nekatere vidike usklajevanja Skupnosti, ki zahtevajo posebne postopke.

2.4.2 Na področju starostnih pokojnin je na primer treba natančno določiti, kakšen postopek zavarovanec uporabi pri zahtevku za pokojnino, pri katerem nosilcu vloži zahtevek, če je bil zaposlen v več državah članicah, kako si nosilci izmenjavajo podatke, da upoštevajo celotno zavarovalno dobo zavarovanca, ter kako vsak nosilec izračuna ustrezen del pokojnine, ki ga mora izplačati.

2.5 Kljub temu delitev na „načelno“ in „tehnično“ v praksi ni bila tako jasna. Nekatere točke predložene izvedbene uredbe bi sistemsko sodile v osnovno Uredbo 883/2004.

2.5.1 Več kot šest let trajajoče obravnave Uredbe 883/2004 so se na srečo pozitivno zaključile aprila 2004, torej še pred zadnjo širitvijo EU, in tako preprečile nadaljnja odlaganja. Zato je Uredba 883/2004 v posameznih delih slabo oblikovana (npr. priloge so deloma prazne, zlasti priloga XI). V predloženi izvedbeni uredbi je treba urediti še nekatere materialne točke, ki bi sistemsko pravzaprav sodile v osnovno Uredbo 883/2004. Pri tem gre predvsem za vidike finančne izravnave med nosilci socialne varnosti. Glede pravic državljanov ni odprtih materialnih točk.

2.5.2 EESO v tem mnenju namenja posebno pozornost omenjenim materialnim vprašanjem.

3. Bistvene vsebine izvedbene uredbe

3.1 S predloženimi izvedbenimi določili naj bi dosegli naslednje:

- poenostavitev in racionalizacijo pravnih in upravnih predpisov;
- pojasnitev pravic in dolžnosti vseh udeležencev koordinacije sistemov socialne varnosti (nosilcev socialne varnosti, pristojnih organov, delodajalcev in zavarovancev, delojemalcev in samozaposlenih oseb);
- izboljšanje usklajevalne prakse med nosilci socialne varnosti; tako bi preprečili, da bi bilo breme upravnih postopkov primarno na plečih zavarovancev;

- poenostavitev postopkov za zavarovance za povračila ali nudenje storitev v čezmejnih primerih ter skrajšanje rokov za odgovor in obdelavo;
- izvajanje boljših in hitrejših postopkov izmenjave podatkov (predvsem spodbujanje uporabe elektronskih načinov izmenjave podatkov in delo z elektronskimi dokumenti);
- zmanjšanje administrativnih stroškov (med drugim z učinkovitim povračilom terjatev med nosilci socialne varnosti);
- napredek v boju proti goljufijam in zlorabam (med drugim z učinkovitimi mehanizmi za čezmejno izterjavo zahtev).

3.2 Nova izvedbena uredba se po svoji zgradbi odločilno razlikuje od Uredbe 574/72 o izvajanju Uredbe 1408/71. Tako je predvsem zato, ker se nova izvedbena uredba po svoji zgradbi orientira po novi osnovni Uredbi 883/2004, ki se od osnovne Uredbe 1408/71 v nekaterih točkah precej razlikuje. Pri tem velja omeniti zlasti razlike v osebni in predmetni področju uporabe, ki ga nova Uredba 883/2004 zajema širše kot trenutno veljavna Uredba 1408/71. Nadalje se nova Uredba 883/2004 osredotoča na splošna določila in opredelitve, medtem ko Uredba 1408/71 obravnava posebna določila v poglavjih o posameznih zavarovalnih panogah.

3.2.1 Uredba 1408/71 je bila prvotno zasnovana samo za delojemalce in njihove družinske člane. V začetku osemdesetih let so osebno področje uporabe razširili na samozaposlene osebe, konec devetdesetih let pa na uradnike in študente.

3.2.2 Pogoj za osebno področje uporabe je bilo državljanstvo ene od držav članic, za osebe brez državljanstva in begunce pa stalno prebivališče v eni od držav članic. Vključeni so tudi družinski člani in preživeli nasledniki.

3.2.3 Preživeli nasledniki so tudi vključeni, če so državljanji ene od držav članic, pri čemer ni pomembno državljanstvo osebe, iz katere pravice izhajajo.

3.2.4 Uredba 883/2004 posledaj velja za vse državljane EU, ki so zavarovani v okviru nacionalnih zakonodaj, saj so v celoti vključene tudi neaktivne osebe.

3.2.5 Predmetno področje uporabe Uredbe 883/2004 presega predmetno področje uporabe Uredbe 1408/71; Uredba 883/2004 dodaja k obstoječim pravilom tudi storitve za predčasno upokožitev ter storitve za očetovstvo, izenačene s storitvami za materinstvo. Za razliko od Uredbe 1408/71 pa področje uporabe Uredbe 883/2004 ne vključuje več vzdrževalnine.

3.2.6 Uredba 883/2004 zdaj velja za vso zakonodajo, ki se nanaša na naslednje panoge socialne varnosti: a) storitve v primeru bolezni; b) storitve za materinstvo in izenačene storitve za očetovstvo; c) storitve v primeru invalidnosti; d) storitve za starost; e) storitve za preživela naslednika; f) storitve v primeru nezgod pri delu in poklicnih boleznih; g) posmrtnino; h) storitve v primeru brezposelnosti; i) storitve ob predčasni upokožitvi; j) družinske storitve.

3.3 Zaradi razširitve področja uporabe so potrebna nekatera nova pravila in postopki, ki so prilagojeni tem skupinam oseb. Sem se uvrščajo npr. določila o tem, katere pravne predpise je treba uporabljati pri upoštevanju dobe, namenjene za vzgojo otrok, ki so jo prebile osebe, ki niso bile nikoli niti delojemalci niti samozaposleni, v različnih državah članicah, kjer so stalno prebivale.

3.4 Predložena izvedbena uredba je po zgradbi podobna osnovni Uredbi 883/2004: naslov 1 obravnava splošne določbe, naslov 2 določitve veljavne zakonodaje, naslov 3 posebne določbe za različne vrste storitev. Sledi naslov 4 o finančnih določbah in razne prehodne in naslov 5 o končnih določbah. Odbor se v posebnih ugotovitvah o posameznih členih uredbe osredotoča na splošne predpise in veljavno zakonodajo ter manj na podrobnosti posameznih vrst storitev.

3.4.1 Priloge izvedbene uredbe so trenutno še prazne in jih je treba zapolniti z vsebino. Vsebujejo določbe za izvajanje dvostranskih konvencij, ki ostajajo v veljavi, in nove določbe za izvajanje dvostranskih konvencij (priloga 1), posebne sisteme, ki se uporabljajo za javne uslužbenke (priloga 2), države članice, ki stroške stvarnih storitev povrnejo na podlagi pavšalnih zneskov (priloga 3) in že omenjeni seznam pristojnih organov in nosilcev (priloga 4).

3.5 Poleg tega je namen številnih ukrepov in postopkov, predvidenih s to uredbo, povečati jasnost pri merilih, ki so jih nosilci držav članic dolžni uporabljati v okviru Uredbe 883/2004.

3.5.1 Tako so v naslovu 1 Uredbe 883/2004 strnili številne opredelitve, ki so v Uredbi 1408/71 razdeljene na posamezne veje socialne varnosti in deloma neenotno urejene. Več poudarka je namenjeno splošnim opredelitvam, manj pa določitvam v posameznih poglavjih. Tako v novi uredbi niso obravnavali vsake kategorije zavarovanja, kot da je „svet zase“, v katerem je treba obravnavati ustrezne predpise.

3.5.2 Pomemben korak predstavlja tudi člen 5 (enakopravno obravnavanje dejstev). To izenačenje dejanskega stanja pomeni, da mora država članica dejansko stanje ali dogodke, ki so se pripetili v drugi državi članici, obravnavati tako, kot da bi se zgodili na njenem lastnem ozemlju.

3.6 Vsebine osnovne uredbe in izvedbene uredbe se nanašajo le na čezmejne primere med najmanj dvema državama članicama. Samo za te primere obstajajo dodatne zahteve za zavarovance ali delodajalce, na primer prijava izmenjave pri nosilcu socialne varnosti. Ostale dolžnosti zavarovanca ali delodajalca v pristojni državi članici ostajajo še naprej v pristojnosti držav članic in jih osnovna uredba ali izvedbena uredba ne obravnava.

4. Splošne pripombe

4.1 EESO pozdravlja predložitev izvedbene uredbe za novo Uredbo 883/2004 o i nacionalnih sistemov socialne varnosti, ki je pomemben korak k izboljšanju prostega pretoka oseb v EU. V uredbi ni nikakršnih večjih težav za različne uporabnike pravnih in upravnih predpisov za koordinacijo socialne varnosti v državah članicah ali problematičnih določb za zavarovance.

4.2 Predlog uredbe vsebuje prav nasprotno številne poenostavitve, pojasnitve in izboljšanja. EESO zlasti pozdravlja razširjeno področje uporabe uredbe glede na osebe in področja socialne varnosti ter vse določbe za izboljšanje sodelovanja med nosilci socialne varnosti.

4.2.1 Razširjeno osebno področje uporabe ima velike učinke na število zajetih oseb predvsem v tistih državah, kjer je zavarovalno varstvo povezano s stalnim prebivališčem. V državah, kjer je zavarovalno varstvo povezano s poklicnim delom, so ti učinki manj očitni in skorajda ni novih skupin oseb.

4.3 EESO zato ponovno navaja svoje zahteve — ki jih je na države članice že naslovil v svojih prejšnjih mnenjih — da se čimbolj pospeši obravnava izvedbene uredbe, ki jo predlaga osnutek, in da se stori vse potrebno, da bi uredba čim prej začela veljati. Nova koordinacijska uredba in s tem povezana izboljšanja in poenostavitve morajo začeti veljati čim prej ⁽¹⁾.

4.4 Osnutek za izvajanje Uredbe 883/2004 je bil predložen s časovno zakasnitvijo in sicer v začetku leta 2006, torej šele približno poldrugo leto po sprejetju Uredbe 883/2004. Zaradi zapletenosti in obsežnosti predmeta obravnave, pa tudi zaradi

številnih odprtih vprašanj je zagotovo potreben še dodaten čas za razjasnitev podrobnih vprašanj glede uporabe in postopkov v posameznih državah članicah in institucijah na ravni Sveta in upravnih komisij.

4.4.1 Začetek veljavnosti izvedbene uredbe je načrtovan za začetek leta 2008. V skladu s členom 91 začne uredba veljati šele šest mesecev po objavi v Uradnem listu Evropskih skupnosti. To obdobje se zdi potrebno, pa tudi zadostno za prilagoditev sistemov novim določbam. Podaljšanje šestmesečnega roka od objave uredbe do začetka veljavnosti je treba na vsak način preprečiti.

4.4.2 Da se spodbudi čim zgodnejše izvajanje osnovne uredbe, EESO države članice poziva, da nosilce socialne varnosti že zdaj opremijo s potrebnimi človeškimi in tehničnimi viri ter tako omogočijo hitrejšo prilagoditev. Obstoječi instrumenti akterjev in uporabnikov na nacionalni ravni — predvsem obstoječe mreže TRESS ⁽²⁾, ki na ravni držav članic povezujejo zainteresirane skupine in akterje — naj se uporabijo za ustrezno oceno praktične uporabe te uredbe po njenem začetku veljavnosti v posameznih državah članicah. EESO poziva Komisijo, da te ukrepe podpre. Podaljšanje šestmesečnega roka od objave uredbe do začetka veljavnosti je treba na vsak način preprečiti.

4.5 Obravnavati je treba tudi samo Uredbo 883/2004. Pri tem je treba posebej omeniti prilogo XI. Ta priloga je po sprejetju uredbe leta 2004 ostala prazna in delovna skupina Sveta jo zdaj obravnava sočasno z osnutkom izvedbene uredbe.

4.5.1 Priloga XI ni povezana le z Uredbo 883/2004, temveč tudi s samo izvedbeno uredbi. Besedil slednjih ni mogoče obravnavati ločeno. Priloga XI obravnava posebne določbe za uporabo zakonodaje v državah članicah. Vsebinsko priloge določi Evropski parlament skupaj s Svetom pred začetkom veljavnosti izvedbene uredbe.

4.5.2 Ta priloga lahko opredeli posebne postopke za uporabo nekaterih pravnih predpisov. Države članice poskušajo tu ohraniti posebna nacionalna določila. Glede na možno obilico vnosov je priloga XI posebej občutljiv del uredbe. EESO bo neposredno po tem mnenju o tem zavzel ločeno stališče.

⁽¹⁾ Mnenje EESO o socialni varnosti za zaposlene in samozaposlene osebe (poročevalec g. Rodríguez García-Caro) UL C 24, 31.1.2006).

⁽²⁾ Training and Reporting on European Social Security (glej tudi: www.tress-network.org).

4.6 Upoštevanje posebnih interesov ne sme nadalje zavlačevati začetka veljavnosti nove koordinacijske Uredbe 883/2004 in s tem izvajanja vseh izboljšav, ki so že bile sprejete. To velja še toliko bolj ob upoštevanju dejstva, da je Komisija leto 2006 razglasila za leto mobilnosti delavcev. Hitro sprejetje bi pomenilo več kot simbol, kajti dejanski cilj je storiti konkreten korak za povečanje možnosti za mobilnost evropskih državljanov ⁽³⁾.

4.7 EESO opozarja na to, da Uredba 1408/71 in njena Izvedbena uredba 574/72 za nekatere skupine oseb tudi v primeru začetka veljavnosti obravnavane izvedbene uredbe in s tem povezane uporabe Uredbe 883/2004 še naprej veljata, dokler se ne spremenijo še druge uredbe in sporazumi (glej člen 90 osnovne uredbe in člen 90 izvedbene uredbe).

4.7.1 Področje uporabe koordinacijskih določb socialnega varstva v Uredbi 1408/71 so v minulih letih razširili na nadaljnje skupine oseb. Vključevanje nadaljnjih skupin oseb pa ni bilo izvedeno v okviru Uredbe 1408/71 ali Uredbe 574/72, temveč s posebnim dodatnim uredbami ali sporazumi.

4.7.2 To se po eni strani nanaša na uporabo koordinacijskih pravil za državljane tretjih držav, njihove družinske člane in njihove preživele naslednike, ki jih ureja Uredba 859/2003. Od 1. junija 2003 zajemajo koordinacijske določbe poleg državljanov EU tudi državljane tretjih držav, ki imajo zakonito stalno prebivališče v eni od držav članic. Ugotoviti velja, da se vključevanje državljanov tretjih držav v področje uporabe nanaša samo na čezmejne primere teh zavarovancev med najmanj dvema državama EU in ne na čezmejne primere med njihovo matično državo in državo članico EU.

4.7.3 Po drugi strani pa je določbe uredb 1408/71 in 574/72 že od leta 1994 treba izvajati v državah EGP in pri državljanih EGP. Sporazum o prostem pretoku oseb s Švico, ki velja od 1. junija 2002, razširja področje uporabe koordinacijske določbe tudi v razmerju do Švice. Uredba 1661/85 pa vključuje tudi Grenlandijo in njene prebivalce.

4.7.4 Vse to je tudi državljanom EU prineslo povečanje geografskega območja uporabe. Države EGP in Grenlandija so izenačene z državami EU. To stanje je treba ohraniti v smislu uresničevanja enakega obravnavanja državljanov držav Skupnosti in državljanov tretjih držav na socialnem področju. Če naj to razširjeno področje uporabe velja tudi za Uredbo 883/2004, potem je treba omenjene uredbe ustrezno spremeniti.

4.8 V tem smislu EESO poziva, da se ustrezne uredbe in pogodbe, ki so povezane z Uredbo 1408/71, čim hitreje spremenijo, vsekakor pa najkasneje do začetka izvajanja novega usklajevanja. Nadalje naj ima Uredba 883/2004 enako razširjeno

geografsko in osebno področje uporabe, kajti sicer državljani tretjih držav ter državljani EGP, Švice in Grenlandije ne bodo zajeti v njeno varstvo in tudi državljani EU bi bili v nekaterih čezmejnih primerih s temi državami verjetno prav tako prikrajšani. Za takšne primere bi se morala še naprej uporabljati Uredba 1408/71.

4.8.1 Komisijo naj čim prej stori potrebne korake. K temu sodijo neenaka obravnava različnih državljanov s prebivališčem v Evropski uniji. Po drugi strani pa pomeni izvajanje dveh tako kompleksnih uredb tudi za nosilce socialne varnosti v državah članicah dodatno obremenitev.

4.8.2 Poleg tega je treba upoštevati, da je treba pri nadaljnji veljavnosti Uredbe 1408/71 in njene Izvedbene uredbe 574/72 obe uredbi nadalje posodabljeti in jih prilagoditi spremembam celo takrat, ko te veljajo le še za majhno skupino upravičencev. To pa za upravo Evropske unije in za vse uporabnike uredbe predstavlja nesprejemljivo obremenitev.

4.9 Uredba 883/2004 predvideva prav tako izvajanje boljših postopkov glede hitre in zanesljive izmenjave podatkov med nosilci socialne varnosti v državah članicah. Pri tem naj bi spodbujali predvsem uporabo elektronskih postopkov za izmenjavo informacij in delo z elektronskimi dokumenti.

4.9.1 Medtem ko je bila doslej pri obdelavah v uporabi papirna oblika dokumentov in je elektronska obdelava potekala le, če sta se državi članici o tem vzajemno sporazumeli, naj odsej celotna izmenjava podatkov med institucijami praviloma potekala elektronsko.

4.9.2 Poleg zmanjšanja administrativnih stroškov lahko pričakujemo predvsem tudi prednosti glede pospešitve postopka za zavarovance in skrajšanje rokov za odgovore in obdelavo ter pospešitev povračila oz. nudenja storitev v čezmejnih primerih.

4.9.3 Predlog uredbe nikakor ne določa, da morajo vsi nosilci v EU med seboj komunicirati po elektronski poti. Zadostuje namreč v vsaki državi vsaj ena dostopna točka v instituciji, ki je ustrezno opremljena za sprejem in pošiljanje elektronskih podatkov o socialnem zavarovanju in ki podatke posreduje pristojnim nosilcem v državi. Za identifikacijo komunikacijskih partnerjev je treba v skladu s členom 83 predloga oblikovati bazo podatkov, ki je dostopna javnosti. Ta vsebuje, kot je opredeljeno: „pristojne oblasti“, „pristojne nosilce“ in „nosilce kraja stalnega prebivališča“ ter „nosilce kraja začasnega prebivališča“, „dostopno točko“ in „organ za delo“. Dostop omogoča, da se dosedanje priloge uredbe nadomestijo z ustreznimi aktualiziranimi seznami institucij.

⁽³⁾ Glej tudi osnutek menja o spremembi Uredbe št. 1408/71 (SOC/213, CESE 920/2006, poročevalec: g. RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO, točka 5).

4.9.4 V tej zvezi EESO spodbuja uporabo izkušenj, pridobljenih pri uveljavitvi evropske izkaznice zdravstvenega zavarovanja, tudi glede na trenutne pomanjkljivosti pri njeni praktični uporabi v posameznih državah članicah. Predvsem bi bilo treba preveriti, v kolikšni meri bi lahko uporabljali obstoječe baze podatkov za nosilce zdravstvenega zavarovanja. Upravno komisijo se pri tem poziva, da določi podatke, ki so bistveni za komunikacijo. Poleg tega naj se države članice spodbudi, da sprejmejo ustrezne ukrepe, da bodo evropski državljani predvsem na področju zdravstvenega zavarovanja lahko v celoti uživali prednosti nove ureditve.

4.10 EESO ugotavlja, da elektronsko posredovanje podatkov omogoča pospešitev izvajanja, kar je v interesu zavarovancev. Zato Odbor to spremembo pozdravlja. Vendar pa EESO opozarja, da gre pri tem za vrsto občutljivih osebnih podatkov (ti se med drugim nanašajo na zdravje, nezmožnost za delo, brezposelnost). Zato je treba nujno zagotoviti, da so ti podatki ustrezno zavarovani in da ne zaidejo v napačne roke.

4.10.1 Resda veljajo tudi tu vsa jamstva, ki jih predvidevajo določbe Skupnosti glede varstva fizičnih oseb pri obdelavi osebnih podatkov in prostem pretoku takšnih podatkov. Ta jamstva urejata člen 84 Uredbe 1408/71 in člen 77 Uredbe 883/2004. EESO kljub temu poziva — predvsem ob upoštevanju dejstva, da elektronski prenos podatkov med nosilci v državah članicah postaja pravilo — da izvedbena uredba izrecno opozori na občutljivost podatkov in poišče primerne mehanizme za zagotovitev varnosti teh podatkov.

4.10.2 EESO vsekakor pogrša formulacijo kot v členu 84(5) v Uredbi 1408/71, ki izrecno prepoveduje, da se podatki uporabijo v drugačne namene kot je socialna varnost. Takšno besedilo je treba izrecno dodati členu 4 izvedbene uredbe.

4.11 Vendar pa prednosti uporabe elektronskih sredstev za izmenjavo podatkov med nosilci socialne varnosti ne bi smeli precenjevati. Nedvomno bo prišlo do hitrejšega posredovanja podatkov. Pri tem je pogosto treba prestrukturirati nacionalne institucije.

4.11.1 Vprašljivo pa je, ali bi pospešitev glede časa posredovanja dejansko prinesla odločilne prednosti za zavarovance. Čas posredovanja je namreč v primerjavi s skupnim časom, ki je potreben za obravnavo določenega primera, sorazmerno majhen. Nekateri zapleteni primeri (predvsem na področju pokojninskega zavarovanja: meddržavna delna plačila, proporcionalni izračuni, itd.) bodo še naprej zahtevali posebno obdelavo in jih ne bo mogoče odpraviti le z nesorazmerno obsežno

uporabo računalniških programov. Te primere bodo morali še naprej obravnavati strokovni uslužbenci.

4.11.2 EESO meni, da pospešitev posredovanja podatkov sama po sebi ne bo prinesla odločilnih sprememb. Želena učinkovitost glede časa obdelave je mogoče doseči le, če nosilci v državah članicah hkrati zagotovijo zadostne in dobro usposobljene človeške ter ustrezne tehnične vire.

4.11.3 EESO zato države članice poziva, da osebje nosilcev socialne varnosti nemudoma ustrezno pripravijo na nove določbe osnovne uredbe in izvedbene uredbe. Neobhodno potrebno je ustrezno šolanje in usposabljanje osebja. EESO Komisijo poziva, da v okviru svojih pristojnosti izvede ustrezne pobude in podpre države članice. Odbor predvsem zahteva, da se namenijo ustrezna sredstva Skupnosti za programe usposabljanja in po potrebi tudi pomoč pri izobraževanju.

4.12 Ker sistemi socialne varnosti, ki jih zajema Uredba (ES) št. 883/2004, temeljijo na solidarnosti vseh zavarovancev, je treba predvideti mehanizme za učinkovitejšo izterjavo terjatev, ki se nanašajo na neupravičeno prejete storitve ali na prispevke, ki jih niso odvedli zavarovanci oz. zavezanci za plačilo prispevkov.

4.12.1 EESO se priključuje mnenju Komisije, da so bolj obvezujoči postopki za skrajšanje rokov za plačilo terjatev med nosilci držav članic zelo pomembni za ohranjanje zaupanja v izmenjavo.

4.12.2 Izvedbena uredba tako predvideva skupne roke za izpolnjevanje nekaterih obveznosti ali upravnih faz, ki naj bi prispevali k jasnim in urejenim odnosom med zavarovanimi osebami in nosilci.

4.12.3 Poleg tega se načrtujejo postopki vzajemne pomoči med nosilci po zgledu določb, ki jih predvideva Direktiva Sveta 76/308/EGS o vzajemni pomoči pri izterjavi terjatev v zvezi z nekaterimi prispevki, pravicami, davki. Uvedene bodo tudi obresti za prispevke, kar bo izboljšalo plačilno disciplino.

4.12.4 EESO izrecno pozdravlja vse ukrepe v okviru izvedbene uredbe, ki bi naj prinesli vsem uporabnikom nove koordinacijske uredbe več pravne varnosti in transparentnosti, kajti v preteklosti se je dogajalo, da dolgovi, ki so nastali zaradi izravnave med nosilci, celo po več letih niso bili poravnani. EESO upa, da se bo meddržavna disciplina plačevanja bistveno izboljšala. Uveljavljanje izterjave odprtih terjatev med nosilci socialne varnosti pa je še naprej pomanjkljivo.

4.13 EESO nadalje pozdravlja večjo prožnost nove izvedbene uredbe v primerjavi z Uredbo 574/72 za izvajanje Uredbe 1408/71, ki državam članicam še naprej omogoča, da je lahko na dvostranski ravni izvedba boljša kot pa to zahteva izvedbena uredba, če to ne ogroža interesov upravičencev in delovanja usklajevanja. EESO pa se v skladu s tem prednostim načelom, pri čemer prožnost ne sme imeti negativnih učinkov za upravičence, zavzema za drugačno, strožjo formulacijo člena 9 kot je ta, da „dogovori ne posegajo v pravice upravičencev“. Izrecno naj se upošteva predvsem to, da v okviru drugega izvajanja, denimo, tudi roki ne morejo biti podaljšani oziroma da ni mogoče zahtevati dodatnih uradnih poti.

4.14 EESO poziva Komisijo in države članice, da okrepijo tiste ukrepe, ki bi vsem uporabnikom uredbe približali pravila in prednosti koordinacije socialnih varnostnih sistemov, vključno s spremembami, ki nastanejo zaradi uporabe Uredbe 883/2004. Informacije morajo prejeti podjetja in vsi zavarovanci, predvsem tisti, ki so aktivni v najrazličnejših oblikah zaposlitve, od delojemalcev do neformalnega sektorja. Odbor meni, da je treba s potrebnimi pripravami nemudoma začeti.

4.15 Uredba 883/2004 predvideva, da morajo postopki izpolnjevati zahtevo po uravnoteženi porazdelitvi bremen med državami članicami. EESO pa se v zvezi s tem sprašuje, ali ne bi bilo mogoče z določbami uredbe in izvedbene uredbe sprožiti razvoja, ki bi lahko spodkopal dobro urejene socialne sisteme v EU in vzbudil težnjo po krčenju storitev. Predvsem glede vključevanja gospodarsko neaktivnih oseb v osebno področje veljavnosti uredbe in prostega pretoka oseb v EU EESO meni, da prizadevanja za harmonizacijo ne bi smela voditi k izenačevanju navzdol in h krčenju socialnih standardov.

4.15.1 EESO meni, da je v tej zvezi treba sprejeti ukrepe za pripravo primerljivih in sporočilnih podatkov o trenutnih čezmejnih zdravstvenih in socialnih storitvah v EU in tistih, ki jih lahko pričakujemo v prihodnosti. Pri tem so pomembne predvsem spremembe, ki jih uvaja Uredba 883/2004.

5. Nadaljnje posebne opombe k posameznim členom

5.1 Člen 2: Obseg in načini izmenjave podatkov med nosilci

EESO poziva, da se oblikujejo jasni roki za odgovore in obravnave. V primeru prekoračitve teh rokov in posledičnega nastanka škode je zavarovanec upravičen do odškodnine. Pravice zavarovancev morajo biti izvedljive, zato je treba oblikovati

ustrezna pravna sredstva. Nastale pomanjkljivosti se ne smejo prevaliti na zavarovanca. Nosilci morajo nadomestiti škodo, ki je bila povzročena v njihovem področju odgovornosti. To besedilo je treba dodati členu 2 izvedbene uredbe.

5.2 Člen 3: Obseg in načini izmenjave podatkov med upravičenci in nosilci

Člen 3(4): Za pospešitev postopka je treba spodbujati elektronsko pošiljanje dokumentov in tudi potrdil o prejemu dokumentov. Papirna oblika pošiljanja naj se uporablja le v izjemnih primerih.

5.3 Člen 4: Format in način izmenjave podatkov

Glede na elektronsko komunikacijo je treba poleg varnosti podatkov, ki jo navaja točka 3.10.2 zagotoviti, da lahko elektronska komunikacija z zavarovanci poteka samo na njihovo privolitev. Mnogi zavarovanci v okviru pokojninskega zavarovanja niso še nikoli v življenju uporabljali elektronske komunikacije. Tudi zdaj ne smejo biti v to prisiljeni. Razen tega mnogi nimajo dostopa do elektronskih sredstev. Pri tem je treba upoštevati tudi druge skupine z zmanjšanimi ali oteženimi možnostmi za dostop do elektronske obdelave podatkov (npr. invalide). Treba je spodbujati javen in kar se da univerzalen dostop do ustreznih tehnologij.

V tem smislu EESO poziva, da se členu 4.2 uredbe doda besedilo: „Vsi ukrepi in načini elektronske izmenjave podatkov morajo upoštevati zahteve splošne dostopnosti“. Poleg tega EESO meni, da je besedilo člena 4(3) problematično, kajti v skladu z besedilom bi se morale pri komunikaciji z upravičenci prednostno uporabljati elektronske tehnike. EESO pri tem zahteva naslednji dodatek: „v kolikor se upravičenci s tem strinjajo“.

5.4 Člen 5: Pravna vrednost dokumentov in dokazil, izdanih v drugi državi članici

Člen 5(2): To pomeni, da se javni organ lahko obrne na nosilca, ki je izdal dokument, če potrebuje pojasnitev dokumentov. Če gre pri tem tako kot pri členu 5(1) za dokument davčne uprave, ali naj se potem služba socialne varnosti določene države za pojasnitev dokumentov poveže z javno upravo druge države? To bi bilo neizvedljivo in zapleteno.

Čemu služijo „organi za zvezo“? EESO predlaga, da se okrepijo informacijske pristojnosti in pristojnosti podpore organov za zvezo, da lahko ti izvajajo ustrezno vlogo. Nosilci se morajo za pojasnitev vprašanj obrniti samo na organe za zvezo.

Člen 5(3): Dejstvo, da ima upravna komisija šest mesecev časa za poravnavo med dvema ali več institucijami iz dveh ali več držav, nikakor ne pomeni poenostavitve ali izboljšanja koordinacije med sistemi socialne varnosti. Ta rok je pretirano dolg. EESO zahteva, da obravnava določene zahteve vključno z vsemi uradnimi potmi institucije ne presejajo treh mesecev.

5.5 Člen 8: Upravni dogovori med dvema ali več državami članicami

Države članice so pooblaščenice, da lahko sklenejo skupne dogovore, če ti dogovori ne posegajo v pravice upravičencev. Za transparentnost in pravno varnost zavarovancev EESO zahteva, da je treba o teh sporazumih obvestiti Komisijo, ki slednje tudi hrani. S seznamom teh sporazumov v dodatku izvedbene uredbe bi se omogočila dodatna pravna varnost.

5.6 Člen 11: Elementi za določitev stalnega prebivališča

Člen 11(1a–1e) v okviru določanja stalnega prebivališča namen, ki ga izrazi oseba, enači z objektivno določljivimi dejstvi kot enakovredno merilo za določanje. EESO meni, da naj takšna določitev stalnega prebivališča najprej poteka po objektivno določljivih dejstvih. Le ko to ni mogoče, naj se upošteva namen, ki ga izrazi oseba. Torej naj je to podrejen kriterij v točki 2.

Poleg tega se EESO sprašuje, ali se poizvedovanje po individualnih razlogih za spremembo stalnega bivališča ne razume kot nedovoljen poseg v zasebnost državljanov.

5.7 Člen 12: Seštevanje dob

Člen 12(3) določa, da se v primeru prekrivanja dobe za obvezno zavarovanje v določeni državi članici s prostovoljno zavarovalno dobo v drugi državi članici mora upoštevati samo doba za obvezno zavarovanje. EESO meni, da to ne sme voditi do tega, da morebitni prispevki za zavarovanje postanejo brez vrednosti. Za tovrstne primere izvedbena uredba predvideva, da se ti prispevki izplačajo zavarovancem.

5.8 Člen 16: Postopek za uporabo člena 12 Uredbe (ES) št. 883/2004

Zahteva, da mora delodajalec o napotitvi delavca v drugo državo članico, o tem, „če je mogoče“, predhodno obvestiti pristojnega nosilca. EESO zahteva, da se črta izraz „če je mogoče“, kajti slednji dopušča širšo interpretacijo.

Treba je zagotoviti, da se nosilca praviloma predhodno obvesti o napotitvi, da se tako lahko ustvari pravna varnost za zavarovanca pred napotitvijo in se preprečijo težave, ki bi lahko nastopile v zavarovalnem primeru med napotitvijo, če nosilec države članice, kamor je napoten delojemalec, o tem ni obveščen.

5.9 Člen 21: Obveznosti delodajalca

Člen 21 omogoča, da je delojemalec dolžan plačevati prispevke socialnega zavarovanja, če delodajalec nima sedeža v državi članici, katere zakonodaja se uporablja. Delodajalec se mora o tem dogovoriti z delojemalcem.

EESO meni, da je pomembno, da se v vsakem primeru ohrani odgovornost delodajalca. Možnost prenosa obveznosti plačevanja prispevkov ne sme voditi do tega, da se morebitni prispevki delodajalca prevajajo na delojemalca in da je zato neto plača manjša. Morebitni prispevki delodajalcev se morajo v celoti povrniti delojemalcem.

EESO zahteva, da morajo dogovori, ki jih obravnava člen 21(2) potekati v pisni obliki, tako da se izključi pravna negotovost. EESO meni, da je treba obveznosti delodajalcev, da pristojne nosilce obvestijo o teh dogovorih, odločnejše poudariti. Takšno sporočilo mora potekati nemudoma (znotraj določenega kratkega časovnega okvira) v pisni obliki.

5.10 Člen 25: Začasno bivanje v državi članici, ki ni pristojna država članica

Člen 25(1) določa, da je za bivanje v drugi državi kot je pristojna država članica potreben dokument, ki potrjuje pravico posameznika do storitev. EESO meni, da je treba razjasniti, ali evropska izkaznica za zdravstveno zavarovanje ne izpolnjuje tega pogoja in ali se dejansko potrebuje dodatno potrdilo. Če bi v prihodnosti prišlo do spremembe oblike dokazila, potem se lahko ta člen še zmeraj spremeni.

Člen 25(B) nejasno izraža, ali lahko zavarovanec sam izbira, ali za povrnitev stroškov zaprosi nosilca začasnega prebivališča ali pristojnega nosilca.

5.11 Člen 26: Načrtovano zdravljenje

EESO meni, da lahko besedilo člena 26(B) „Kritje stroškov zdravstvenih storitev v okviru načrtovanega zdravljenja“ vodi do napačnega razumevanja in ga je zato treba dopolniti. V skladu z namenom Komisije EESO predlaga naslednji začetek tega odstavka: „Če se dodeli odobritev in mora zavarovanec nositi stroške zdravljenja, potem pristojni nosilec krije stroške po najvišji stopnji in to vsoto izplača zavarovancu ...“

V nasprotnem primeru se lahko razume, da pristojni nosilec nadomesti stroške nosilca izvajanja, in da lahko potem zavarovanec zahteva izplačilo morebitne razlike. To pa ni namen pri prevzemu stroškov pri načrtovanih pogajanjih.

5.12 Člen 88: Spremembe prilog

Kot že navaja točka 4.5, države članice trenutno določajo vzporedno k izvedbenim uredbam na ravni Sveta določene postopke,

ki opredeljujejo, kako se lahko uporabljajo nacionalni pravni predpisi. Ti bodo navedeni v trenutno še prazni prilogi 11. Države članice poskušajo zagotoviti posebna nacionalna določila. Glede na možno vsebino je priloga 11 občutljivi del Uredbe 883/2004.

EESO se zavzema za to, da se pri vsebini te priloge strogo upošteva zahteva po nujnosti. EESO bo o tej temi zavzel ločeno stališče.

5.13 Člen 91: Končne določbe

Glede na pomen hitrega izvajanja izvedbene uredbe za državljane EESO — kot to že omenja točka 4.4 — EESO poziva države članice, da določijo jasen rok, do katerega morajo biti zaključena pogajanja v Svetu o izvedbeni uredbi. Takšen politično dogovorjeni rok bi bil smiseln in izvedljiv tudi v okviru evropskega izkaznice za zdravstveno zavarovanje. Osnovna Uredba 883/2004 mora začeti veljati čim prej.

V Bruslju, dne 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropsko ekonomsko-socialnega odbora

Dimitrios DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Nova okvirna strategija za večjezičnost

COM(2005) 596 konč.

(2006/C 324/24)

Komisija je 22. novembra 2005 sklenila, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 6. septembra 2006. (Poročevalka je bila ga. LE NOUAIL-MARLIÈRE).

Plenarna skupščina je zaradi obnove mandata Odbora sklenila, da bo o mnenju glasovala na oktobrskem plenarnem zasedanju in v skladu s členom 20 poslovnika za glavno poročevalko določila go. LE NOUAIL MARLIÈRE.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 s 105 glasovi za, 1 glasom proti in 5 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi

2. Uvod — povzetek dokumenta Komisije

1.1 Odbor predlaga, da:

— Komisija države članice bolje obvešča in jim predlaga *povezave in dodatne ukrepe, ki bi jih lahko upoštevale v svojih nacionalnih načrtih*, ter ponazori, da lahko večjezičnost prispeva k politični in kulturni integraciji EU, saj omogoča razumevanje in spodbuja vključevanje v družbo;

— se obseg *ponudbe poučevanja* uskladi na evropski ravni, če želimo trajne rezultate, in da se ne omeji na poznavanje samo nekaj jezikov;

— se spodbuja razvoj in podpora večjezičnosti na strokovnem, kulturnem, političnem, znanstvenem in socialnem področju;

— strokovnjaki, ki bi pri tem sodelovali, ne bi bili samo sociologi in znanstveniki, temveč tudi jezikoslovci, tolmači, prevajalci, učitelji in drugi strokovnjaki s področja jezikoslovja;

— se pri teh smernicah bolj upošteva *sedanje generacije odraslih in mladih odraslih v okviru vseživljenjskega učenja in njihovih kulturnih pravic*, ko bo Komisija začela pripravljati načrte;

— se Komisija ne opre samo na univerzitetne raziskave, temveč tudi na delo združenj, ki so aktivna na tem področju, in da podpre javne pobude znotraj mreže civilne družbe.

Komisija v tem sporočilu opredeljuje novo okvirno strategijo za večjezičnost in ponovno potrjuje svojo zavezanost večjezičnosti. Ta dokument je označen kot prvo sporočilo v zgodovini Komisije, ki obravnava to temo. Obravnava različne vidike evropskih politik na tem področju in predlaga več posebnih ukrepov.

Komisija poziva države članice, naj prevzamejo svojo vlogo in spodbujajo poučevanje, učenje in uporabo različnih jezikov. Njen prispevek k temu je vzpostavitev novega portala za institucionalno posvetovanje v 20 jezikih.

Komisija v svojem prvem političnem dokumentu o večjezičnosti predstavlja novo okvirno strategijo in navaja predloge posebnih ukrepov s področja družbe, gospodarstva in odnosov z državljani. S tem zastavlja tri cilje: spodbujati učenje jezikov in jezikovno raznolikost v družbi, spodbujati zdravo večjezično gospodarstvo in omogočati državljanom dostop do zakonodaje Evropske unije, postopkov in informacij v njihovih jezikih. Komisija opozarja, da je Evropski svet v Barceloni leta 2002 poudaril potrebo po spodbujanju učenja vsaj dveh tujih jezikov; glede na to od držav članic zahteva, da sprejmejo akcijske načrte za večjezičnost, izboljšajo usposabljanje učiteljev jezikov, zagotovijo potrebna sredstva za poučevanje jezikov že od otroštva in izboljšajo poučevanje predmetov s poučevanjem v tujem jeziku. Komisija predlaga nekaj ukrepov za krepitev večjezičnega vidika gospodarstva Unije, pri čemer navaja, da evropska podjetja potrebujejo znanje jezikov Evropske unije in jezikov naših poslovnih partnerjev v svetu in da se gospodarski

sektorji, ki so povezani z jeziki, hitro razvijajo v večini evropskih držav. Komisija v zvezi s svojo politiko večjezičnega komuniciranja načrtuje krepitev večjezičnosti na številnih svojih spletnih straneh in v publikacijah z vzpostavitvijo notranje mreže, ki bi skrbela za praktične jezikovne povezave njenih služb. Poleg tega predlaga: ustanovitev skupine na visoki ravni za večjezičnost, sestavljene iz neodvisnih strokovnjakov, ki bi ji pomagala pri analizi doseženega napredka v državah članicah; organiziranje ministrske konference o večjezičnosti, na kateri bi lahko države članice ocenile svoje napredovanje na tem področju; pripravo novega sporočila, ki bi dodatno obravnavalo ta splošni pristop do večjezičnosti v Evropski uniji.

3. Splošne ugotovitve

3.1 Odbor odobrava pobudo Komisije, ugotavlja pa, da je okvirna strategija poimenovana kot „nova“ in sporočilo kot „prvi politični dokument o večjezičnosti“. Številni sklici na prejšnjo okvirno strategijo ⁽¹⁾ ne zadostujejo za jasno oceno te strategije. Odbor meni, da bi bilo koristno, če bi Komisija pripravila povzetek pričakovanj v zvezi z dodano vrednostjo te nove okvirne strategije in njenega primerljivega vpliva. Ali obstaja študija vpliva, kakor je predvidena v medinstitucionalnem sporazumu med Evropsko komisijo in EESO ⁽²⁾ ter v okviru cilja poenostavitve pravnih in upravnih predpisov? Odbor poudarja, da to sporočilo morda ne bo moglo zagotoviti vidnosti predlaganih ukrepov, da bi države članice lahko odobrile zadevne programe, ki sicer niso zavezujoči. Ne glede na to, da Svet zahteva to okvirno strategijo, je potrebno usklajevanje zaradi optimalne uporabe virov, ki jih bodo dodelile države članice in Evropska unija. Tega usklajevanja ni mogoče opraviti brez dobrega poznavanja ukrepov, ki so jih do sedaj izvedle države članice in EU.

3.2 Komisija „ponovno potrjuje svojo zavezanost k večjezičnosti“, glede na povedano Odbor sklepa, da je bila ta zavezanost že prej izražena. Odbor meni, da z razmerami v zvezi z večjezičnostjo znotraj Komisije niso vsi zadovoljni, niti znotraj služb Komisije niti v okviru njenih zunanjih odnosov.

3.3 EESO ugotavlja nedoslednost in pomanjkanje enakopravne obravnave institucij na eni strani ter na drugi strani evropske civilne družbe in vseh njenih sestavnih delov (neodvisni socialni dialog in civilni dialog). Vsa obvestila, študije in dokumenti — ki so hkrati uporabni in potrebni za pripravo evropske zakonodaje ter za posvetovanja in razprave o tej zakonodaji — se pripravljajo in so na voljo večinoma v angleščini. Ravno tako se na vedno več internih sejah, ki jih organizira Komisija, govori angleško. Če torej nekdo želi delati kot strokovnjak Komisije, mora govoriti angleško, kar velja tudi za osebe, ki želijo v Bruslju predstavljati civilno družbo. Ravno tako so skoraj vse statistične in kvalitativne študije, ki so omenjene v tem mnenju, na voljo le v angleščini ⁽³⁾.

3.4 Številni dokumenti niso vedno na voljo v jeziku poročevalcev institucij oziroma oseb, ki se jih zaprosi za mnenje, kar kaže na to, da se dogovor o uporabi treh vmesnih delovnih („pivot“) jezikov institucij EU niti približno ne spoštuje niti v uradni niti v neformalni komunikaciji. Dodati bi bilo treba, da lahko v takšnih razmerah pride do avtomatske izključitve precejšnjega števila ljudi iz vse več razprav. Zato ne preseneča, če v raznih predstavljenih statističnih študijah najdemo podatek, da se vprašani odločajo za študij v angleščini, ker je to jezik, ki jim lahko dejansko koristi v vse več odločilnih trenutkih. Prav ta način razmišljanja je privedel do tega, da se je več generacij staršev in vlad „raje odločilo“ za uporabo angleščine, in do sedanjega položaja.

3.5 Priloga k temu sporočilu prikazuje, da „tuji“ jezik, ki se najbolj pogosto uporablja v EU, ni materni jezik največje skupine ljudi. Ta jezik naj bi govorilo („naj bi“ zato, ker ni nobenih podatkov o ravni znanja ali besedišču, ki naj bi bilo potrebno, da bi osebe šteli kot govorce kakega jezika) 47 % vprašanih, čeprav je razvidno, da ga kot materni jezik govori samo 13 % teh oseb.

3.6 EESO meni, da te razmere predstavljajo oviro za uresničevanje demokratične udeležbe (posredne in neposredne) državljanov in njihovih predstavnikov v Evropskem parlamentu in odborih (EESO in OR) pri pripravi zakonodaje, ki se na njih nanaša. Če se poročevalce institucij in predstavnike civilne družbe vpraša za mnenje kot člane demokratičnih, pravnih teles in institucij, ti pogosto ne morejo razumeti predlogov Komisije, če se izredno ne potrudijo oziroma ugibajo, kar ni ravno pravično. Kako lahko potem prezremo, da državljani nimajo ustreznega dostopa do informacij? To je še posebej nelogično v primeru sporočila o tej tematiki. Za izhod iz te kolektivne, intelektualne in kulturne zmote ter ekonomske odvisnosti, ki ovira potrebno dobro udeležbo, so potrebna sredstva in politična volja.

Vendar Odbor z zadovoljstvom ugotavlja, da Komisija namerava odpraviti te probleme z vzpostavitvijo boljšega portala, čeprav se ta portal ne nanaša na institucije, ampak na večjezičnost. Cilji Komisije niso povsem jasni; v sporočilu je poglavje o odnosih Komisije z državljani: ali to pomeni, da je sedanje sporočilo nadaljevanje načrta D za demokracijo, dialog in debato? Komuniciranje v 20 uradnih jezikih ne spremeni narave institucionalnega komuniciranja, ki poteka po končanem postopku sprejemanja odločitev, v katerem državljani ne sodelujejo; takšno komuniciranje samo po sebi ne izboljšuje sodelovanja javnosti.

3.7 Veliko opazovalcev je opozorilo, da prve strani medinstitucionalnih portalov in spletnih strani kažejo na to, da so večjezični, pozneje pa se izkaže, da so na voljo samo v angleščini.

⁽¹⁾ COM(2002) 72, COM(2003) 449, COM(2005) 24 z dne 2.2.2005, 2005/29/ES, COM(2005) 356, COM(2005) 229 in 465.

⁽²⁾ Protokol o sodelovanju med Evropsko komisijo in Evropskim ekonomsko-socialnim odborom (november 2005).

⁽³⁾ Glej opombe [2], [12], [17], [19], [24], [25], [26], [30], [31], [32], [37] v sporočilu, ki ga obravnavamo (COM(2005) 596).

3.8 EESO poudarja, da je upravičena uporaba vseh jezikov, saj spadajo v človeško kulturno dediščino in da bi lahko slaba prepogosta uporaba in preslabo poznavanje negativno vplivalo na angleščino, ker je obvezna s tehničnega vidika in manj priznana na kulturni ravni. Posebne ugotovitve Odbora v zvezi s statusom in uporabo so v nadaljevanju.

3.9 EESO opozarja na neravnovesje v pristopu, ki temelji na gospodarskem vidiku večjezičnosti (potrošniki, informacijska družba, poklici in industrija ter na znanju temelječe gospodarstvo), in na to, da bi bilo treba poskrbeti za novo ravnovesje z vidika človeka, družbe, kulture in politike. Če je glavna razlika, po kateri se človek loči od živali, res jezik in izmenjava, ki s tem poteka med ljudmi, kakor je bilo rečeno na tiskovni konferenci ob predstavitvi tega sporočila Komisije, potem bi moralo biti v sporočilu upoštevano dejstvo, da izmenjave med ljudmi niso samo trgovske in komercialne in se ne nanašajo samo na obrambo ozemlja in njegovih virov. S tem bi se sporočilo pri uveljavljanju konkretnih priporočil oprlo na delo UNESCO na tem področju ⁽⁴⁾.

3.10 EESO odobrava povezavo med lizbonsko strategijo, izvajanjem te strategije, evropsko strategijo zaposlovanja in novo okvirno strategijo, vendar predlaga, naj bodo v sporočilu bolj podrobno opredeljeni konkretni ukrepi, ki jih je treba sprejeti (pri čemer bi delovala bolj usklajeno z notranjim oddelki in generalnimi direktorati, pristojnimi za zaposlovanje, kulturo itd.). EESO priporoča, naj Komisija redno obvešča države članice in jim sporoča ravno povezave, ki se lahko vzpostavijo, in dodatne ukrepe, ki jih je treba sprejeti, ter pojasni, da lahko večjezičnost na osebni in kolektivni ravni prispeva k politični in kulturni integraciji EU ter k povečanju razumevanja in spodbujanju vključevanja v družbo. Študija vplivov na posamezne sektorje bi morala upoštevati tudi število in kakovost obstoječih ali na novo ustvarjenih delovnih mest ter realni pričakovani vpliv na plače.

EESO podpira povabilo državam članicam, da „pripravijo nacionalne načrte, ki bi ukrepom za večjezičnost dali strukturo, skladnost in smer“, vendar meni, da je treba to usklajevati na evropski ravni, če želimo doseči dolgotrajne rezultate, da bi imeli usposobljene ljudi za več kot samo nekaj jezikov.

V okviru „strategije za evropsko gospodarstvo znanja, ki bi bilo najbolj konkurenčno na svetu“, bi bilo dobro razmisliti o celotnem številu jezikov znotraj Evropske unije, ki bi preseglo število sedanjih jezikov, da Evropska unija ne bi postala ujetnica v lastnih jezikovnih mejah.

⁽⁴⁾ Splošna deklaracija UNESCO o kulturni raznolikosti, sprejeta 2. novembra 2001, Konvencija o zaščiti in spodbujanju raznolikosti kulturnega izražanja z dne 10. decembra 2005, ki navajata nujnost jezikovne raznolikosti in načinov izražanja, da bosta kulturna raznolikost in pluralizem tudi v praksi neodtujljivi, med seboj povezani in odvisni splošni pravici. Navesti je treba tudi splošno deklaracijo o jezikovnih pravicah, ki je bila sprejeta v Barceloni na svetovni konferenci jezikovnih pravicah med 6. in 8. junijem 1996 in jo je podpisalo 66 nacionalnih in mednarodnih nevladnih organizacij ter omrežij pravnikov.

Poleg pravice priseljencev, da se naučijo jezika države, ki jih je sprejela, bi morala obstajati tudi pravica, da ohranijo svoj jezik in svojo kulturo ⁽⁵⁾. Evropska unija bi morala te jezike obravnavati kot dodatni človeški vir v okviru svoje poti proti „svetovni konkurenčnosti“. Nekatera podjetja so o tem že razmišljala, vendar je treba dodati, da bi pri tem morali združiti delavce in njihove sindikate ter organizacije potrošnikov. Treba bi bilo upoštevati tudi lokalne skupnosti, ki so uvedle konkretne ukrepe, kot na primer sprejem v jezikih, ki so najbolj pogosti med priseljenci, da bi bila lažja njihova „integracija“.

3.11 V sporočilu bi bilo treba podrobneje obravnavati še eno področje gospodarstva, in sicer potrebe delavcev in načine, kako jih spodbuditi pri opravljanju njihovega poklica ali v okviru posvetovalnih teles, kot na primer evropskih svetov delavcev. EESO obžaluje, da sporočilo zagovarja usklajene programe, ki ne upoštevajo teh posebnih potreb. Tako obsežno sporočilo bi moralo predlagati področja, na katerih je treba opraviti delo, ki bi lahko podjetjem in delavcem zagotovilo boljše možnosti in sredstva za to, da postanejo glavni akterji pri oblikovanju najbolj konkurenčnega gospodarstva na svetu, medtem ko bi v celoti upoštevali socialni dialog in temeljne pravice ⁽⁶⁾.

3.12 EESO priznava večjezičnost kot evropsko posebnost ⁽⁷⁾. Vendar Evropa ni edina celina, država ali politična skupnost z več različnimi jeziki.

4. Posebne ugotovitve

4.1 Razprave in Evropska listina o regionalnih ali manjšinskih jezikih Sveta Evrope ⁽⁸⁾ ne smejo zakriti drugih vprašanj, kot so na primer:

- a) status jezikov: jeziki se lahko razvrstijo kot uradni, delovni, jeziki Skupnosti, manjšinski, večinski, jeziki kulturne, znanstvene ali poslovne izmenjave, kot institucionalni, diplomatski, jeziki za vsakdanjo in poklicno rabo (na področju zdravstva, izobraževanja, gradbeništva, industrije, modne industrije, modnega oblikovanja itd.). Za spoštovanje jezikovne raznolikosti, ki jo zahteva in brani Evropska unija, je treba predlagati različne in proporcionalne rešitve, ki bi odgovorile na vse takšne situacije in potrebe, da se ne bi zatekli k predlogu, ki bi skušal oklestiti jezikovno vprašanje

⁽⁵⁾ Mnenje OR, CdR 33/2006, sprejeto na 65. plenarnem zasedanju 14. junija 2006; poročevalec: g. Seamus MURRAY, točka 1.10.

⁽⁶⁾ Člen 21 Listine temeljnih človekovih pravic Evropske unije prepoveduje diskriminacijo na podlagi jezika, člen 22 določa, da EU spoštuje kulturno, versko in jezikovno raznolikost. Navedemo lahko tudi pravne spore, ker na delovnem mestu niso bile spoštovane te pravice, ki jih zagotavlja nacionalna zakonodaja. (General electric medical systems GEMS, Sodba prizivnega sodišča v Versaillesu, 2. marec 2006, Francija).

⁽⁷⁾ Točka IV.2 sporočila.

⁽⁸⁾ Evropska listina o regionalnih ali manjšinskih jezikih, sprejeta 5. novembra 1992, ki jo je ratificiralo 21 držav članic Sveta Evrope, od tega 13 držav članic EU.

na formulo „učenje–možnosti za zaposlitev–zaposlitev“ ali „raba jezikov–trg z novimi proizvodi–notranji trg“ in s tem zgrešil cilj, da bi vsak državljan EU govoril poleg maternega jezika še dva tuja jezika, temveč bi lahko imel celo nasprotni učinek, s čimer bi se zmanjšalo število jezikov, ki jih ljudje dejansko znajo in uporabljajo v evropskem kulturnem jeziku. EESO predlaga, da je treba omogočiti in spodbujati vsakršno strokovno, kulturno, politično, znanstveno itd. rabo ter podpira številne javne pobude, ki nastajajo v okviru civilne družbe. Vsakršna govorna ali pisna komunikacija v maternem jeziku — kar se omogoča in spodbuja — povečuje javno območje svobode, ne da bi bilo vedno potrebno prevajanje ali tolmačenje. Vprašanje števila jezikov v rabi torej ni odvisno od stroškov prevajanja/tolmačenja ali poučevanja jezikov;

b) določena moč v družbi, ki jo daje sposobnost uporabe enega ali več jezikov; dostop do večjezičnih virov in njihova razširjenost v določeni meri določa izključenost ali vključenost v družbo ter materialno in kulturno revščino, saj daje poznavanje jezika dostop do socialnih, predvsem pa do kulturnih in solidarnostnih mrež. Dejstvo, da človek nekam spada, povečuje svobodo posameznika in mu pomaga pri vključevanju v moderno družbo. Nekatere skupine prebivalstva bi izključili, če ne bomo že sedaj zagotovili razširjenosti večjezičnosti na vseh pomembnih ravneh družbe, vključno z ogroženimi skupinami;

c) demokracija: EESO podpira željo, da bi vsak državljan poleg maternega govoril ali uporabljal še vsaj dva tuja jezika, vendar se postavlja vprašanje, koliko ljudi lahko to danes zares uresniči. Za strokovne, politične in gospodarske „elite“ sedanje generacije odraslih bo ta cilj težko dosegljiv v okviru akcijskega načrta 2004–2006 za spodbujanje učenja jezikov in jezikovne raznolikosti ter programa *Kultura 2007–2013* ⁽⁹⁾ tako za evropske kot nacionalne institucije; če pa se vendar ohrani ambiciozni cilj „vsakega državljana“, želi Odbor preučiti obseg tega izziva. Znano je na primer, kateri tuji jezik prevladuje na najzgodnejši stopnji učenja tujega jezika. Redke ali manj uporabljane jezike ⁽¹⁰⁾ zna manj ljudi, ker se učenje teh jezikov začne v višjih razredih ali na univerzi. EESO podpira priporočilo, da je treba ljudem dati priložnost za učenje tujih jezikov že v zgodnjem otroštvu, pod pogojem, da se izbira ponujenih jezikov načrtuje v splošnem okviru, ki bi moral biti glavna tema tega sporočila. Gre za prihodnost EU in vrsto družbe, ki jo bomo zapustili prihodnjim generacijam;

d) obstanek jezikov kot evropske jezikovne dediščine: želje, da bi se veliko ljudi naučilo drugi ali tretji jezik, ne moremo

enačiti z željo, da bi veliko evropskih jezikov še naprej živelo v Evropi in na svetu. Za ta dva cilja, čeprav se ne izključujeta, sta potrebna dva ločena pristopa in načina izvajanja. S tem v zvezi bi morala pobuda Komisije glede standardizacije, katere cilj je uskladiti uporabo jezikov z novimi informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami, upoštevati nevarnost jezikovnega osiromašenja, če prizadevanja na tem področju ne bodo usklajena ⁽¹¹⁾. EESO priporoča, da pri tem delu sodelujejo ne samo sociologi in znanstveniki, temveč tudi jezikoslovci, tolmači, prevajalci in učitelji jezikov. Zgoraj omenjena deklaracija in konvencija UNESCO jasno kažeta npr. na to, da se na internetu uporablja veliko premalo jezikov, če upoštevamo svetovno jezikovno dediščino, poleg tega pa ta omejena uporaba jezikov vpliva tudi na kakovost in število še obstoječih jezikov;

e) ohranjanje in raba manjšinskih in/ali regionalnih ter lokalnih jezikov v Evropi ne bi smela biti pogojena s stroškom njihovega poučevanja. Ne samo da učenje jezikov v ranem otroštvu prispeva k intelektualni spretnosti, ki omogoča razvoj kognitivnih sposobnosti za kasnejše učenje (kar na veliko potrjuje strokovna literatura), temveč omogoča tudi prehod na druge sorodne jezike. Zato ni dovolj samo ohranjati jezikovno dediščino s poučevanjem jezikov v ranem otroštvu ali njihovo uporabo v zasebnem in javnem življenju, temveč je treba upoštevati, da mora biti jezik govorjen, da bi bil živ, poleg tega pa mora imeti pogoje, ki omogočajo njegovo življenje v javnosti in s tem v družbi, saj učenje jezika v osnovni šoli nima nikakršnega smisla, če se v srednji šoli ne nadaljuje z učenjem ⁽¹²⁾. Pri šolskih sistemih bi lahko upoštevali ekonomsko dinamiko, če bi povezali poučevanje jezika z drugimi jeziki in bi učenje manjšinskega ali regionalnega jezika kasneje v šoli veljalo kot drugi jezik. Zato je učenje zelo sorodnih jezikov toliko bolj pomembno pri upoštevanju števila govorjenih jezikov ⁽¹³⁾;

f) bližina se ne nanaša le na dostopnost uradnih in institucionalnih besedil na internetu, gre tudi za omogočanje državljanom EU, ki živijo v neposredni geografski bližini, da se bolj spoznajo in dosežejo boljše medsebojno razumevanje svojih jezikov ter sodelujejo v izmenjavah, saj je jezik sredstvo, ki omogoča komuniciranje, istočasno pa predstavlja različna svetovna ljudstva. Ta značilnost je skupna jeziku in drugim izraznim sredstvom, na primer slikarstvu, grafični umetnosti, mimiki in plesu ter umetnostnem oblikovanju. Tem državljanom je treba omogočiti, da se naučijo jezikov drugih jezikovnih skupin in v njih komunicirajo ob hkratnem spoštovanju kultur in identitet, ki tvorijo evropsko

⁽¹¹⁾ *Proces modernizacije v poučevanju jezikov za odrasle*, naloga ge. Judith BARNA, Univerza Charles de Gaulle — Lille 3, Francija, 2005.

⁽¹²⁾ Mnenje regionalnega ekonomsko-socialnega sveta Akvitanije (Francija), sprejeto na plenarnem zasedanju 14. decembra 2005, *Jeziki in kulture v Akvitaniji*, poročevalec: g. Sergi JAVALOYES.

⁽¹³⁾ Sklepi Sveta o evropskem kazalniku jezikovnih kompetenc (UL C 172, 25.7.2006).

⁽⁹⁾ COM (2004) 469.

⁽¹⁰⁾ „manj razširjene“.

identiteto (in poudarjajo evropske vrednote). EESO opozarja na pozitivno vlogo izmenjav in pobratenja, ki ga omenja Odbor regij ⁽¹⁴⁾, in poudarja, da je pri učenju jezikov povpraševanje tako pomembno kot ponudba ne glede na to, za katero strategijo gre. Motivacijo za učenje jezikov je zato treba obravnavati tudi z drugih vidikov, ne samo s stališča uporabnosti nekega jezika (glede na gospodarstvo in zaposlovanje);

g) potrebe v zvezi s povezanostjo in evropsko identiteto niso samo na poslovni ravni ali na ravni identitete. Obstajajo tudi resnične potrebe medsebojnega razumevanja, ki jih čutijo ljudje iz zgodovinsko gledano enakih in različnih geografskih, socialnih in kulturnih okolij. Opravljena ni bila nobena presoja vpliva, v okviru katere bi preučili sedanji način upoštevanja različnih vidikov, vključno z manj pomembnimi vidiki, ki se lahko dolgoročno izkažejo za pomembne. Časovni okvir, v katerem lahko merimo ponudbo in povpraševanje na področju jezikovnega usposabljanja, lahko zajema več let in generacij.

S splošnejšega stališča zavezanosti, ki je navedena v sporočilu, manjka referenčni časovni okvir: ali govorimo o zavezanosti v preteklosti, neposredni prihodnosti, srednjeročno gledano ali glede na prihodnje generacije?

Enako velja v primeru naslednjih humanitarnih in kulturnih vidikov: azil in priseljevanje; potrebe ter vloga lokalnih in regionalnih skupnosti na tem področju; socialno-ekonomski vidiki. Enakopravno se je treba posvetovati z vsemi socialno-ekonomski partnerji (UNICE, Unija industrijskih in delodajalskih konfederacij Evrope (ECPE/CEEP) in ETUC), pa tudi z nevladnimi organizacijami s področja človekovih, socialnih in kulturnih pravic, univerzami in upravami, se pravi, sodelovati pri sprejetju strategije, ki se bo uporabljala. To bi bilo najboljšo zagotovilo, da se bo upošteval njen obseg, kar je pomembno za uspeh teh ambiciozno zadanih smernic. Za izvajanje in uspeh strategije Sveta „1+2“ ⁽¹⁵⁾ so potrebna sredstva, ki presegajo institucionalni okvir in zahtevajo vključitev in sodelovanje čim večjega števila državljanov in prebivalcev Evropske unije.

EESO se strinja z akcijskim okvirjem za poučevanje in učenje jezikov in meni, da bo uspeh odvisen od vključenosti ljudi, ki jih to najbolj zadeva — učiteljev in učencev.

Komisija in Svet bi morala pred kakršnimkoli novim ukrepom uskladiti svojo strategijo ter javnosti in mladim bolje predstaviti konkretne razloge za izbiro te posebne raznolikosti namesto spodbujanja uporabe enega samega skupnega jezika — živega, mrtvega, modernega ali umetnega.

Kratek pregled glavnih razlogov:

⁽¹⁴⁾ Zgoraj navedeno mnenje CdR 33/2006.

⁽¹⁵⁾ Materni jezik in dva živa tuja jezika, *Evropski svet v Barceloni*, 15. in 16. marca 2002, Sklepi predsedstva, I. del, 43.

— spodbujanje govorenja in uporabe samo enega prevladujočega živega jezika vodi k neprimerljivim ekonomskim koristim za glavno državo izvora in lahko privede k zmanjšanju kulturnih pravic in svetovne dediščine;

— stroški poučevanja in splošne uporabe znanstveno ustvarjenega umetnega evropskega jezika, kot je *esperanto*, bi bili manjši (trajanje poučevanja in sprememba sedanjega) ⁽¹⁶⁾ od stroškov poučevanja že obstoječega živega jezika, vendar do sedaj v Evropski uniji za to še niso primerni pogoji na področju politike in kulture ⁽¹⁷⁾;

— vmesni predlog, da bi se *povečalo število jezikov, ki jih ljudje govorijo in dejansko uporabljajo* v evropskem geografskem in političnem prostoru, bi bilo treba dopolniti s predlogom, da bi več ljudi govorilo tuje jezike.

Zato EESO priporoča, da se sedanje generacije mladih odraslih in malo starejših pri teh načrtih bolj upoštevajo v okviru vseživljenjskega učenja in njihovih kulturnih pravic, medtem ko Komisija šele pripravlja načrte.

Mlade bi bilo treba senzibilizirati in spodbuditi k iskanju poklicev, ki zahtevajo večjezično komunikacijo 21. stoletja ⁽¹⁸⁾. Poklice, ki zahtevajo profesionalno in poglobljeno znanje jezikov (jezikoslovci, tolmači, prevajalci in učitelji) bi bilo treba bolj priznavati — prvi korak k temu bi bilo priznati njihovo družbeno vlogo in vključiti predstavnike teh poklicev.

⁽¹⁶⁾ Javna politika poučevanja tujih jezikov (*L'enseignement des langues étrangères comme politique publique*), François Grin, 2005.

⁽¹⁷⁾ Grin, 2005, opombi 59 in 84: „Vsi pozabljajo, da je veliko držav v času Društva narodov sprejelo *esperanto* kot mednarodni jezik in da je UNESCO na svojih plenarnih zasedanjih leta 1954 in 1985 sprejel resolucije v prid *esperantu*. Takrat (septembra 1922) je zadevo blokirala Francija, ki je prepovedala poučevanje in reklamiranje *esperanta* kot nevarno sredstvo internacionalizacije, ki bi ogrozilo moč francoščine na mednarodni ravni“. Tudi Umberto Eco, ki je bil leta 1992 vodja evropske katedre na Collège de France v Parizu, je v svojem uvodnem predavanju govoril o „iskanju idealnega jezika v zgodovini evropske kulture“. EESO želi poudariti, da se je prenehalo s poučevanjem t. i. starih mrtvih jezikov. Vendar so ne glede na razpravo, kateri skupni jezik (*lingua franca*) bi eventualno najbolje odgovoril na potrebe moderne evropske družbe, ti jeziki omogočali podlago za boljše medsebojno razumevanje Evropejcev, saj je veliko evropskih jezikov (ki se delijo med indoevropske in ugro-finske) nastalo iz teh jezikov in njihovo poznavanje olajšuje hitro učenje drugih jezikov.

⁽¹⁸⁾ Obstaja več definicij večjezičnosti. Za nekatere je osebna večjezičnost („plurijezičnost“) sposobnost posameznika, da govori več jezikov, kolektivna večjezičnost („multijezičnost“) pa se nanaša na družbo na določenem geografskem ozemlju, kjer se govori več jezikov (Evropska konferenca o večjezičnosti, 2005). Za druge je definicija ravno obratna (Grin, 2005). Za Komisijo se večjezičnost nanaša tako na posameznika kot na družbo.

Zgodnje učenje, ki ga predlaga Komisija, zahteva (kar sicer sama tudi priznava) sredstva in primerno usposobljen kader, pa tudi sodelovanje staršev pri predlaganih projektih, tj. večji izbiri.

EESO priznava tudi pozitivno vlogo družine v procesu lajšanja zgodnjega učenja in poudarja kulturni prispevek kulturno „mešanih“ družin, kadar prihajata starša iz različnih držav. Takšne družine so navadno odprte in strpne, kar se nadaljuje skozi generacije, in to potrjujejo številne evropske in kanadske študije.

- h) EESO v zvezi s poglavjem o prevajalcih in tolmačih opozarja na dejstvo, da potrebe ne nastajajo le na institucionalnem, poklicnem in gospodarskem področju. Upoštevati je treba tudi stališča drugih zainteresiranih strani. Socialne in kulturne potrebe je treba upoštevati kot osnovne človekove pravice in kot bistvene sestavine notranjega trga.

Povsod je na primer slišati, da potreb po prevajanju in tolmačenju ni mogoče izpolniti bodisi zaradi pomanjkanja tolmačev in prevajalcev bodisi zaradi finančnih razlogov. Glede na te razmere EESO predlaga, da je treba premisliti o odgovornosti držav članic in EU glede naslednjih vidikov: zagotavljanja usposabljanja za ustrezno število tolmačev in prevajalcev, jezikovne raznovrstnosti, stroškov usposabljanja in plač ter stroškov, povezanih s statuti. EESO želi še enkrat poudariti vse različne vidike, ki jih je že navedel v tem dokumentu, in opozoriti, da to ni edino področje, kjer primanjkuje usposobljenih strokovnjakov; meni tudi, da demografski deficit ni edini razlog za ta pomanjkanja. Ravnavesje med ponudbo in povpraševanje na tem delu trga dela ni bilo pravilno predvideno, čeprav bi morali evropski projekt ter zaporedne širitve Evropske skupnosti in Evropske unije skupaj z vprašanjem globalizacije omogočiti učenje na podlagi preteklih izkušenj.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

EESO na koncu priporoča, naj države članice aktivno prispevajo k oblikovanju prihodnosti na tem področju, in podpira stališča Komisije o tej problematiki.

4.2 EESO poziva Komisijo, naj primerja informacije, ki jih ima ali bi jih lahko imela na voljo v zvezi z nadaljevanjem prejšnjih jezikovnih politik držav članic, da bi lahko ocenila ukrepe, h katerim zavezuje države članice.

4.3 EESO priznava prizadevanja Komisije in se strinja z njenim načrtovanim inovativnim pristopom, podpira jezikovno raznolikost kot sredstvo za spodbujanje kulturne, socialne ter politične raznolikosti in pluralizma ter se zaveda kontraproduktivnega tveganja še večje institucionalizacije uporabe omejenega števila jezikov. EESO pričakuje od prihodnjega sporočila na to temo, ki ga je Komisija že napovedala, da bodo opravljena širša posvetovanja z akterji civilne družbe.

4.4 EESO odobrava pobudo Komisije, da bolj podpre raziskovalno delo na univerzah in visokih šolah v okviru 7. okvirnega programa RTD in priporoča, naj se opre ne samo na univerzitetne raziskave, temveč tudi na delo združenj, ki so aktivna na tem področju ⁽¹⁹⁾.

V Prilogi je opisano delo Evropske konference o večjezičnosti, ki so jo novembra 2005 organizirala združenja organizirane civilne družbe ⁽²⁰⁾ skupaj s Forumom kulturnih inštitutov ⁽²¹⁾. Ta konferenca je prispevala k oblikovanju „Listine o večjezičnosti“, o kateri je potekala razprava na spletni strani združenja ASEDI-FRES, ki namerava listino predstaviti evropskim poslancem in predstavnikom institucij. Odbor kot „most med civilno družbo in institucijami“ take pobude podpira, saj gre za dokazano dobro prakso.

⁽¹⁹⁾ Na primer: Lingua Mon, Casa de les llengües (Hiša jezikov), organizacija, ki želi zaščititi jezike, ki jim grozi izumrtje, linguamon@linguamon.cat; Babel — združenje tolmačev in prevajalcev prostovoljcev, ki delujejo na mednarodnih in regionalnih socialnih forumih; ASEDI-FRES www.europe-avenir.com, združenje, ki je soorganiziralo Evropsko konferenco o večjezičnosti novembra 2005.

⁽²⁰⁾ Podatki o sodelujočih, rezultatih in zapisnikih so na voljo na spletni strani, navedeni pod opombo 21.

⁽²¹⁾ Člani tega foruma so: Alliance française, Švedski kulturni center, Center italijanskega jezika in kulture, Inštitut Univerze v Londonu v Parizu, Inštitut Camoes, Inštitut Cervantes, Finski inštitut, Goethejev inštitut, Madžarski inštitut in Nizozemski inštitut www.forumdeslangues.net/.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o zeleni knjigi Evropska pobuda za preglednost

COM(2006) 194 konč.

(2006/C 324/25)

Komisija je 12. maja 2006 sklenila, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu: *Evropska pobuda za preglednost*

V skladu s členom 19(1) poslovnika je Odbor sklenil, da ustanovi pododbor za pripravo dela na tem področju.

Zaradi obnove mandata Odbora je plenarna skupščina sklenila, da se bo do tega mnenja opredelila na oktobrskem plenarnem zasedanju, in je v skladu s členom 20 poslovnika za glavno poročevalko imenovala go. SÁNCHEZ MIGUEL.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 430. plenarnem zasedanju 25. in 26. oktobra 2006 (seja z dne 26. oktobra 2006) s 132 glasovi za, 7 glasovi proti in 12 vzdržanimi glasovi.

1. Ozadje

1.1 Evropska komisija se zaveda potrebe po določitvi okvira, s katerim bo mogoče spodbujati transparentnost med organi in institucijami EU ter skupinami lobistov, kot tudi izboljšati javnosti namenjene informacije o prejemnikih sredstev, ki jih na različnih področjih svojih političnih ukrepov razdeljuje EU.

1.2 V tem kontekstu je Komisija sprožila *Evropsko pobudo za preglednost*, četudi je bila ta zadeva opredeljena že v beli knjigi o *Evropskem vladanju*, kar je pozneje privedlo do naslednjih konkretnih rezultatov:

- Uredbe (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije;
- posebnega registra dokumentov, povezanih z delom „komitoloških“ odborov;
- oblikovanja zbirk podatkov z informacijami o posvetovalnih organih in strokovnih skupinah za svetovanje Komisiji;
- „Kodeksa dobrega upravnega ravnanja“ Komisije, v katerem so določena pravila za odnose s posamezniki.

1.3 Temu ustrezno zelena knjiga opredeljuje tri sestavine, ki jih je treba upoštevati z ozirom na javno razpravo o transparentnosti ukrepov organov in institucij EU:

- potrebo po bolj strukturiranemu okviru za delo lobistov;
- povratne informacije o minimalnih standardih za posvetovanje;
- obveznost razkritja informacij o prejemnikih sredstev EU v okviru deljenega upravljanja sredstev.

2. Povzetek ciljev zelene knjige

2.1 Preglednost in zastopanje interesov

2.1.1 Po mnenju Komisije je treba jasno opredeliti pojma „lobist“ in „delo lobistov“, da bi lahko bolje ocenjevali rezultate

standardov in vnesli več transparentnosti v njene odnose s skupinami lobistov ali drugimi državljanji, ki se obračajo na evropske organe in ustanove.

2.1.2 Osnovni okvir za odnose med organi in ustanovami EU ter skupinami lobistov mora po mnenju Komisije vsebovati nekaj bistvenih sestavin, ki — izhajajoč iz legitimnosti te dejavnosti lobistov — koristijo transparentnosti teh odnosov. Tako ne bi smelo biti dovoljeno nobeno vprašljivo vplivanje in noben gospodarski pritisk na sprejemanje odločitev, pa tudi nobena finančna, gmotna ali osebna podpora ne. Preprečiti je treba širjenje negotovih, namerno dvoumnih ali napačnih informacij. Dejavnost lobistov bi vsekakor morala potekati ob upoštevanju splošnega interesa Skupnosti.

2.1.3 Predvsem pa je treba obravnavati kot nezakonite vse prakse, ki lahko privedejo do goljufij ali korupcije, ali pa so lahko zavajajoče, tako glede informacij, ki jih zagotavljajo, kot tudi glede legitimnosti njihovih članov. Pomembno vprašanje je reprezentativnost teh skupin.

2.1.4 Transparentnost odnosov med organi in institucijami EU ter skupinami lobistov je mogoče spodbujati z obstoječimi ukrepi, posebno z možnimi oblikami nadzora z javnostjo. V ta namen so bila določena *Splošna načela minimalnih standardov za posvetovanje*, ki omogočajo poročanje o evropskih organizacijah civilne družbe s pomočjo podatkovne baze CONECCS, ki vsebuje koristne podatke za potrditev njihove reprezentativnosti.

2.1.5 Vsekakor pa se zdi potrebno okrepiti možnost nadzora z javnostjo, čeprav se nekateri ukrepi, ki jih predlaga Komisija, v mnogih državah članicah že izvajajo. Prvi ukrep zadeva informacije, ki jih posredujejo skupine lobistov; te informacije naj bi bile podprte s spletnim vprašalnikom na spletni strani Komisije.

2.1.6 Najpomembnejši instrument je z internetom podprt sistem za prostovoljno registracijo, prek katerega je mogoče posredovati informacije, potrebne za merjenje zastavljenih ciljev in za vire financiranja. Ob tem velja pripomniti, da veliko generalnih direktorats Evropske komisije razpolaga s sistemom za priznavanje registriranih organizacij, da tako olajšuje odnose z njimi.

2.1.7 Druga pomembna točka, ki v enaki meri zadeva vse skupine lobistov — kakor tudi njihove zastopnike, neodvisno od njihove kategorije — so kodeksi obnašanja. Ta, prostovoljno sprejeta pravila obnašanja naj bi vsebovala skupne minimalne zahteve, neodvisne od skupin, ki so jih pripravile.

2.2 Povratne informacije o minimalnih standardih Komisije za posvetovanje

2.2.1 Komisija je v okviru svojih letnih programov dela pripravila minimalne standarde za posvetovanje, da bi izboljšala kakovost svojih zakonodajnih predlogov; to pojasnjuje pomen končnih rezultatov za ocenjevanje vplivov. Nekatere odločitve pa so iz teh posvetovanj izvzete, npr. komitološki postopek in socialni dialog v smislu členov 137 do 139 Pogodbe o ustanovitvi ES, ki so obravnavani v nadaljevanju.

2.2.2 Ta vrsta postopka se je Komisiji vse od uvedbe obrestovala, in sicer ne samo glede števila, temveč tudi glede rezultatov predlogov, o katerih je potekalo posvetovanje, še zlasti prek internetnega portala.

2.3 Razkritje informacij o prejemnikih sredstev EU

2.3.1 Večina držav članic ima danes na voljo informacijske kanale, da lahko objavlja seznam prejemnikov sredstev skladov Skupnosti, ki se financirajo v partnerstvu z državami članicami. Najbolj izstopajoč primer je objava seznama prejemnikov sredstev Skupne kmetijske politike. Kljub temu pa se podatki, ki se posredujejo, od države do države razlikujejo, enako kot informacije o uporabi sredstev pri ukrepih, ki jih neposredno financira EU.

2.3.2 Zdaj gre za to, da bi zagotavljanje teh informacij potekalo centralizirano, prek Komisije. Problem je kompleksnost, ki izhaja iz različnih kategorij prejemnikov, in morda s tem povezani upravni stroški. Ena od rešitev bi lahko bila določitev minimalnih zahtev za informacije, ob upoštevanju predpisov o varstvu podatkov.

3. Najpomembnejša vprašanja, ki jih obravnava zelena knjiga

3.1 Glede točke *Transparentnost in zastopanje interesov* se zastavljajo naslednja vprašanja:

3.1.1 Ukrepi za povečanje transparentnosti dela lobijev.

3.1.2 Ali se je treba s skupinami lobistov posvetovati avtomatično, če so registrirane?

3.1.3 Ali mora imeti javnost neomejen dostop do registra? Kdo naj ta register vodi?

3.1.4 Ali je treba zdaj veljavne kodekse obnašanja spremeniti?

3.1.5 Ali bi morali nadzorovati spoštovanje kodeksov obnašanja in ali bi morebiti morala obstajati celo možnost uvedbe sankcij?

3.2 Kar zadeva *Povratne informacije o minimalnih standardih za posvetovanje*, se zastavlja eno samo vprašanje:

3.2.1 Ali je Komisija zadovoljivo upoštevala splošna načela in minimalne standarde za posvetovanje?

3.3 Kar zadeva razkritje informacij o prejemnikih sredstev EU, se zastavljajo naslednja vprašanja:

3.3.1 Ali je treba vse države članice obvezati, da razkrijejo informacije o prejemnikih sredstev Skupnosti?

3.3.2 Če je odgovor pozitiven: je treba to storiti na nacionalni ravni in z določenimi vsebinami?

4. Splošne pripombe

4.1 EESO pozitivno sprejema predstavitev zelene knjige *Evropska pobuda za preglednost*, ki jo je predstavila Komisija. Veliko število interesov, ki vplivajo na politiko Skupnosti, zahteva, da Komisija vzpostavi standarde, s katerimi se po eni strani urejajo pogoji, pod katerimi mora potekati vplivanje, po drugi strani pa, da se določijo minimalne zahteve, ki jih je treba postavljati zastopnikom interesov in skupinam lobistov.

4.2 Vendar pa bi bilo treba že vnaprej jasno opredeliti, kaj pomeni izraz „skupine lobistov“ in kakšen mora biti njihov odnos do Komisije:

4.2.1 V zeleni knjigi ⁽¹⁾ določena opredelitev „lobistov“ je milo rečeno nejasna, saj se nanaša na poklicna združenja, nevladne organizacije, gospodarska združenja itd., ki opravljajo dejavnosti, „ki se opravljajo z namenom vplivati na oblikovanje politike in odločanje v evropskih institucijah.“ EESO je v prizadevanju za razmejitev do skupin lobistov že razvil koncept „organizacij civilne družbe.“ ⁽²⁾ Poleg tega so v členih 137 do 139 Pogodbe o ustanovitvi ES določeni pogoji, pod katerimi morajo „socialni partnerji“ voditi socialni dialog ⁽³⁾. Organizacije, ki v EU delujejo lobistično, se razlikujejo po svojih ciljih,

⁽¹⁾ Zelena knjiga, razdelek II, 1, str. 45.

⁽²⁾ Glej zlasti mnenja Odbora o temah *Vloga in prispevek organizirane civilne družbe k evropski združitvi* 23. septembra 1999 (UL C 329 z dne 17.11.1999), *Organizirana civilna družba in evropsko vladanje — prispevek Odbora k pripravi bele knjige* 26.4.2001 (UL C 193 z dne 10.7.2001), *Evropsko vladanje — bela knjiga* 21.3.2002 (UL C 125 z dne 27.5.2002), *Reprezentativnost evropskih organizacij civilne družbe v civilnem dialogu* 14.2.2006 (UL C 88 z dne 11.4.2006).

⁽³⁾ Upoštevati je treba, da člen 1-48 osnutka Pogodbe o Ustavi za Evropo opredeljuje nalogo socialnih partnerjev in avtonomnega socialnega dialoga, pri čemer je ta dialog razmejen od posvetovanja tako imenovanih zainteresiranih krogov iz predhodnih členov.

strukturah in interesnih skupinah, ki jih zastopajo. Združenj industrialcev, delodajalcev ali sindikatov, ki zastopajo interese tisočev ali celo milijonov evropskih podjetij ali delojemalcev, torej ne bi smeli uvrščati med lobistično delujoče organizacije ali interesne skupine, ki zasledujejo ozke komercialne ali druge interese, saj zastopajo široke, splošne in javne interese družbe in pospešujejo razvoj industrije in gospodarstva ter gospodarski in družbeni napredek. Te organizacije niso usmerjene pridobitno. Njihovo k občini koristi usmerjeno dejavnost javnost dobro zaznava, o njej izčrpno poročajo v tisku, in same so zainteresirane za to, da se o njihovih dejavnostih čim več poroča. Pri teh organizacijah gre za socialne partnerje, ki skupaj z državnimi institucijami na evropski ravni sodelujejo v socialnem dialogu.

4.2.2 Zato bi bilo treba natančno razjasniti, koga zajema pojem „skupine lobistov“, in predvsem bi bilo treba izrecno priznati, da so del participativne demokracije EU.

4.2.3 V osnutku Pogodbe o Ustavi za Evropo, člen 1-46(3), o zagotavljanju načela participativne demokracije piše: „Vsak državljan ima pravico sodelovati v demokratičnem življenju Unije. Odločitve se sprejemajo kar najbolj odprto in demokratično.“ V členu 1-47(3) pa piše: „Komisija opravlja širša posvetovanja z udeleženi stranmi, da se zagotovi usklajenost in preglednost delovanja Unije.“

4.2.4 Kar zadeva dejavnost „skupin lobistov“, je treba razlikovati med dostopom do informacij in posvetovanjem. Vsi državljani EU imajo pravico do informacij, ta pravica je del transparentnosti, h kateri so zavezane vse institucije Skupnosti. Posvetovanje pa je omejeno na tiste, ki imajo legitimni interes za kakšno izmed politik Skupnosti.

4.2.5 Komisija je sprejela *minimalne standarde za posvetovanja* ⁽⁴⁾, s katerimi naj bi ustvarili splošno transparenten, koherenten in obenem prožen okvir za izvajanje posvetovanj za konkretna področja politik, posebno tista, ki zahtevajo oceno vplivov. V zeleni knjigi so preoblikovani in izboljšani nekateri pogoji za zainteresirane strani, da bi bila podoba transparentnejša.

5. Posebne pripombe glede vprašanj, obravnavanih v zeleni knjigi

5.1 **Register.** Zahtevo po vpisu v register je treba jemati kot nujni pogoj za pridobitev pravice, kakršna je npr. pravica do obveznega posvetovanja z zainteresiranimi stranmi v zadevah, ki se jih tičejo. Glede tega EESO meni, da je zahteva po obveznem registru minimalni pogoj za transparentnost, ki ga je treba zagotavljati pri posvetovanjih o vprašanih politike Skupnosti, predvsem pa je treba skrbeti, da to ne bi vodilo v okoriščanje, kar bi bilo v nasprotju s splošnim interesom.

5.1.1 Ni dvoma, da mora biti register javen. Poleg tega bi ta register morala voditi Komisija, saj zaradi javnega značaja tu vsakršna druga oblika vodenja odpade. Konec koncev mora biti

ne glede na izbrani sistem obveznega vpisovanja obseg informacij, ki jih podajo zainteresirane strani, proporcionalen zadnemu cilju: omogočiti evropskim državljanom informiranost o interesnih skupinah, ki želijo vplivati na evropsko politiko in sprejemanje odločitev.

5.1.2 S tega vidika mora biti jasno, kakšen je prispevek skupin lobistov organom in institucijam EU, koga zastopajo, kakšne cilje zasledujejo in kako se financirajo. Med temi informacijami bi morali biti vsaj ime in sedež organizacije, namen njenega obstoja v smislu ciljev, ki si jih je zadala, ime oseb, ki jo zastopajo, ter vse informacije, ki so potrebne za to, da bi preverili njen status in njena revidirana finančna poročila.

5.2 **Kodeks obnašanja.** Kodeks obnašanja mora biti vezan na izpolnjevanje minimalnih zahtev za doseganje določenega poklicnega ali političnega statusa. To zahtevo je treba jemati kot instrument, ki je tesno povezan z obveznostjo registracije, in sicer tako, da izpolnitev zahteve s strani interesnih skupin, ki se želijo registrirati, zagotavlja, da se Komisija in druge institucije Skupnosti z njimi posvetujejo.

5.2.1 EESO meni, da bi morala Komisija sprejeti zavezujoč kodeks obnašanja, ki bi zagotavljal enako obravnavo na področju prava in delovanja med vsemi zainteresiranimi stranmi ter bi bil vezan na sistem obvezne registracije, podoben kodeksu Evropskega parlamenta ⁽⁵⁾, in ga vsebinsko prilagoditi zastavljenemu cilju posvetovanja, posebno glede posledic, ki grozijo pri kršitvah.

⁽⁵⁾ Poslovnik EP, priloga IX, člen 3; kodeks ravnanja.

„1. Osebe, vpisane v register iz člena 9(4), naj v svojih odnosih s Parlamentom:

- a) spoštujejo določbe člena 9 in te priloge;
- b) navedejo interes ali interese, ki jih zastopajo v odnosih s poslanci, njihovim osebjem ali uradniki Parlamenta;
- c) se vzdržijo dejanj, katerih namen je nepošteno pridobivanje podatkov;
- d) se v odnosih s tretjimi osebami vzdržijo sklicevanja na uradni odnos s Parlamentom;
- e) ne razdeljujejo kopij dokumentov, ki jih dobijo v Parlamentu, tretjim osebami z namenom dobička
- f) strogo spoštujejo določbe Priloge I, člen 2, drugi odstavek;
- g) zagotavljajo, da je vsaka pomoč v skladu z določbami Priloge I, člen 2, vpisana v ustreznih register;
- h) pri najemanju nekdanjih uradnikov institucij spoštujejo določbe Kadrovskih predpisov;
- i) spoštujejo pravila Parlamenta v zvezi s pravicami in dolžnostmi nekdanjih poslancev;
- j) da bi se izognili morebitnim konfliktom interesov, pridobijo predhodno soglasje zadevnega poslanca ali poslancev v zvezi s pogodbenim razmerjem ali zaposlitvijo poslančevega pomočnika ter nato zagotovijo, da je to vpisano v register iz člena 9(4)

2. Vsaka kršitev kodeksa ravnanja lahko privede do odvzema izkaznice, izdane zadevnim osebam in po potrebi njihovim družbam.“

⁽⁴⁾ COM (2002) 704 konč., 11.12.2002.

5.3 Povratna informacija o minimalnih standardih za posvetovanje: posamezni generalni direktorati so dolžni pripraviti oceno posledic posvetovanja, vendar le pri strateško pomembnih predlogih Komisije. Tej oceni posledic mora biti priložen seznam oseb, s katerimi je potekalo posvetovanje. Po mnenju EESO bi morali takšno oceno posledic ali takšno povratno informacijo pripravljati pri vseh predlogih, ki so predmet javnega posvetovanja. Za boljši nadaljnji potek posvetovanj bi se morala Komisija lotiti nekaterih pomembnih vprašanj, kot so:

- vprašanje jezikov, v katerih potekajo posvetovanja,
- nevtralnost vprašanj
- tehtanje posameznih stališč in ugotovitev organizacij, ki sodelujejo pri posvetovanjih, v skladu z njihovo reprezentativnostjo.

5.3.1 EESO meni, da splošne informacije o posvetovanju ne zadoščajo, temveč mora vsaka organizacija, s katero je potekalo posvetovanje, prejeti specifične informacije v zvezi s posvetovanjem in določitev daljših obdobj za razpravo znotraj organizacij. Uporaba interneta za izvedbo posvetovanj ne pomeni, da se je treba odpovedati drugim sistemom, ki so zdaj v uporabi.

5.4 Razkritje informacij o prejemnikih sredstev EU. EESO predlaga, da se tako kot pri sredstvih, s katerimi upravlja Komisija, tudi pri sredstvih, s katerimi upravljajo vse druge evropske institucije, razkrijejo informacije o prejemnikih. To velja tudi za sredstva, s katerimi upravljajo posamezne države članice v okviru deljenega upravljanja sredstev, za razdeljevanje katerih so pristojne države članice.

5.4.1 Nekatero države članice svojo dolžnost razkrivanja, med drugim na področju kmetijskih pomoči EU, izpolnjujejo zgledno, druge pa manj. EESO se zavzema za to, da se vsem državam članicam naloži obveznost razkritja vseh informacij o prejemnikih v okviru deljenega upravljanja sredstev, in da se ti podatki objavljajo tudi prek interneta.

5.5 EESO naproša Komisijo, naj preveri, ali ne bi kazalo nadzora rezultatov posvetovalnega postopka razširiti tudi na člane Komisije, ki opravljajo te dolžnosti, kot je predvideno v členu 213(2) Pogodbe o ustanovitvi ES, in zahteva strogo upoštevanje členov 11 in 16 kadrovskih predpisov. Upoštevanje vseh udeleženi v posvetovalnem postopku in postopku odločanja je potrebno za transparentnost in za pravilno delovanje institucij.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu odločbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi akcijskega programa za carino v Skupnosti (Carina 2013)

COM(2006) 201 konč. — 2006/0075 (COD)

(2006/C 324/26)

Svet je 22. junija 2006 sklenil, da v skladu s členom 95 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Predsedstvo Odbora je strokovno skupino za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo zadolžilo za pripravo dela Odbora na tem področju.

Zaradi nujnosti zadeve je Evropski ekonomsko-socialni odbor na 430. plenarnem zasedanju 26. oktobra 2006 imenoval za glavno poročevalko go. BATUT ter s 108 glasovi za in 4 vzdržanimi glasovi sprejel naslednje mnenje.

1. Uvod

1.1 Carine v vseh državah članicah ščitijo nacionalne gospodarske interese s postopki, ki temeljijo na takojšnjem ukrepanju, in obravnavajo pretok blaga. Z vzpostavitvijo notranjega trga leta 1993 so bile po uvedbi skupne zunanje tarife v 60. letih odpravljene kontrole na mejah med državami članicami EU, kar je omogočilo svobodni pretok blaga in storitev. Trgovanje z blagom v Skupnosti, ki se je po odpravi notranjih meja skoraj podvojilo, predstavlja največji del trgovine vsake države članice.

1.2 Nacionalne carinske uprave v Evropski skupnosti so več let ostale skoraj nespremenjene. Struktura carinskih organov in osebja je bila v vsaki državi članici urejena povsem na nacionalni ravni.

1.3 Vendar pa so Evropska unija, digitalni razvoj in oblikovanje mrež na območjih brez meja deloma zmanjšali pomen carinskih organov. Predlog Komisije „Carina 2013“ spodbuja tesnejše povezovanje carinskih praks v skladu z lizbonskimi cilji, ne da bi se pri tem usmerjala v povezovanje uprav, katerih vloga je še vedno ključnega pomena. Interesi, ki jih je treba zaščititi, so interesi Unije in državljanov ter potrošnikov, ki živijo v EU.

2. Splošni okvir predloga odločbe

2.1 Carina 2000

2.1.1 Evropska komisija je **že leta 1995** predlagala petletni program **Carina 2000**, ki mu je sledil program *Carina 2002*. Nacionalne carine so morale sčasoma v okviru postopkov začeti delati „kot enotna uprava“: *Oblikovanje območja trgovine brez notranjih carinskih meja v 15 državah članicah zahteva enoten carinski postopek za enake transakcije na vseh mestih carinskega območja.*

Načini za doseg tega so sodelovanje, enotno izvajanje carinske pravice v notranjosti in na mejah Skupnosti, komunikacijska mreža, ki je dostopna gospodarskim akterjem, izboljšanje uprav in njihovih uradnikov ter razvoj informatizacije in elektronskega carinjenja ⁽¹⁾.

2.2 Carina 2002

2.2.1 V okviru programa „**Carina 2002**“ sta bila oblikovana Skupina za carinsko politiko (SCP) in Odbor Carina 2002, ki združujeta pristope predstavnikov Komisije in držav članic v zvezi z metodami, ocenami, naložbami, informacijskimi platformami, posodobitvijo postopkov, standardi kontrole, sodelovanjem proti ponarejanju, podporo državam kandidatkam in izmenjavo carinskih uradnikov.

2.2.2 EESO je podprl oblikovanje elektronskega komunikacijskega carinskega sistema na ravni Unije z dejavnim sodelovanjem gospodarskih krogov — podjetij, združenj, posvetovalnega carinskega odbora in ekonomsko-socialnih svetov — pri upravnih postopkih odločanja, ki spodbujajo medsebojno razumevanje in omogoča, da se izognemo nepotrebnim težavam pri izvajanju. Poudaril je možnosti poenostavitve, ki jih uvedba tega sistema prinaša. Odbor je takrat izrazil mnenje, da bi bilo treba proučiti možnost centralizacije informacij Komisije in uvedbo evropske službe Skupnosti za odpravo goljufij (EURODOUANE, ki bi bila podobna EUROPOLU) na srednji rok ter upoštevati tudi potrebo po enotnem usposabljanju carinskih uradnikov v državah članicah na področju carinske zakonodaje in carinskih postopkov, ob upoštevanju načela subsidiarnosti in tudi kariere carinikov ⁽²⁾. Institucije, ki sprejemajo odločitve, niso upoštevale priporočil Odbora.

⁽¹⁾ UL L 33, 4.2.1997 in UL L 13, 19.1.2000.

⁽²⁾ UL L 174/14, 17.6.1996.

2.3 Carina 2007

2.3.1 Sprejet je bil nov petletni program „**Carina 2007**“⁽³⁾, ki podaljšuje in razširja predhodni program. Njegov cilj ni omejen samo na trgovino in carinske dejavnosti, temveč se osredotoča tudi na potrebo po zaščiti finančnih interesov Evropske unije in oblikovanje varnega okolja, ki ne predstavlja tveganja za državljanje. Globalizacija svetovnega gospodarstva prinaša tudi spremembe. Carine imajo pomembno vlogo pri urejanju trgovinskega območja. Hitri digitalni razvoj je omogočil povezovanje carinskih postopkov. Cilj Carina 2007 zagotavlja, da vse države članice EU izvajajo zakonodajo Skupnosti na področju carinske politike povezano in strokovno. Poleg večje uporabe informacijskih tehnologij se povečujejo tudi možnosti dobrih praks, izmenjave uradnikov in seminarjev ter dejavnosti spremljanja.

2.3.2 Odbor priporoča, naj igra Komisija dejavnejšo vlogo pri nadzoru standardov kontrole v državah članicah, to pa se lahko deloma doseže z določitvijo sistema carinskih inšpektorjev, ki so usposobljeni za delovanje na celotnem območju Skupnosti⁽⁴⁾.

2.3.3 EESO je v svojem mnenju ugotovil, da se lahko z izboljšanjem carinskih služb izboljša konkurenčno okolje za podjetja in spodbudi zaposlovanje, obenem pa to spodbuja tudi zakonite dejavnosti na področju gospodarstva in trgovine. Odbor meni, da bi bilo treba uvesti instrument, s katerim bi lahko ocenili doseženi napredek v začetnih fazah, da se po potrebi izvedejo nujni popravki. To mnenje Odbora je bilo upoštevano⁽⁵⁾.

2.3.4 Iz **vmesnega poročila** je razvidno, da so gospodarski subjekti in akterji na splošno zadovoljni s programom Carina 2007, vendar bi bilo treba uskladiti zahteve na področju varnosti s prizadevanjem Evropske skupnosti, da olajša trgovanje; in da zbuja skrb elektronske carine. Program v veliki meri prispeva k cilju nacionalnih carinskih organizacij, da delujejo kot ena sama uprava.

2.4 Leto 2006

2.4.1 **Leta 2006** obravnavajo carine **tri pomembna besedila EU**:

- predlog uredbe „*Posodobljeni carinski zakonik*“
- predlog odločbe o *brezpapirnem okolju za carino in trgovino*
- in predlog odločbe, ki jo EESO obravnava v tem mnenju.

2.4.2 **Carinski zakonik Skupnosti**, ki bo posodobljen z uredbo EP in Sveta in o katerem je EESO izrazil svoje stališče 5. julija 2006, je poleg tega ključnega pomena za razumevanje programa Carina 2013, ki naj bi uskladil zakonodajo z razvojem trgov in tehnologij ter prihodnjo širitvijo Unije.

⁽³⁾ COM(2002) 26 konč. — 2002/0029 (COD).

⁽⁴⁾ UL C 241/8, 7.10.2002.

⁽⁵⁾ Glej opombo 4.

Uporaba informacijske tehnologije je vse bolj razširjena in uprava bo *morala* postati elektronska; informatizirani postopki, ki so bili do sedaj izbirni, so z novim zakonikom, postali *obvezni*, kar olajša nalogo velikih gospodarskih subjektov, medtem ko prizadene manjše subjekte. Poleg tega so postali pomembni tudi netarifni ukrepi, na primer na področju boja proti ponarejanju, varnosti, nadzora ilegalnega priseljevanja, pranja denarja in trgovine z drogami, zdravja, okolja in varstva potrošnikov ter tudi ukrepi v zvezi s pobiranjem DDV-ja in trošarin. Države članice so še vedno gonilo sistema, krijejo stroške, predvsem na področju informacijske interoperabilnosti, in njihovi carinski organi lahko izvajajo vse vrste kontrol. Vendar pa Komisija povečuje svoje lastne regulativne pristojnosti (člen 196 predloga uredbe) na področju carinskih sistemov, držav članic in mednarodnih sporazumov. Posodobljen zakonik bo ponovno opredelil vloge in status vseh akterjev v carinskem postopku.

2.4.3 Zahteva po elektronski obliki seveda vodi do **odprave papirnega okolja**.

2.4.3.1 Predlog odločbe v zvezi z elektronskimi carinami določa niz ukrepov in rokov, ki naj bi omogočili skladnost elektronskih carinskih sistemov držav članic in tako oblikovali edinstveni in skupni informacijski portal. Ta portal bi omogočil učinkovitejšo komunikacijo med gospodarskimi subjekti in carinskimi organi ter hitrejšo izmenjavo med njimi. „Papirne“ oblike morajo postati izjema. Komisija predvideva tudi uvedbo „vse na enem mestu“, ki gospodarskim subjektom, ki so „vredni zaupanja“ (posredniki in pooblaščenici gospodarski subjekti — člen 2, 4, 13, 16 predloga uredbe o posodobljenem carinskem zakoniku) omogoča, da sodelujejo samo z enim organom in ne več z različnimi organi kontrole na mejah, kot je praksa sedaj. Informacije, predvsem carinske, bi se tako posredovale samo enkrat. Kontrolo blaga bi tako istočasno in na istem kraju izvajali carinski in drugi organi (policija, obmejna policija, veterinarske in okoljske službe) v skladu z načelom „eno okence“.

2.4.4 EESO je v mnenju z dne 13. septembra 2006 izrazil mnenje, da mora biti carinska uprava Skupnosti dolgoročni cilj Unije: „*Ob taki upravi bi postalo carinjenje enostavnejše, bolj zanesljivo in stroškovno bolj učinkovito. Tako bi bilo omogočeno tudi povezovanje z drugimi sistemi v EU in tretjih državah.*“

3. Program Carina 2013

3.1 Povezovanje, zmanjšanje stroškov, najboljše prakse: obravnavani program Carina 2013 je nadaljevanje zgoraj navedenih predhodnih programov in naslednik programa Carina 2007. Njegov namen je, da v okviru usklajenega programa prispeva k izvajanju sodobnih carinskih postopkov za dosego

hitrejšega pretoka blaga, lažje trgovinske izmenjave in proste trgovine, pri čemer se obdržijo postopki kontrole. Evropska komisija⁽⁶⁾ meni, da je carina edino sredstvo za uresničitev globalne in medsektorske vizije gospodarstva. Situacija je danes veliko bolj zapletena, saj vključuje medsebojno vplivanje pretoka oseb in blaga. Upravljanje te zapletene situacije zahteva, po mnenju njenih predstavnikov, prožnost pristopa in sredstva za zagotavljanje konkurenčnosti podjetij EU tako na notranjem kot svetovnem trgu.

3.1.1 Obdobje izvajanja novega programa bo trajalo 1.1.2008 od 31.12.2013, torej šest mesecev, da se dolžina trajanja uskladi z večletnim finančnim okvirom.

3.1.2 Program skuša s podporo naslovljencem izpolniti naslednje cilje, navedene v členu 4.1 predloga:

- a) zagotoviti ujemanje dejavnosti na carinskem področju s potrebami notranjega trga, vključno z varnostjo dobavne verige;
- b) omogočiti vzajemno delovanje in izvajanje nalog carinskih uprav tako učinkovito, kakor da bi bile ena sama uprava;
- c) zagotoviti potrebno varstvo finančnih interesov Skupnosti;
- d) krepiti varnost državljanov;
- e) pripraviti širitev, kar vključuje izmenjavo izkušenj in znanja s carinskimi upravami zadevnih držav.

3.1.3 **Sredstva:** skupne dejavnosti in dokončna izvedba informatizacije

Navedeni ukrepi za izvajanje programa (člen 2) povzemajo in poglobljajo tiste ukrepe, ki jih je uvedel že program Carina 2007 ter združujejo dva pristopa: materialne vire (strojna in programska oprema) in človeške vire (skupne dejavnosti in usposabljanje):

- a) komunikacijski sistemi in sistemi izmenjave informacij;
- b) primerjalne analize;
- c) seminarji in delavnice;
- d) projektne skupine in usmerjevalne skupine;
- e) delovni obiski;
- f) usposabljanje;
- g) dejavnosti spremljanja;
- h) druge dejavnosti, potrebne za uresničitev ciljev programa.

Namen ukrepov je tudi uvedba elektronske in vseevropske carine.

3.1.4 Dejavnosti so **namenjene** (člen 3) predvsem državam članicam in zaradi vloge carinske dejavnosti v mednarodnem

gospodarstvu na različnih ravneh tudi državam kandidatkam za vstop v Unije, možnim kandidatkam, državam, ki so z EU povezane v okviru evropske sosedске politike, in tretjim državam.

3.1.5 Različni **akterji** so opredeljeni v več členih predloga.

3.1.5.1 V uvodni izjavi 6) (7) je navedeno, da je treba „okrepiti odnose med carinskimi **upravami** Skupnosti ter **podjetji, pravnimi in strokovnimi** krogi ali drugimi **gospodarskimi subjekti**, ki se ukvarjajo z zunanjo trgovino.“ Program 2013 bi moral osebam, ki so predstavniki teh krogov ali subjektov, po potrebi omogočiti sodelovanje v dejavnostih programa.

3.1.5.2 Člen 2, 2. alineja, opredeljuje akterje, najprej nacionalne uprave: uprava pomeni „javne organe in druga telesa v sodelujočih državah, odgovorne za upravljanje carin ali dejavnosti, povezanih s carino“. Akter na ravni Skupnosti je **Komisija, ki ji pomaga Odbor carina 2013 (člen 19) in Skupina za carinsko politiko**, sestavljena iz nacionalnih predstavnikov; v skladu s členom 14 lahko pri dejavnostih, organiziranih v okviru programa, vsakič, ko je to ključnega pomena za izpolnjevanje točno določenih ciljev programa (člen 4 in 5), sodelujejo „predstavniki mednarodnih organizacij, uprav tretjih držav, gospodarskih subjektov in njihovih organizacij“; „Komisija lahko omogoči dostop do komunikacijskih sistemov in sistemov za izmenjavo informacij drugi javni službi za carinske ali necarinske namene, če je za program vplačan finančni prispevek“ (člen 7(6)). Skratka, zaradi vloge „urejevalca“ mednarodne trgovine, ki jo ima carina, je število akterjev zelo veliko.

3.1.5.3 V prihodnosti si Komisija pridržuje možnost, da presodi, ali bi bile lahko nekatere naloge izvajanja tega programa „zaupane izvajalski agenciji ali izvajalcem storitev na podlagi pogodb o tehnični in upravni pomoči (8)“, kar pa bi v nekaterih državah članicah predstavljalo težavo pri upravni organizaciji.

3.1.6 Proračun

3.1.6.1 Interoperabilnost bo omogočila izmenjavo informacij med upravami različnih držav; program Carina 2013 s povezanostjo gospodarskih subjektov prispeva k izvajanju odločb „Posodobljeni carinski zakonik“ in „Carina brez papirja“. Ko bo nov računalniški sistem povsem operativen, bo zaključeno oblikovanje enotnega notranjega trga, ki bo imel samo zunanje meje. Program 2013 upošteva svetovno razsežnost trgov in odnos s tretjimi državami, ki lahko postanejo „sodelujoče države“ in so upravičene do pomoči.

(6) Razprava z dne 18.9.2006, TAXUD — A/2 — direkcija Evropske komisije za davke in carine.

(7) COM(2006) 201 konč., str. 11.

(8) Obrazložitevni memorandum, 4) Proračunske posledice.

3.1.6.2 Za izvedbo programa so najprej odgovorne prav sodelujoče države (uvodna izjava 11). Skupni znesek, ki bo poravnan s sredstvi iz proračuna Skupnosti, je 323,8 milijonov EUR (obrazložitev, točka 4, in člen 16(1)), kar pa ni celoten znesek stroškov, ki jih bodo morale v veliki meri kriti države članice. Pomoč v okviru programa Carina 2013 bo teoretično znašala 2 milijona EUR na državo članico EU na leto za obdobje šestih let, vendar bo „sodelujočih držav“ več kot 27 držav članic.

3.1.6.3 Razdelitev med EU in sodelujočimi državami je naslednja (člen 17):

— „2. Skupnost krije naslednje izdatke:

- a) stroške nabave, razvoja, vgradnje, vzdrževanja in dnevnega delovanja sestavnih delov komunikacijskih sistemov in sistemov za izmenjavo informacij iz Skupnosti, navedenih v členu 7(3)“

in organizacijske stroške sej, ki so potrebne za skupne dejavnosti;

— „6. Sodelujoče države krijejo naslednje izdatke:

- a) stroške nabave, razvoja, vgradnje, vzdrževanja in dnevnega delovanja sestavnih delov kommunikacijskih sistemov in sistemov za izmenjavo informacij, ki niso iz Skupnosti, navedenih v členu 7(4);
- b) stroške, povezane z začetnim in nadaljevalnim usposabljanjem, vključno z jezikovnim usposabljanjem, svojih uradnikov.“

3.1.7 Osebj

3.1.7.1 Predlog poudarja **potrebo po intenzivnem usposabljanju** in sposobnostih, da bo omogočeno delovanje celote. Ta razsežnost v zvezi z osebjem nacionalnih carin je obravnavana v členu 12 predloga. Na podlagi „strukturiranega“ sodelovanja med nacionalnimi organi za usposabljanje bo prišlo do naslednje verižne reakcije poteka dogodkov: na ravni Skupnosti bodo določeni programi in standardi usposabljanja zaradi oblikovanja enotnega okvira za usposabljanje uradnikov na področju celotnega sklopa carinskih predpisov in postopkov, da jim tako omogoči pridobitev potrebnih poklicnih spretnosti in znanja (člen 12 (a)). Tečajje usposabljanja bodo lahko obiskovali tudi uradniki drugih držav (člen 12 (b)). Nacionalne carinske oblasti morajo v svoje programe usposabljanja v celoti vključiti bistvene elemente enotnih programov usposabljanja (člen 12 (2)) in pri tem seveda zagotoviti, „da je njihovim uradnikom zagotovljeno začetno in nadaljnje usposabljanje, ki je potrebno za pridobitev enotnih poklicnih spretnosti in znanja“, prav tako pa tudi jezikovno usposabljanje, oboje na lastne stroške (člen 12 (2)).

3.1.7.2 Skupnost torej ne bo odgovorna za usposabljanje, ampak za vsebino usposabljanja. Komisija lahko izbere razvejano strukturo, pri čemer upošteva, „kadar je to ustrezno“, „razvijanje potrebne infrastrukture in pripomočkov za enotno usposabljanje in vodenje usposabljanja na carinskem področju“ (člen 12 (1 c)).

3.1.7.3 Predlog navaja tudi „proučitev priložnosti za razvoj usposabljanja z drugimi javnimi službami“ za zagotovitev usklajevanja, kar je EESO že zagovarjal (člen 12 d). Program bo tako kril stroške nabave, razvoja, vgradnje in vzdrževanja sistemov usposabljanja in modulov usposabljanja, kadar so skupni za vse sodelujoče države (člen 17 (d)).

3.1.8 Vloga Komisije

3.1.8.1 Komisija ima glavno vlogo v okviru razvejane strukture. Ne moremo govoriti o strukturi Skupnosti, toda Komisija je v središču akterjev. Komisija bo sama določila, kdo so pooblašteni subjekti — za katere merila še niso določena (člen 196 posodobljenega carinskega zakonika) —, katere so druge javne službe poleg carin, ki lahko imajo dostop do zaščiteneh podatkov in usposabljanja v neracinske namene (obrazložitev v členu 7), in kateri so novi subjekti iz zasebnega sektorja (pravni in znanstveni krogi), ki bi lahko bili vključeni.

4. Splošne ugotovitve Odbora

4.1 Odbor obžaluje, da so bili zgoraj omenjeni dosjeji kljub temu, da so med sabo očitno povezani in da so pomembni tako za upravo kot za ženske in moške, zaposlene v upravi, Komisiji v letu 2006 predloženi neenotno, čeprav obravnavajo vprašanja, ki niso niti nujna niti popolnoma nova, ampak v celoti povezana.

4.2 Zato še bolj obžaluje, da je moral za pripravo tega mnenja zaradi razlogov, povezanih s pripravo tekočega proračuna, delati v naglici, čeprav gre za predlog, ki je, kot že omenjeno, del širokega okvira, katerega posledice so glede na ta postopek popolnoma predvidljive.

4.3 EESO meni, da carinska unija, ki je bila gonilo evropskega gospodarskega povezovanja, danes ne more brez škode zaostajati za svetom mednarodne trgovine, ki naj bi jo urejevala in ki se ves čas spreminja. Informacijski pripomoček spada med njena običajna sredstva delovanja, in naraščajoče možnosti, ki jih ponuja, je treba dati na razpolago tako gospodarskim subjektom kot nadzornim organom. Odbor zato odobrava program Carina 2013 in povečanje proračunskih sredstev, ki bo omogočilo nadaljnjo pomoč sodelujočim državam, predvsem za posodobitev njihovih pripomočkov, ozaveščanje akterjev in usposabljanje uradnikov.

4.4 Izmenjava znanj, skupne dejavnosti, dejavnosti spremljanja: te dejavnosti omogočajo tako dobro delovanje interoperabilnosti kot medsebojno poznavanje akterjev, ki pa bo omejeno na majhno število uradnikov v carinskih upravah.

4.5 EESO z odobravanjem opaža, da je vzpostavljen postopek ocenjevanja, za kar je že izrazil željo v povezavi s prejšnjimi programi, obžaluje pa, da trenutno ni nič omenjenega v zvezi s kazalniki, ki bodo uporabljeni.

4.6 Odbor ima kljub temu nekaj zadržkov:

4.6.1 „Pri ukrepih na carinskem področju je treba dati prednost izboljšanju kontrole in boja proti goljufijam“, vendar tudi „zniževanju stroškov gospodarskih subjektov zaradi uskladitve s carinsko zakonodajo, zagotovitvi uspešnega upravljanja kontrole blaga na zunanji meji ter zaščiti državljanov Skupnosti na področju varnosti mednarodne dobavne verige“ (uvodna izjava 3).

4.7 EESO kljub temu meni:

4.7.1 Da je predlog, da carinski organi „zagotavljajo enakovredno stopnjo zaščite državljanom Skupnosti in gospodarskim subjektom na kateri koli točki carinskega območja Skupnosti“, (glej uvodno izjavo 2), hvalevreden, vendar nezadosten namen za zavezanca, gospodarske subjekte in predvsem za državljane, če „enakovreden“ ni hkrati tudi sinonim za „najboljši“, na najvišji stopnji. Primer varnosti je plišasti medvedek, ki je bil izdelan v skladu s standardi Skupnosti in ima zato dovoljenje za vstop na območje Skupnosti, ker so cariniki ugotovili, da mu ni mogoče izpuliti oči in jih otrok ne bo mogel pogoltniti. Besedilo predloga načeloma določa cilj kontrole in varnosti, vendar ga ne razvije bolj podrobno; kontrola in varnost bi morala biti dejansko enakovredna na celotnem območju in poleg tega najboljša možna;

4.7.2 Cilj znižanja upravnih stroškov in avtomatizacije nalog z dragimi informacijskimi sistemi, skupaj z obveznostjo, da proračunski organi držav članic spoštujejo stopnjo javno-financijske primanjkljaja in javnega dolga, ki ju dovoljujejo pogodbe, vodstvo nacionalnih uprav privede do tega, da zmanjšajo število osebja, in to neodvisno ena od druge in tako otežijo sodelovanje, in/ali znižajo stroške na podlagi določene stopnje privatizacije, kar lahko gospodarske subjekte ali državljane privede do pravne negotovosti glede na delovanje služb z velikimi pooblastili;

4.7.3 Da bi lahko zaželeno olajšanje izmenjav privedlo do večje stopnje goljufij (dovoljeno trgovsko blago) in prekupčevanja (nedovoljeno blago), kar bi zmanjšalo fizične kontrole, bi

bilo koristno pokazati, če je lahko boj proti goljufijam z elektronskimi merili kontrole učinkovit in kako lahko deluje na enak način z majhnim številom uradnikov v vseh sodelujočih državah. Odbor meni, da je stopnja kontrole vedno odvisna od političnih odločitev in zaželenega razmerja med svobodo trgovanja in varnostjo državljanov, vendar pa se zaveda, da je izvajanje odvisno od uradnikov in njihovih možnosti delovanja. Poleg tega ni ravnotežja med svobodo in varnostjo, če je želja po olajšanju izmenjav z dejanskim zmanjšanjem stopnje nadzora in osebja, ki ga izvajajo, pomembnejša kot zahteva po varnosti, ki je, kot ugotavlja Odbor, v predlogu slabo obravnavana. EU določa carinsko politiko, vendar pa lahko nacionalne uprave vzpostavijo lastne strukture, ki bi jih lahko ugodno preusmerile, ne da jih pri tem onesposobijo.

4.7.3.1 Odbor poudarja, da je v okviru zgoraj navedenih predhodnih besedil glede carine dvakrat priporočil določeno stopnjo centralizacije dejavnosti in struktur, vendar pa je Komisija že leta 2005⁽⁹⁾ prevzela oblikovanje mreže, ki temelji na poglobljenem sodelovanju med nacionalnimi carinskimi informacijskimi sistemi, z mnenjem, da bo tako krepitev kontrole sledila hkrati s poenostavitvijo postopkov. Interoperabilni postopki in brezpapirno okolje dejansko vodijo do pomembnih prestrukturiranih carinskih služb na nacionalni ravni — ukinitve uradov za prijavitelje, kar pomeni zmanjšanje možnosti ukrepanja carine v nujnih sanitarnih (bolezen nore krave) ali varnostnih primerih (terorizem) in spremembe za zaposleno osebje.

4.7.3.2 Odbor ponovno izraža tudi kritiko, ki jo je podal na prejšnja besedila⁽¹⁰⁾ in sicer, da „manjka dejansko upoštevanje medsebojne odvisnosti različnih organov v boju proti kriminalu“, čeprav jo v tem primeru nekoliko omili dejstvo, da je možen dostop tudi za druge službe (člen 7 (6)).

4.7.3.3 Na splošno bi priznanje ključne vloge carinske unije in njene desne roke — nacionalnih uprav — v okviru urejanja svetovne trgovine lahko Komisijo privedlo do tega, da to vlogo prepuusti izključno javnim oblastem.

4.7.3.4 Vmesno poročilo o oceni programa Carina 2007 je poudarilo pomen jezikovne težave, ki carinskim uradnikom onemogoča čezmejno delovanje. EESO meni, da program 2013 te težave ne upošteva dovolj, saj jezikovno vprašanje prepušča sodelujočim državam, moralo pa bi biti evropske razsežnosti.

⁽⁹⁾ Sporočilo Komisije o Fiscalisu 2013 in Carini 2013, COM(2005) 111 konč. z dne 6.4.2005.

⁽¹⁰⁾ COM(2005) 608 konč.

4.7.3.5 V okviru svetovnega gospodarstva bi Komisija lahko omenila dejavnosti glede izobraževanja tretjih držav in se osredotočila na preprečevanje in usposabljanje organov v nekaterih državah, ki so znane po oskrbovanju goljufivih tokov (predvsem ponarejanj), da lahko vidijo, do katere mere to vzdržuje njihovo gospodarstvo, in da se lahko naučijo tehnik notranjega nadzora tega pojava.

5. Posebne ugotovitve

5.1 Člen 3 predloga: Sodelujoči v programu (naslovljenci)

5.1.1 V predlogu Komisije so predvideni ukrepi, ki bodo potrebni na starih in novih mejah Unije ter mejah držav evropske politike sosedstva in za povečanje sodelovanja s tretjimi državami, ki bodo lahko sodelovale pri nekaterih dejavnostih pod določenimi pogoji. To se zdi Odboru zelo pomembno zaradi čim hitrejšega upoštevanja načela enake obravnave takoj po morebitnem vstopu teh držav v Unijo. Vendar pogoji za upravičenost do pomoči programa Carina 2013 v besedilu niso opredeljeni.

5.2 Člen 5(1)(i): Razvoj sodelovanja

5.2.1 Komisija upravičeno pričakuje, da bo program „nadalje širil mednarodno carinsko sodelovanje med carinskimi upravami EU in carinskimi upravami tretjih držav na področju varnosti dobavne verige v skladu z mednarodnimi obveznostmi EU“. Morda bi lahko navedli mednarodne organizacije, ki bi lahko sodelovale pri programu (člen 14), npr. Svetovno carinsko organizacijo.

5.3 Členi 3, 10, 14 in 19 ter 6. sklic

5.3.1 Določajo akterje, ki bodo omogočili delovanje programa, s čimer se bodo nadaljevali ukrepi, ki jih že izvajajo Komisija, Odbor Carina 2013 (člen 19) in nacionalni organi. Vendar iz besedila ni jasno, kakšno sodelovanje in kakšni odnosi so mišljeni s tem. Kljub temu, da bodo nudili strokovno znanje in izkušnje, bodo nekateri ostali „dolžniki“; vse sodelujoče države niso na isti ravni. Predstavniki mednarodnih organizacij, vlad tretjih držav, gospodarskih subjektov in njihovih organizacij (člen 14) lahko sodelujejo v programu, vendar bodo samo države članice v projektih skupinah in usmerjevalnih skupinah, zadolženih za izvedbo dejavnosti usklajevanja (člen 10).

5.3.2 V primeru nenatančne opredelitve v besedilu o zadevi odloči Komisija. Pri uporabi posodobljenega carinskega zakonika bo odločila o pogojih za pridobitev naziva pooblaščenega gospodarskega subjekta, v skladu s členom 194 bo lahko sama odločala o spremembi standardov v zvezi z interoperabilnostjo

carinskih sistemov in sama določila primere, v katerih bo od držav članic zahtevala, da spremenijo svoje odločitve. Določila bo javne in zasebne izvajalce storitev, ki bodo sodelovali v programu Carina 2013 in bodo lahko s tem brezplačno ali proti plačilu uporabljali njene podatkovne baze, kar je pogoj za upravičenost do pomoči v okviru tega programa (sodelujoče države).

5.3.3 Odbor se sicer zaveda, da je pri takšni zadevi potreben učinkovit vodja, vendar se sprašuje v kolikšni meri bo ta celostni sistem javno nadziran. Želi, da se stori vse potrebno, da bi se izognili preveč stehiniziranemu sistemu, s čimer bi se razvejanost spremenila v nepreglednost, nad čimer državljeni in njihovi predstavniki ne bi imeli več nikakršnega „nadzora“. Meni, da bi bila nadomestitev carinskih uprav z neodvisnimi ali zasebnimi organizacijami, kot so agencije, in podizvajalci še dodatno tveganje.

5.4 Člen 17: Proračun

5.4.1 Za izvedbo programa so v prvi vrsti odgovorne sodelujoče države (11. sklic). Celotno breme proračuna Unije znaša 323,8 milijonov EUR (obrazložitev, točka 4, in člen 16.1), kar naj bi teoretično gledano znašalo samo 2 milijona EUR na državo na leto v 6-letnem obdobju, kakor je že zgoraj navedeno. H končni izvedbi povezane evropske carine bodo največ prispevale države članice, ki vodijo osebje in infrastrukturo in sicer iz javnega in zasebnega sektorja.

5.4.2 Odbor opaža, da predlog besedila ne določa tehnične porazdelitve dodeljenih sredstev, ki po oceni učinkov ⁽¹¹⁾ znašajo 259,6 milijonov EUR za IT in samo 57,4 EUR za ukrepe, povezane z ljudmi.

5.5 Člena 8 in 12(d): Usposabljanje osebja

5.5.1 Odbor meni, da se bodo v državah članicah ljudje, zaposleni v podjetjih, pri gospodarskih subjektih in v carinski upravi soočili s hitro izvedbo reform, ki so se že začele, in bi kljub izobraževanju, ki jim bo na voljo, nekateri, zlasti med uradniki, morali imeti na voljo drugačne rešitve v primeru neprilagoditve na spremembe. Za to bi moralo biti določeno prehodno obdobje, ki bi upoštevalo zgodovinski položaj, v katerem se bo ta program izvajal (odhod povojne „baby boom“ generacije s trga dela).

5.5.2 Po drugi strani je zaradi komplementarnosti, za katero se je Odbor že zavzemal, v predlogu navedena „proučitev priložnosti za razvoj usposabljanja z drugimi javnimi službami“ (člen 12 (d)). Dobro bi bilo, če bi Komisija navedla, katere storitve in kateri upravičenci programa so pri tem mišljeni.

⁽¹¹⁾ Delovni dokument Komisije Carine 2013 – Ocena vpliva str. 30 — dokument Komisije SEC(2006) 570.

5.6 Člen 13: Dejavnosti spremljanja

5.6.1 Glede na to, da vodi poznavanje sogovornika k večjemu zaupanju in večji učinkovitosti v čezmejnih odnosih, Odbor meni, da bi morali večino teh skupnih obiskov opravljati cariniki in ne samo višji carinski uradniki, kakor je bilo v nekdanjem programu Mattheus.

6. Priporočila Odbora

6.1 Leta 2005 je Evropska komisija v sporočilu naznanila program Carina 2013 in izrazila mnenje, da bi program moral „omogočiti sofinanciranje iz programov prvega in tretjega stebra“, ker carinske dejavnosti ni mogoče omejiti na enega od stebrov. Vendar to za program Carina 2013 ne velja. Zdi se namreč, da je to v nasprotju z nalogo, ki pripada deloma carini in vključuje boj proti večjim primerom nezakonitega trgovanja in varnost ljudi ter območij, nalogo, ki spada v steber za pravosodje in notranje zadeve. Odbor želi, da se prouči ta možnost financiranja, ki temelji na tretjem stebri, da se omogoči skladnost med službami za boj proti ponarejanju in da se izognemo podvajanju stroškov.

6.2 EESO meni, da je treba proučiti, kako bi spodbudili razvoj carinskih predpisov — kadar predpisi običajnega prava niso ustrezni — z novimi carinskimi ureditvami, predvsem na področju računalniških goljufij, piratstva in sankcij: Unija bo imela trg, interoperabilno carinsko mrežo, uprave, ki bodo delovale usklajeno, in skupne opredelitve kaznivih dejanj, carinske sankcije pa bodo različne, kar lahko samo spremeni tok nezakonitega trgovanja in s tem vodi do različne obravnave glede vstopne točke na carinsko območje, kar bi bilo v nasprotju s ciljem celotnega programa.

6.3 Zamenjava programa Mattheus z delovnimi obiski kaže, da je bil pojem „medsebojne izmenjave“ uradnikov na evropskem območju, ki je bil povod za nekdanji program, opuščen. Od sedaj poteka mobilnost v okviru mreže, vendar delovni obiski po mnenju Odbora ne bi smeli biti krajši kot izmenjave v preteklosti, poleg tega bi jih morali vsi uradniki pogosteje izvajati, da se doseže boljše poznavanje tako oseb kot delovnih metod.

6.4 EESO meni, da bi bilo treba proučiti, kako bi lahko program v prehodnem obdobju 2008 — 2013 pripomogel k vzpostavitvi pomoči osebju, na katere bo zaradi dokončne uvedbe elektronske carine v državah članicah vplivalo „prestrukturiranje“, in po potrebi v obliki programov za prestrukturiranje.

6.5 Odbor želi, da se v programu Carina 2013 za javnost pojasni:

- a) položaj, ki ga imajo dejavnosti carine, in pojasnilo glede javnih služb, ki lahko imajo dostop do njenih trgovinskih in drugih podatkov, na podlagi plačila ali brez;
- b) njeno mesto glede na druge carinske sisteme v svetu (v povezavi z vprašanji varnosti);
- c) pričakovana stopnja sodelovanja (kvalitativna in kvantitativna) držav, ki so možne kandidatke, sosednjih in tretjih držav, in proračunski delež, ki bo za to namenjen;
- d) narava in pričakovana vloga mednarodnih organizacij, ki lahko sodelujejo v dejavnostih, organiziranih v okviru programa.

V Bruslju, 26. oktobra 2006

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Dimitris DIMITRIADIS